

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI
İÇ MİMARLIK PROGRAMI**

MİKRO KONUTLARIN İÇ MEKÂN TASARIMININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Ayşenur BELENTEPE**

**Danışman
Prof. Dr. Füsun SEÇER KARIPTAŞ**

İstanbul – 2019

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI
İÇ MİMARLIK PROGRAMI**

MİKRO KONUTLARIN İÇ MEKÂN TASARIMININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Ayşenur BELENTEPE**

**Danışman
Prof. Dr. Füsun SEÇER KARIPTAŞ**

İstanbul – 2019

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Ayşenur BELENTEPE tarafından hazırlanan “*Mikro Konutların İç Mekan Tasarımın İncelenmesi*” konulu çalışması jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 26.06.2019

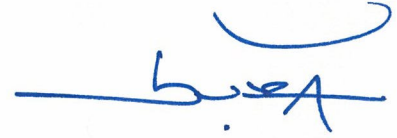
(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu):

İmzası

Jüri Üyesi : Prof.Dr.Fusun SEÇER KARİPTAŞ
: Haliç Üniversitesi (Danışman)

Jüri Üyesi : Dr.Öğr.Üyesi Büşra ÜNVER
: Haliç Üniversitesi

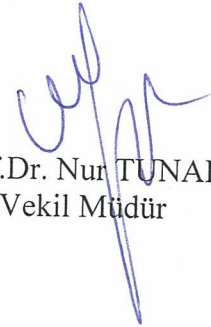

Jüri Üyesi : Dr.Öğr.Üyesi Bilge YARAREL
: İstinye Üniversitesi

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun kararıyla kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Nur TUNALI
Vekil Müdür

MİKRO KONUTLARIN İÇ MEKAN TASARIMININ İNCELENMESİ

ORIJINALLIK RAPORU

% **11**

BENZERLİK ENDEKSİ

% **9**

İNTERNET
KAYNAKLARI

% **2**

YAYINLAR

% **7**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

polen.itu.edu.tr

İnternet Kaynağı

% **3**

2

sanatvetasarim.gazi.edu.tr

İnternet Kaynağı

% **1**

3

www.journals.istanbul.edu.tr

İnternet Kaynağı

% **1**

4

Submitted to Coventry University

Öğrenci Ödevi

% **1**

5

www.archdaily.com

İnternet Kaynağı

% **1**

6

Submitted to The Scientific & Technological
Research Council of Turkey (TUBITAK)

Öğrenci Ödevi

<% **1**

7

www.arkitektuel.com

İnternet Kaynağı

<% **1**

8

Submitted to Mimar Sinan Guzel Sanatlar
University

Öğrenci Ödevi

<% **1**

TEZ ETİK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “MİKRO KONUTLARIN İÇ MEKAN TASARIMININ İNCELENMESİ” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Füsun SEÇER KARİPTAŞ’ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

AYŞENUR BELENTEPE

ÖNSÖZ

Tez çalışmamım her aşamasını özenle denetleyen, bilgisini ve desteğini esirgemeyen yeni bakış açıları kazanmamı sağlayan tez danışmanım Prof. Füsun SEÇER KARİPTAŞ'a, her konuda verdiği destek ve yardımlarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Çalıştığım süre zarfında tez çalışmama destek veren ve yabancı dokümanlardan da bilgi almama yardım eden halam Ph.D BİLGE BELENTEPE 'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Bütün hayatım boyunca destek ve dualarını hiç bir zaman esirgemeyen güzel aileme; gösterdikleri sevgi, hoşgörü ve bana olan inançları için minnettarım.

İstanbul, 2019

Ayşenur BELENTEPE

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

TEZ ETİK BEYANI	iii
ÖNSÖZ	iv
KISALTMALAR	iii
ŞEKİLLER	iv
TABLolar	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ	1
2. BARINMA KAVRAMI	3
2.1. Barınma Kavramının Tanımı	3
3.KONUT KAVRAMI	8
3.1. Konut Kavramının Tanımı	8
3.2. Konut Ve Kentleşme İlişkisi	11
3.3. Türkiye’de Yıllar İçerisinde Değişen Konut Kavramı Ve Konut Sorunu	13
3.4. Konut Sorununa Neden Olan Etkenler	16
3.4.1. Göç	17
3.4.2. Kentleşme.....	20
3.4.3. Doğal Nüfus Artışı	22
3.4.4. Konut Yenileme – Kentsel Dönüşüm	24
3.4.5. Gecekondulaşma – Çarpık Kentleşme	27
3.4.6. Kentsel Yoksulluk - İşsizlik.....	28
3.4.7. Afetler.....	32
3.4.8. İmar Affı.....	33
4. MİKRO KONUT KAVRAMI	35
4.1. Mikro Konut Kavramının Tanımı	35
4.2. Mikro Konut Fikri Nereden Geliyor.....	42
4.3. Ülkelere Göre Bazı Mikro Konutlar.....	44
4.3.1. Almanya’da Mikro Konut	44
4.3.2. Brezilya’da Mikro Konut.....	44
4.3.3. ABD’de Mikro Konut.....	45
4.3.4. Londra’da Mikro Konut.....	46
4.3.5. Asya’da Mikro Konut	46
4.3.6. Japonya’da Mikro Konut.....	47

4.3.7. İsveç'te Mikro Konut.....	48
4.3.8. Hong Kong – Tüp Ev	51
4.3.9. Hong Kong – Mikro Konut.....	53
4.3.10. Polonya Mikro Konut - Wroclaw 13m ²	57
4.3.11. Taiwan – Taipei Mikro Konut	60
5. MEKÂN MOBİLYA İLİŞKİSİNE MİNİMALİST YAKLAŞIM	66
5.1. Mekân Kavramının Tanımı	66
5.2. İç Mekân Kavramının Tanımı	70
5.3. Mobilya Kavramı Tanımı	74
5.4. Minimalizm.....	76
5.5. Mekân – Mobilya İlişkisinde Minimalist Örnekler	78
6. MİKRO KONUT TASARIMINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN İNCELİKLER VE MİKRO KONUT İÇ MEKÂNLARINDA KULLANILABİLEN MOBİLYALAR	84
6.1. Yer Kaplamayan Oturma Grupları	84
6.2. Yer Kaplamayan Yataklar.....	86
6.3. Yer Kaplamayan Masalar	90
6.4. Yerden Tasarruflu Hareketli Duvarlar	96
6.5. Alan Genişlemesi	97
6.6. Bölümlenme (Birimlerin Alanı Yeniden Düzenlemesi)	99
6.7. Fonksiyonel Değişim (Bir İşlevden Ötekine Geçiş).....	103
7. SONUÇ	109
8. KAYNAKLAR	112
9. ÖZGEÇMİŞ	117

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

TDK: Türk Dil Kurumu

TUİK: Türkiye İstatistik Kurumu

ŞEKİLLER

Sayfa No:

Şekil 2. 1. Çeşitli Barınma Türleri	
Şekil 2. 2. Yaprak ve dallarla yapılan barınaklar	4
Şekil 2. 3. Mağarada günlük yaşam (Marjorie and C.H.B.Quennell, Everyday Life in Prehistoric Times, London, 1921, s. 59	5
Şekil 2. 4. İlk yerleşim bölgeleri	6
Şekil 2. 5. Geleneksel Türk konutunun plan tipleri (Günay,1997,s.17)	7
Şekil 3. 1 Konut Sorununa Neden Olan Etmenler.....	17
Şekil 3. 2. Ülke sınırları içerisindeki göç hızı	18
Şekil 3. 3. Hızlı Kentleşmeye Neden Olan İtici ve Çekici Faktörler.....	21
Şekil 3. 4. Dünya nüfusunun neolitikten günümüze artışı.....	23
Şekil 3. 5. Türkiye’de yıllara göre nüfus dağılımı.....	23
Şekil 3. 6. Türkiye’de yıllara göre nüfus dağılımı	24
Şekil 3. 7. METU JFA 2007/2.....	26
Şekil 3. 8. Tuik gelir ve yaşam koşulları araştırması.....	29
Şekil 3. 9. 15+ işsizlik oranları	29
Şekil 4. 1. Tekerlekli mikro ev bilgisayar çizimi https.....	36
Şekil 4. 2. Tekerlekli mikro ev	37
Şekil 4. 3. Kent içinde mikro apartman	37
Şekil 4. 4. Eklentili bölme görseli	38
Şekil 4. 5. 13m ² lik mikro daire	39
Şekil 4. 6. Modern ve küçük iç mekân tasarımına örnek bir daire	40
Şekil 4. 7. Modern mikro daire tasarımı	41
Şekil 4. 8. Mikro daire örneği	42
Şekil 4. 9. Sao Paulo’ da 13.5m ² ’lik bir daire.	44
Şekil 4. 10. USA mikro konutlarda yaşam dağılımı.....	45
Şekil 4. 11. United Kingdom Mikro Konut	45
Şekil 4. 12. Londra'da Victoria dönemine ait dairenin mikro alana dönüştüğü teras kat görseli	46
Şekil 4. 13. 9m ² ’lik tek odalı daire - Tokyo’da cam banyo duvarlı kompakt daire	47
Şekil 4. 14. Nada Evi Hyogo Bölgesi	47
Şekil 4. 15. Nada Evi Hyogo Bölgesi İç Mekân	48
Şekil 4. 16. İsveç’te mikro konut tercihi üzerine anket çalışması.	49
Şekil 4. 17. İsveç’te mikro konut tercihi üzerine anket çalışması.	50
Şekil 4. 18. Tüp ev giriş.	51
Şekil 4. 19. Tüp ev dışarıdan ve içeriden görünüm.....	52
Şekil 4. 20. Tüp ev dinlenme, çalışma ve depolama alanları.....	53

Şekil 4. 21. Tüp ev mutfak ve banyo alanı.....	53
Şekil 4. 22. Gary Chang'ın 24 farklı alana bürünen evinin planı.....	54
Şekil 4. 23. Gary Chang'ın tasarladığı dairenin yaşam alanı.....	55
Şekil 4. 24. Gary Chang'ın tasarladığı dairenin yaşam alanı.....	56
Şekil 4. 25. Gary Chang'ın tasarladığı dairede banyo ve mutfak	56
Şekil 4. 26. Gary Chang'ın tasarladığı dairede oturma grubu ve uyuma alanı	56
Şekil 4. 27. Gary Chang'ın tasarladığı dairede mutfak bölümü ve çalışma masası ...	57
Şekil 4. 28. Wrocław yerleşim planı.....	57
Şekil 4. 29. Wrocław evinden bir kesit.....	58
Şekil 4. 30. Wrocław evi yaşam alanı	58
Şekil 4. 31. Wrocław evi yaşam alanları.....	59
Şekil 4. 32. Wrocław evi banyo	60
Şekil 4. 33. Taiwan-Taipei'deki mikro daire planı.....	61
Şekil 4. 34. Taiwan-Taipei mikro daire	62
Şekil 4. 35. Taiwan-Taipei mikro daire yatak odası.....	63
Şekil 4. 36. Taiwan-Taipei mikro daire bölümleri	64
Şekil 4. 37. Taiwan-Taipei mikro dairedeki mutfak ve banyo	65
Şekil 5. 1. Elsie de Wolfe'ın 1917 yılında tasarladığı iç mekân örneği	71
Şekil 5. 2. İlk yerli mobilya üretimine ait reklam	76
Şekil 5. 3. Mısır dönemine ait ahşap mobilya örnekleri	76
Şekil 5. 4. Tai & Architectural Design tarafından tasarlanan minimalist daire	77
Şekil 5. 5. 1949 Glass House, New Canaan, Connecticut, USA (Philip Johnson) ...	80
Şekil 5. 6. Plan / © Alessandro Bianchi and Giancarlo Pagnani Politecnico di Milano	81
Şekil 5. 7. 1991'te evin mimari Philip Johnson ile yapılan bir Cam Ev (Glass House)	81
Şekil 5. 8. Farnsworth Evi (Farnsworth House).....	82
Şekil 5. 9. Farnsworth House plan	82
Şekil 5. 10. Chicago Architecture Foundation – CAF.....	83
Şekil 6. 1. İç içe geçirilebilen mobilyalar	85
Şekil 6. 2. İhtiyaç Halinde Ortaya Çıkan Mobilyalar	85
Şekil 6. 3. İç içe geçirilip istenildiğinde farklı fonksiyona bürünen oturma grubu ..	86
Şekil 6. 4. Açılıp kapanabilen yatak	87
Şekil 6. 5. Açılıp kapanabilen üst üste yatak (ranza)	88
Şekil 6. 6. Aşağı yukarı çekilerek ve ya döndürerek yatağa dönüştürülen üniteler ..	89
Şekil 6. 7. Çekilerek açılan gizlenmiş yatak (URL-45).....	89
Şekil 6. 8. Birkaç basamak çıkılarak erişilen yataklar	90
Şekil 6. 9. Mekanizmaları sayesinde açılarak büyüeyebilen masa	91
Şekil 6. 10. Mekanizmaları sayesinde açılarak büyüeyen masa	91
Şekil 6. 11. Fonksiyonel masa	92
Şekil 6. 12. Yerden kazanım sağlayan gizlenmiş masa	93

Şekil 6. 13. Yerden kazanım sağlayan masa	94
Şekil 6. 14. Masaya dönüşen tablo	94
Şekil 6. 15. İstenildiğinde yatağa dönüşen çalışma masası	95
Şekil 6. 16. İstenildiğinde yatağa dönüşen yemek masası	95
Şekil 6. 17. Hareketli duvar sistemi arkasına gizlenmiş yerden kazanım sağlayan üniteler	96
Şekil 6. 18. Hareketli duvar sistemi arkasına gizlenmiş yerden kazanım sağlayan üniteler	96
Şekil 6. 19. Hareketli duvar sistemi arkasına gizlenmiş yerden kazanım sağlayan mobilyalar.....	97
Şekil 6. 20. Moresky By Aldana Ferrer Garcı.....	98
Şekil 6. 21. Bloomframe Balcony	99
Şekil 6. 22. Mekânı Bölen Hareketli İşlevsel Mobilyalar	100
Şekil 6. 23. Mikro konutlar için tasarlanmış depolama duvarı.....	101
Şekil 6. 24. Hareketli fonksiyonel bölücü panel	102
Şekil 6. 25. Farklı Aile Yapısına Göre Konut Bölümlemesi	102
Şekil 6. 26. Yerden kazanım sağlayan, istenildiğinde masa kitaplık ve yatağa dönüşen fonksiyonel mobilya	103
Şekil 6. 27. Yerden kazanım sağlayan ranza ve oturma grubu olabilen fonksiyonel mobilya	104
Şekil 6. 28. Birçok işlevi olan fonksiyonel mobilya.....	104
Şekil 6. 29. Vinyl Milford Evi,1994	106
Şekil 6. 30. Nar sehpa, Ömer Ünal,IDW En iyi tasarım ödülü, 2005	107
Şekil 6. 31. Formunu değiştirerek işlev değiştiren mobilya	108
Şekil 6. 32. Formunu değiştirerek işlev değiştiren mobilya	108

TABLÖLAR

Sayfa No:

Tablo 3. 1. Konutun Bileşenleri (Kenyon, 1999).....	9
Tablo 3. 2. Büyük şehirlerdeki nüfus artışı (Bin kişi -TÜİK)	14
Tablo 3. 3. Yerleşim yerlerine göre göç eden nüfus 1975-2000.....	19
Tablo 3. 4. TÜİK İstatistiksel Olarak Bölgelerin Aldığı ve Verdiği Göç 2018.....	20
Tablo 3. 5. İstatistiksel Olarak Bölgelerin Aldığı ve Verdiği Göç (Tuik).....	21
Tablo 3. 6. Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri (Tuik) ...	32

ÖZET

MİKRO KONUTLARIN İÇ MEKÂN TASARIMININ İNCELENMESİ

Dünyanın metropol kentlerinin çoğunda nüfus yoğunluğunun hızla artması sebebiyle yükselen arsa ve konut fiyatları insanların yaşam alanlarını daha da daraltarak küçük boyutlardaki mekanlarla sınırlandırmıştır. Kişisel özgürlüklerin alabildiğine desteklendiği çağımızda bireysel yaşam tarzının bir hayli yaygınlaşması neticesinde bir veya iki kişiye yetecek düzeyde olan ve içinde her türlü yaşamsal gereksinimin rahatlıkla karşılanabildiği küçük konutlar gitgide daha çok ön plana çıkmaktadır.

Mikro konut kavramı tam da bu noktada günümüz mimarisinin ilgi odağı haline gelmiştir. Küçük alanların doğru iç mekân tasarımı ile geniş ve ferah alanlara dönüştürüldüğü mikro konutlar akıllı tasarımlar sayesinde mekân içerisindeki her türlü ihtiyaca rahatlıkla cevap verebilmektedir. Mikro konutlar daha az yer kapladığı için yapı birim fiyatı açısından daha ekonomik olmakta, akıllı iç tasarımı ve iç mekânda kullanılan işlevsel donatı elemanlarıyla birlikte bizlere yakın gelecekte tasarruflu ve kolay bir yaşam sunmaktadır.

Bu çalışmada konut kavramı çerçevesinde konut sorununa sebep olan çeşitli etmenlere değindikten sonra mikro konut kavramı üzerinde durulmuş ve dünyada çeşitli ülkelerdeki mikro konutların özellikleri araştırılmıştır. Ayrıca mekân mobilya ilişkisi kapsamında çeşitli kavramlar gözden geçirilerek mikro konut tasarımında kullanılabilir modeller incelenmiştir. Son olarak mikro konut iç mekân tasarımına uygun mobilya ve donatı elemanları ve bunların değişik özellikleri etraflıca ele alınmıştır. Bu mobilya ve donatı elemanlarının yerden tasarruf sağlaması, bir üniteden diğerine dönüştürülebilir olması, işlevselliğinin yüksek olması ayrıca alan genişlemeye ve bölümlenmeye imkân vermesi gibi özelliklere sahip olması mikro konut iç mekân tasarımında önemli ölçüde fayda sağlamaktadır.

Yaptığımız bu inceleme ve araştırmada ülkemizin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve kültürel şartlar göz önüne alınarak özellikle iş, sağlık ve öğrenim gibi bazı alanlarda mikro konut projelerinin uygulanmasının yararlı olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelime: Mikro Konut, Mikro Konut İç Mekânları, Mikro Konut Tasarımları

ABSTRACT

THE SURVEY OF INTERIOR DESIGN IN MICRODWELLINGS

Many metropolitan cities in the world are now seeking for the alternatives where buildings require lesser areas with smaller spaces for the accommodation due to the adverse effects of the highly dense population, as well as the increase in the estate prices and the rising trend for living in a single status. Microdwellings at this point offer a wide range of commodities desired indoors through the properly mastered plans of interior design which transform the tiny spaces into comfortably spacious vast areas. Microdwelling being nature friendly and requiring much lesser space offers us many utilities which also allows a higher living standard at a reasonable price.

In this work we will be examining the microdwellings built in many different countries throughout the world and some of the interior space modellings to give an idea on the relation between space and furniture. The use of the multiply functioning furnitures is a necessity in microdwellings thus we have also examined some of the transformable units allowing at least two sets of space-saving functioning.

Considering the socio-economical and cultural conditions of Turkey, the microdwelling projects may well be of a great use especially in some of the business areas as well as in the health and educational sectors allowing the workers and staff suitable accommodations at reasonable prices without compromising from their basic comforts.

Keyword: Micro Dwelling, Micro Dwelling Interiors, Micro Dwelling Design

1.GİRİŞ

Tarih boyunca insanlığın ilk temel gereksinimlerinden olan barınma, insanlığın güvenlik, mahremiyet gibi temel ihtiyaçlarını sağlayan konutlarda gerçekleşmektedir. Genel anlamda konut, insanların barınma ihtiyaçlarını karşılayan, içerisinde yaşam sürdüreceği olan bireylere sağlıklı ve güvenli bir ortam sunan yapılardır. Hızla değişmekte olan ekonomik ve teknolojik değişiklikler yaşam sürdürdüğümüz konutların da değişimine neden olmaktadır. Değişim gösteren yaşam koşulları hayat şartlarımızı ve yaşam alanlarımızı etkilemektedir. Son on yıllarda yaşam tarzının bir hayli değişmesi neticesinde tek kişilik yaşam alanı olarak tasarlanan tarzlarda konut kavramı oldukça gelişmiştir. Büyük şehirlerde nüfus yoğunluğunun çeşitli sebeplerden dolayı hızla değiştiği günümüzde konut fiyatlarının sürekli yükselmesi önemli bir sosyo kültürel sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye özelinde çevremizdeki savaş bölgelerinden mültecilerin de yurdumuza akın akın gelmesiyle sorun daha da büyümüştür. Bu durumda yaşam standardını muhafaza ederek daha küçük konutlarda daha fazla sayıda konut oluşturmak suretiyle bir çözüm düşünülebilir. Yaşam seviyesini düşürmeksizin bunun elde edilmesi için bu küçük konutların iç tasarımının akıllıca yapılması büyük önem kazanmaktadır. Küçülen metrekarelerin kullanım alanlarını en iyi seviyeye taşımakla daha büyük metrekarede elde edilen işlevin aynısını bulmak mümkün olacaktır. Mikro konutları geniş yaşam alanlarına dönüştüren kanepeler, katlanır masalar, akıllı raflar ve depolama sorunlarını çözen gizlenmiş mobilyalar kullanılmaktadır.

Genellikle merdivenlerle çıkılan uyuma alanları, çatı katında açılan pencerelerle içeriye oldukça ferah bir hava katmaktadır. Mikro konutların iç mekânlarında sağlanmaya çalışılan ortak özellik, dikey alanları yaşanabilir hale getirmektedir. Böylece ortaya geniş alanlar çıkması sağlanmaktadır.

Mekânların iyi planlaması, işlevsel mobilyalar, renk ve doku seçimleriyle içerisinde yaşam sürdürülecek olan mikro konutlar ferah ve kullanışlı hale gelip gün

içerisinde ihtiyaç duyulacak tüm yaşamsal faaliyetlere rahatlıkla cevap vermektedir. Santimetrelerin dahi büyük önem taşıdığı mikro konutların iç mekân planlaması ve tasarımı büyük oranda önem taşıdığından dikkat edilmesi gereken bir husustur.

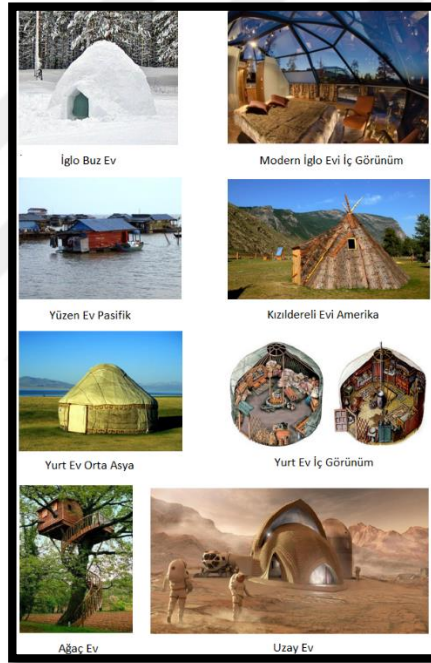
Dünyanın çeşitli ülkelerinde yeni yeni gelişen mikro konut uygulamaları mevcuttur. Ülkemizdeki konut ihtiyacına da ne ölçüde cevap verilebilirliğinin araştırılması gerekmektedir. Bu amaçla bu çalışmamızda çeşitli mikro konut uygulamalarını iç tasarımlarıyla birlikte incelemeyi hedefledik.

2.BARINMA KAVRAMI

2.1. Barınma Kavramının Tanımı

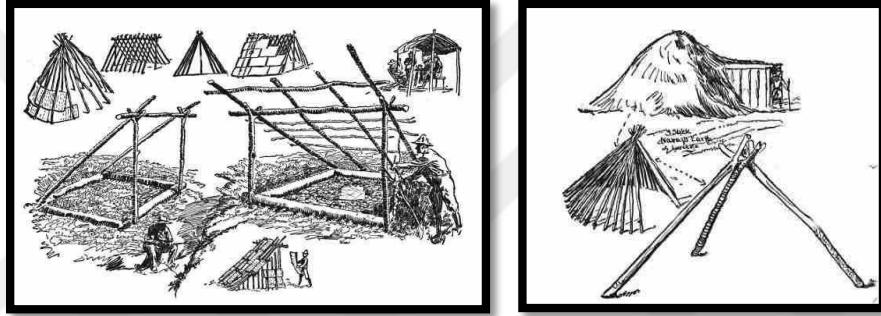
Tüm canlılar için hayati önemde olan bir konudur. Tarih boyunca insanlığın duyduğu ilk temel gereksinimlerden biridir. İnsanlığın varoluşundan beri doğanın getirdiği olumsuz etkilerinden korunmak, vahşi hayvanlardan muhafaza olup saklanmak, temel insani ihtiyaçlarını karşılamak üzere mevcut imkânlardan faydalanarak çevreyle uyum içerisinde doğayı egemenliği altına alma yolundaki çabasıdır. İnsanoğlu dünyanın çeşitli coğrafi bölgelerinde ve tarihin dokusu içerisinde bu amaçla farklı farklı barınma şekilleri ortaya koymuştur.

Şekil 2. 1: Çeşitli Barınma Türleri <https://tr.pinterest.com/> (02.10.2018)

Zamanla insanoğlunun içinde yaşadığı tabiat ve iklim koşullarına uygun barınma seçeneklerini etkileyen zorunlu göç ve ekonomik şartlar gibi başka etkenler de ortaya çıkmıştır. İnsanoğlunun yeryüzüne indiğinden beri her zaman yol göstericisi vardır ve onu barınma konusunda da yönlendirmiştir. İhtiyaçtan doğan keşiflerle her zaman bir adım ötesine ulaşmıştır. İnsanoğlu dinlenmek ister ve doğadaki yeşili, içini ısıtan güneşi, etrafında varsa dinlendirici sesiyle nehrin kıyısını fark eder ve bu durumdan hoşnut kalır. Daha ötesini düşünmeden o anın keyfini çıkarırken, güneşin kavurucu sıcaklığından rahatsızlık duyup ormanda gölge aramaya yönelir. Ağaçların

gölgesinde güneşten korunurken birden yağmur yağmaya başlar ve insan yağmur sularından korunmak adına bir mağaraya sığınır. Yağmurdan da korunduğunu orada yaşam sürebileceğine inanan insan zamanla mağaranın karanlık ve pek de iyi olmayan havasından rahatsızlık duyarak bulunduğu yeri terk eder. İnsanın biyolojik yapısı diğer canlılar gibi içine doğduğu ortama doğrudan uyum sağlamaya uygun olmadığından tabiat ve iklim koşullarına göre tedbir alma zorunluluğu hâsıl olmuştur. Sayısız kavimleri asırlarca barındıran ve medeniyetlerin beşiği olan Anadolu topraklarında yüzlerce çeşitli barınma örneklerine rastlamak mümkündür. Âdem'le Havva yeryüzüne indiklerinde çevrelerinde bulunan barınma amaçlı çeşitli malzemeleri kullanabilecekleri yeterli bilgi ve donanıma sahip olduklarından bazı kuramcıların öne sürdüğü gibi tarih öncesine ait mağara seçeneği ile sınırlı değildiler.

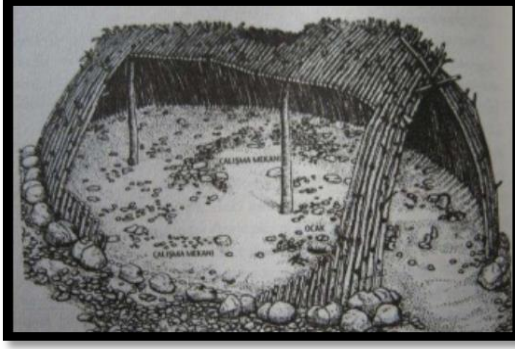

Şekil 2. 2: Yaprak ve dallarla yapılan barınaklar <http://www.outdoorzamani.com/barinak/>
(02.10.2018)

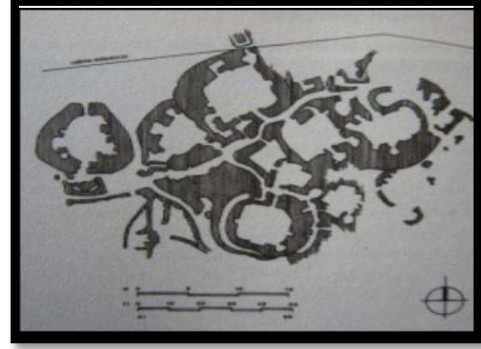

Şekil 2. 3: Mağarada günlük yaşam (Marjorie and C.H.B.Quennell, *Everyday Life in Prehistoric Times*, London, 1921, s. 59) (02.10.2018)

Barınma için doğanın sunduğu olanaklara bağlı kalmadan, bilgi birikimi ve deneyimlere dayanarak, barınma gereksinimini uzun süreli karşılayabilen yapıların inşası ileri bir aşamadır. Zekâsını ve becerisini kullanarak daha evvel yaptığı tüm açıklarını kapatmaya, kendisine konfor sağlayıp korunacağı başka fikirler üretip uygulamaya başlar. Yapılan araştırmalar, yerleşik hayata geçene dek tarihteki ilk insanların, ilk barınma yerlerinin, küçük ev çukurları, ağaç kovukları ve mağaralar olduğunu göstermektedir. Yerleşik hayata geçiş tarihi açıdan neolitik çağın başlangıcı olarak kabul edilir. İnsanlığın yerleşik hayata ilk geçtiği, uygarlığın merkezleri ve neolitik çağa geçişin ilk yerleri Eriha (Jericho/Filistin) ve Çatalhöyük (Konya/Türkiye) olarak bilinir. Buralarda yapılan kazılarda ortaya çıkarılan yerleşim yerlerinin belli bir plan dâhilinde yapılan konutlara sahip olduğu görülmüştür. Aşağıda ilk yerleşim planlarından bazı örnekleri görebilmekteyiz.

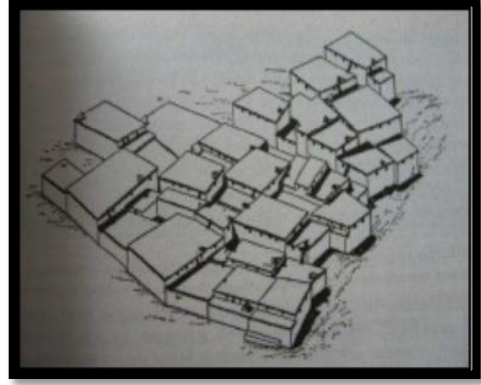
Terra Amata (Roth, 2006, s.204).

Skara Brae (Roth, 2006, s.218).

Cro-Magnon Evi (Roth, 2006, s.206).

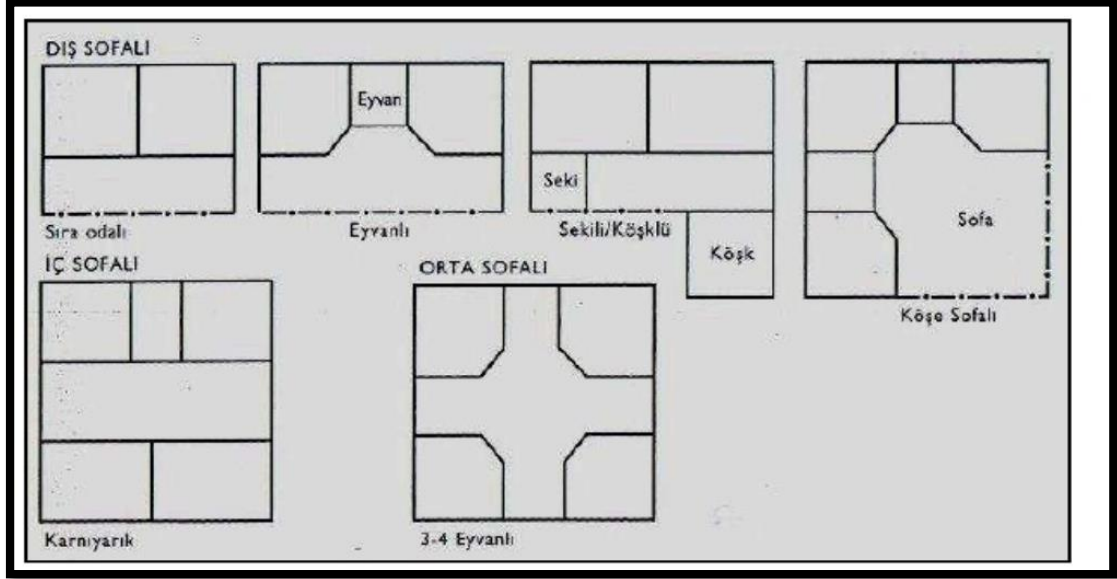

Çatalhöyük (Roth, 2006, s.219).

Şekil 2. 4: İlk yerleşim bölgeleri file:///E:/chrome/Turk_Konut_Mimarisinin_Gelisimi.pdf
(02.10.2018)

Konut kelimesi bizim dilimizde konmaktan türemiş olup eski göçebe devrinde bir yerden kalkıp başka bir yere göçerek geçici bir süre için oraya konup yerleşmeyi ifade eder. Her toplum konuta kendi kültürüne göre manâ yüklemiştir. Mesela İngilizcede mesken manasında kullanılan dwelling kelimesi, içinde bir müddet kalınan ve sadece temel ihtiyaçlara cevap veren yer ifade eder. Arapçada ise beyt kelimesi, içinde gecelenen yer manasındadır. Sadece taş ve topraktan oluşan bir bina olmaktan öte konut, bireyin ya da ailenin ihtiyaçlarına cevap veren ve içinde yaşanan toplumun geleneğini ve güncelini özetleyen bir arakesit sunmaktadır. Konut kavramı zaman içerisinde büyük aileleri veya benzer saiklerle birbirine yakınlaşmış insanları barındıran hacimli geniş yapılar olmaktan çıkıp çekirdek ailenin ve hatta yalnızca bireyin yaşayabileceği mekânlar olmaya doğru meyletmiştir. Bu durumda müstakil yapılar yerini daha çok toplu konutlara ve rezidanslara bırakmaktadır.

Konut kavramında mekân işlevselliğini etkileyen diğer bazı faktörler de üretim faaliyetlerinin çeşitliliği, farklı yönetim biçimleri ve değişik dini inançların tezahürü olarak sıralanabilir.

Şekil 2. 5: Geleneksel Türk konutunun plan tipleri (Günay,1997,s.17)

Günümüzde barınma kavramı, insanların gündelik ihtiyaçlarını giderdikten sonra iklim vb. koşullardan korunmak için sığındığı sağlıklı ve güvenli alanlar olmanın ötesinde, güvenliğin yüksek seviyelere taşındığı, hassas ve çoklu ayarlanabilir iklimlendirme şartlarına sahip, yüksek teknoloji ile tasarlanmış donatı elemanları ve akıllı düzeneklerle üst seviyede konforlu ve işlevselliği hayli çeşitli olan mekân anlamına taşınmıştır.

3.KONUT KAVRAMI

3.1. Konut Kavramının Tanımı

Konut, insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından olan barınma gereksinimi karşılayan, genellikle kapalı ve belirli bir mekânsal büyüklüğü olan yapılardır. Sözlük anlamı olarak “ Bir insanın yatıp kalktığı, iş zamanı dışında eğleştiği veya hükmi şahsiyeti olan kuruluşun bulunduğu ev, apartman gibi yer, eğlek, mesken, ikametgâh” olarak tanımlanmıştır (TDK, 1945).

Konut, insanların barınma ihtiyaçlarını karşılayan, içerisinde yaşam sürdürecekt olan bireylere sağlıklı ve güvenli bir ortam sunan yapılardır. İlk çağlarda ağaç kovuklarını, çukur ve mağaraları korunma-barınma ihtiyacı olarak konut olarak kullanan insanlar, zamanla doğayı keşfederek bilgi ve tecrübeleri doğrultusunda günümüz apartman dairelerine kadar getirmiştir. Konut, tarihsel süreç içerisinde geçirdiği mekânsal ve biçimsel değişikliklerle kullanıcısının hem fiziksel hem de psiko-sosyal gereksinimlerini karşılayan, değerlerini, sosyal statüsünü çevreye sunan toplum ile insan arasındaki bir köprü olmuştur. Bu yapılar kullanıcısının sosyo-ekonomik durumunu, yaşam düzeyini, ilgi ve zevklerini biçimlendirip yansıttığı mekânlardır. Konutun, barınma ihtiyacını karşılamının yanı sıra, üretilen ve tüketilen bir mal olması, tüketim yatırım aracı olması, toplum içerisinde insana güvence ve yer edinmeye olanak sağlaması gibi birçok işlevi vardır. Kullanıcısına egemenlik alanı, kişiselleştirme, mahremiyet ve mülk sahipliği güvencesini sağlayarak yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir.

Konutlar, toplumsal, finansal, kültürel ve siyasal açılardan da önemli bir unsur olup ‘konut politikaları’ adı altında devletin ilgi alanına girmektedir. Ancak konut sadece ihtiyaçtan doğan dış yapısı ile değil, iç mekânın sunduğu rahatlık ile beraber bir bütün halinde ele alınmalıdır. Konut ile oluşturulan fiziki bağ, kişide iç mekânın sosyo-kültürel yapısından dolayı bir mana yükü ve manevi sorumluluk duygusu oluşturur. İnsanlar için bir yerin anlam ve önem taşıması o yere olan bağlılıklarıyla doğru orantılıdır. Konutlar insanların fiziksel, çevresel ve şartların getirisi ile bağlı olduğu içerisinde sevinip üzüldüğü, üretip tükettiği, sorguladığı, keşfettiği, yaşamını sürdürdüğü mekânlardır. Günümüzde konut insanların sadece barınma ihtiyacını sağlayan kapalı bir mekân, İngilizcedeki tabiriyle “a roof on my head” yani tepemde bir çatı ve bizim deyişimizle başımızı sokacak bir yer olmaktan çok öte içinde çeşitli

faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesine imkân veren, farklı farklı his dünyalarına hitap eden, yaşamı zenginleştiren mekân anlamı taşımaktadır.

Öymen'e göre, konut için bir diğer tanımlama, "birçok kültürde kişilik ve ayrıcalık elde etmek amacıyla tasarlanıp donatılan, aynı zamanda insanları birbirine ve kültürüne yaklaştıran yaşamsal bir varlık olarak açıklanmaktadır" (Öymen Gür, 2000).

Çubuk' a göre, "Konut, insanoğlunun sadece büyük zamanın geçtiği her türlü sıkıntı, üzüntü, sevinç ve mutluluğu yaşadığı basit bir oturma makinesi olmamakla birlikte sadece yaşamın dört duvar içinde geçtiği dış çevreden izole olmuş dışla ilişkileri kopuk bir mekân parçası da değildir. Konut insanların yeniden üretim gücü kazandığı devam edecek yaşam günleri için kendini fikren ve bedenen hazırladığı yeniden ürettiği ve duvarlar dışındaki yakın uzak çevresiyle çok yakından ilgili bir yaşam birimidir" (Çubuk, 1989: 31).

Soygeniş'e göre, "insan konutta güven, insanlık gururu, rahatlık gibi duyguları korur. Kişi için konutu, inandığı, koruması gerekli değerleri ifade eder; insanın sosyal sorumluluk duygusunu etkiler, fiziksel çevresi, tarihi ve kültürüyle olan bağlarını kuvvetlendirir" (Soygeniş, 1995: 8).

Mimarlık insanları taş ve beton yığınlarına sıkıştırmak olarak algılanmamalıdır. Zira mimarlık insana ruhi ve fiziki anlamda her türlü yaşamsal ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde arzuladığı bir mekânı sunabilme sanatıdır. Bina yapım sürecini sosyo ekonomik çevre faktörleri kadar toplumun manevi ve kültürel değerleri de etkiler.

Tablo 3. 1: Konutun Bileşenleri (Kenyon, 1999)

Kalıcı/Geçici Konut	Konut, sabit ve kalıcıdır.
	Konut, sürekli ve alışıldır.
Sosyal Konut	Konut, önemli kişilerden oluşmaktadır.
	Konut, destekleyen bir atmosferdir.
	Konut, sıcak komşuluklardır.
Fiziksel Konut	Konut, anlamlı bir sahipliktir.
	Konut, konforlu bir çevredir.
	Konut, tek kişilik hane halkından oluşur.
	Konut, güvenli bir barınaktır.
Kişisel Konut	Konut, anlamlıdır.
	Konut, bağımsızlık ve özgürlük hissidir.
	Konut, kişiselleştirilmiş mekandır.
	Konut, sahiplik hissidir.
	Konut, hatıralardır.

Konutun bileşenleri çalışmasında da görüldüğü gibi kişisel konut neredeyse fiziksel olan kadar önem taşımaktadır. Bir başka deyişle fiziksel konuttan, kişisel, sosyal konuta kadar bileşenlerin tümü bize yaşanılan konutu bir yani konut içi yaşam alanı kalitesini sunmaktadır. Konut kentin bir ögesi düşünülürken, kullanıcıların konutlarıyla olan etkileşimleri de “ev” kavramını anlamlandırır. Konut birçok kuramcıya göre mimari bir yapıdır ve nesneldir. Bu sebeple konut ve ev kavramları birbirinden ayrı ele alınıp ifade edilir. Bu anlamda “ev” e ulaşmada konut, bir araçtır.

3.2. Konut Ve Kentleşme İlişkisi

Kent, insan yaşamının önemli bir parçasıdır. Kent insanlara barınma yerleşme ve çalışma olanakları sağlaması yanında sağlık, eğitim ve eğlence gibi diğer sosyal ve kültürel faaliyetlerden de yararlanma imkânı veren ve sürekli gelişen büyüyen bir organizma gibi düşünülebilir. Ana caddeler bu organizmanın ana arterleri diğer yollar dolaşım sisteminin aktığı kanallardır. Şehrin nefes almasını sağlayan akciğerleri ise yeşil alanların olduğu parklar ve rekreasyon alanlarıdır. Şehrin beyni ve hafızası kütüphaneleri ve müzeleridir. Eğitim kurumları ise şehrin kalbidir zira genç nesiller oralarda taze kan gibi taze bilgilerle beslenerek yetiştirilir ve şehir hayatına pompalanır. Aileler şehrin temel hücreleridir ve aile sağlığını destekleyen sağlık kurumları bağışıklık sistemidir. Şehrin böbrekleri ve bağırsakları kanalizasyon sistemidir. Şehrin gözü kulağı basın yayın organlarıdır ne kadar etkin çalışırlarsa o kadar doğru ve sağlıklı karar vermeye yardımcı olurlar. Kültür merkezleri şehrin kalbidir ve hangi türküleri söylediği hangi hikâyeleri anlattığı oradan dinlenir. Şehrin ahlakı kurduğu vakıflardır. Eğer sokak hayvanlarını besleme ve ağaçları sulama gibi ya da tabak çanak kıran ev hizmetçilerinin zararını ödeme gibi vakıflar varsa o şehrin ahlak anlayışının tavan yaptığını anlarsınız o zaman. Şehrin dini mabetleridir. Köprüler, viyadükler şehrin kolları, ulaşım merkezleri ise bacaklarıdır; şehri başka şehirlere, ülkelere taşır. Bireyler ve ailelerin yaşadığı evler ve binalar bu organizmanın hücreleridir ve bunların yaşamsal ihtiyaçlarını tedarik eden sağlam dokularıdır. İşte mimar bu noktada devreye girer zira bütün organların dokularını tasarlayandır.

Sanayinin ihtiyaç duyduğu iş gücünün, kırlardan kentlere akın etmesi kentlerdeki hızlı mekânsal değişimi de beraberinde getirmiştir. Sanayileşme ve ekonomik gelişmeyle beraber nüfusun yoğunlaşarak, büyüyen kentsel mekânda ve insan davranışlarında değişiklikler göstermesi kentleşme adı altında ele alınabilir. Kentleşme kent ve kır bağlamında nüfus dengesindeki değişimi ifade eder. Kentlerin ortaya çıkışı ve kentleşme süreçlerinin farklılığı her dönem ve her coğrafyadaki üretim biçiminin farklılığından kaynaklanır (Childe, 1983: 233). Kentleşme sürecini etkileyen bir diğer önemli husus göç meselesidir. Gerek ülke içindeki farklı ekonomik bölgelerden bir diğerine gerekse civar ülkelerden savaş vs. gibi sebeplerle gelen mülteciler vasıtasıyla kent nüfusu önemli ölçüde büyür ve şehrin sakinlerine sağladığı imkânlar daralmaya başlar. Yeni gelen nüfusun şehre uyum sağlamakta çektiği sıkıntılar ve kendileri için yabancı olan ortama alışana kadar belirli alanlarda

öbekleşmeleri şehrin çehresini sosyo- kültürel yapısını etkiler. Artık sokaklarda başka bir dil daha duyulmaya ve kulağa başka bir dilde müzikler gelmeye başlar. Sokaklarında konuşulan dil, o şehrin sesidir. Ses değişmeye başlar. Çok seslilik menfi bir şey olarak görülmesi de şehir sakinlerinin bu yeni tona alışması için her iki tarafın bulunduğu kültürel entegrasyon çalışması gerekebilir ve bunun için de bu kavramı seslendirecek özel mekânlar tasarlanabilir. Bu sebeple göç olgusunun en önemli etkenlerinden biri olan kentleşme faktörü, yerleşimlerin çehresini, ekonomisini ve sosyo-kültürel seviyesini doğrudan etkilemektedir.

Kentlerin oluşumunun başlıca faktörü konutlardır. Ülkemizde kentleşme olarak ifade edilen kırdan kente hızlı geçişin sebep olduğu büyük dönüşüm 50'li yıllarda başlamıştır. Türkiye'nin yedi bölgesindeki kentleşme yüzdeleri incelendiğinde tek yönlü doğudan batıya ve özellikle de İstanbul'a doğru bir göç hareketi gözlemlenmektedir. (Keleş,1993). Konut üretimi kent ekonomisi ile iki yönden bağlıdır. Hem kent ekonomisinin önemli çarpan etkisi yaratabilen bir sektörü hem de istihdam edilenlerin barınma ihtiyaçlarını gideren ekonomik bir maldır. Bu açıdan kent ekonomisi içerisinde konut üretimi önemli yer tutar.

Konutun tarihi kentle, kentin tarihi konutla doğrudan ilişkilidir. Bu sebeple kentleri, oluşturdukları konutları gözlemleyerek anlayabiliriz. Konutlar, aynı zamanda toplumsal kuralların ve günlük pratiklerin düzenlenmesi için önemli mekanizmalardır. Kentleşme ve konut ilişkisine, kent ekonomisi ve kent planlaması üzerinden bakılmaktadır. Konutun, kentleşmeyle olan ilişkisini gözden kaçırmadan konutun kent ekonomisi ve planlı kentler oluşturmadaki etkisi ve önemini de beraberinde görmekteyiz. Aralarındaki ilişki özellikle konut sorunu ve konut ihtiyacının nasıl karşılandığı üzerinden incelenmektedir. Günümüz dünyasının sebep olduğu göçler, nüfus artışı, düzensiz konut yerleşimi, kent silüetini bozan yapıların yerleşimleriyle, kent dokuları zamanla yok olmaktadır. Sağlıklı ve düzenli bir kent oluşumu için konut üretiminin mekânsal dağılımını planlı ve düzenli bir şekilde yapılması esas alınmalıdır Bundan dolayı konut-kent ilişkisini sosyal boyutunun yanı sıra toplumsal faktör, çevre bilimi ilgili, teknoloji ve ekonomik erişilebilirlik konularından bağımsız olarak değerlendirmek imkânsızdır. Konut sorunu dendiği zaman sadece barınma sorunu anlaşılırsa sorunun çözümünde çok yetersiz kalınır zira konutun farklı farklı işlevleri vardır ve her bir işlev ayrı çözümler gerektirebilir. Eğer bir ailenin toplam gelirinin %30 ila %40 arası miktarı kiraya gidiyorsa ve gecekondulaşma artıyor, konut arzı

düşüyorsa orada apaçık bir konut sorununun varlığından tabii ki söz edilebilir ama aslında durum bundan daha da karmaşıktır. O halde çözüm için her şeyden önce konut sorununu çok yönlü olarak tanımlamak durumundayız (Tekeli,2010). Konut sorununun teferruatına girmeden önce konut piyasasındaki arz talep ilişkisi üzerinde durmak yararlı olacaktır.

3.3. Türkiye’de Yıllar İçerisinde Değişen Konut Kavramı Ve Konut Sorunu

İnsanoğlu, yaradılışından günümüze değin, toplum içerisinde var olma, kendini ortaya koyma, konforlu ve güvenli yaşama ve hayatını iyi bir şekilde sürdürebileceği benzer imkânları bulma çabası içerisinde. Bu çaba insanların birlikte yaşamalarını sağlamıştır. Toplu yaşama ilk etapta köyleri, daha sonra şehirleri, devletleri oluşturmuş ve şehirleşme hareketlerine sebep olmuştur.

Konutun temel kavramının barınma olduğu devirlerde nüfus ve kent toprağında rant yüksek olmadığı dönemlerde, herkes müstakil konutunu inşa edip, yaşamını sürdürebilme yetkisine sahipti. Artan nüfus ve bununla beraber yükselişe geçen toprağın değeri, geçmiş dönemlerdeki müstakil konutları orta gelirli hanelerde de lüks haline getirmiştir. Kalabalıklaşan nüfus, yaşam alanlarının ıssızlaşmasını, konut alanlarının ise değişim göstermesine neden olmuştur. Böylece doğa şartlarından ve vahşi hayvanlardan korunmak için barınan insanoğlu, zamanla kalabalıkların içinde güvensizlikten dolayı birbirinden korunmak için kapısını, penceresini kapattığı, sığınak haline dönüşen kent konutlarında yaşamaya başladı.

Mekânın kent alanına dönüşmesi ve insanın kentlileşmesi çok kapsamlı bir durumdur. Kentleşme sanayinin ve ekonominin gelişmesiyle bağlantılı olarak kent sayılarının artması ve kentlerin büyümesi sonucu ortaya çıkan, toplumun devamlı bir şekilde iş bölümünü ve örgütlenmesini gerektiren, insanların göreneklerine, davranış biçimlerine ve ilişkilerine etki eden bir demografik yoğunlaşma ve yerleşme sürecidir. Dünyadaki göç hareketleri sanayi devriminin bir sonucu olarak genellikle kırdan kente doğru bir akış şeklinde başlamıştır. Kentsel kesimlerin nüfus artışındaki iki etken olan göç ve doğal büyüme, zaman ve mekânla alakalı olarak değişim göstermektedir. Son zamanlarda dünyanın çeşitli yerlerinde yaşanan kısmi savaş bölgelerinden gelen göç akınları sebebiyle demografik nüfus yoğunluğuna bağlı olarak konut imkânları hayli değişmek zorunda kalmıştır.

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin başkenti olan Ankara ilk kentleşme ve beraberinde gelen kent sorunlarıyla karşılaşan ilk kenttir. Konut ve yaşam alanları kent planlamalarıyla doğrudan ilişkilidir. Bundan dolayı konut sorunu kentin başlıca sorunudur ve sadece mimarları değil, çevrebilim, sosyoloji, psikoloji, hukukçular, politikacıları da ilgilendirmektedir. Türkiye’ de hızlı kentleşmenin beraberinde getirdiği konut sorunu 50’lerden itibaren önemli bir konu olmuştur. Cumhuriyet’in kuruluşundan 50’li yıllara kadar geçen sürede, konut yapımında bir durgunluk süreci yaşandığı görülmektedir. Bunun en önemli sebebi, büyük ekonomik krizin ve İkinci Dünya Savaşı’nın yaşandığı yıllarda konuta ayrılabilen kaynakların yetersiz kalmasıdır. Bununla birlikte Cumhuriyetin ilk yıllarından 40’lı yıllara kadar geçen sürede Türkiye’nin nüfus artış hızı ve kentleşme hızı düşük kaldığından bu dönemde büyük ölçekli bir konut talebi de olmamıştır. Bu koşullar altında yeni başkent olan Ankara dışındaki kentlerde konut üretimi toplumun konut ihtiyacını karşılamak için yeterli olmuş, henüz bir konut sorunu ortaya çıkmamıştır. 50’li yıllar kırdan kente göç olgusunun olduğu bir dönemi de ifade etmektedir. Kentler, kolay iş bulup, rahat bir geçim sağlayacağı düşüncesiyle kırdan hızla göç almaktadır. Kentlerdeki nüfusun yoğunlaşması nedeniyle Türkiye’nin kentleşme hızı ve konut ihtiyacı artmaktadır. 1950-60’lardan sonra ikinci bir büyük göç dalgasının yaşanmasıyla kırdan kente, kentten kente göç artar. Bu hızlı ve plansız kentleşme sonucu özellikle Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük illere kırsal kesimden hızlı nüfus akışı kentleşme sürecini olumsuz etkileyerek konut sorunun iyice arttırmıştır.

Tablo 3. 2: Büyük şehirlerdeki nüfus artışı (Bin kişi -TÜİK)

	2015	2016	2017	2018
İstanbul	14.657	14.804	15.029	15.068
Ankara	5.271	5.347	5.445	5.504
İzmir	4.168	4.224	4.279	4.321
Bursa	2.843	2.901	2.936	2.995
Antalya	2.288	2.329	2.364	2.426

Bu yıllarda konut talebinin giderek artması, hızlı kentleşmenin gerektirdiği ölçüde imarlı arsa üretilmemesi ve kent içi arsaların değerlerinin yüksek olması, düşük ve orta gelirli sınıfın konut sahibi olma haklarını oldukça zorlaştırmıştır. Bu olgular ele alınarak konut sorunun çözümüne yönelik yasalar çıkarılmıştır.

80'li yıllar değişen ekonomi ve politikaların beraberinde konut sektöründe de farklılıklar oluşturmuştur. Bunun en belirgin özelliği küçük girişimcilerin piyasadan giderek çekilmeleridir. Bu yıllarda konut sorununa toplu konut üretimi yapılarak çözüm aranmaya başlanmıştır. Bu süreçte devlet yaptığı düzenlemelerle konut sektöründe daha önce hiç olmadığı kadar önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Konut piyasası özellikle büyük kentlerde en kârlı sektörlerden biri haline gelmiştir.

2000'li yıllardan itibaren ise kentleşme konut politikaları açısından, yapıların depreme dayanıklılığı, gecekonduların rehabilite edilmesi ve tarihi alanların restorasyonu gibi çeşitli gerekçelerle, kapsamlı kentsel dönüşüm projeleri konu olup bu projelere başlanmıştır.

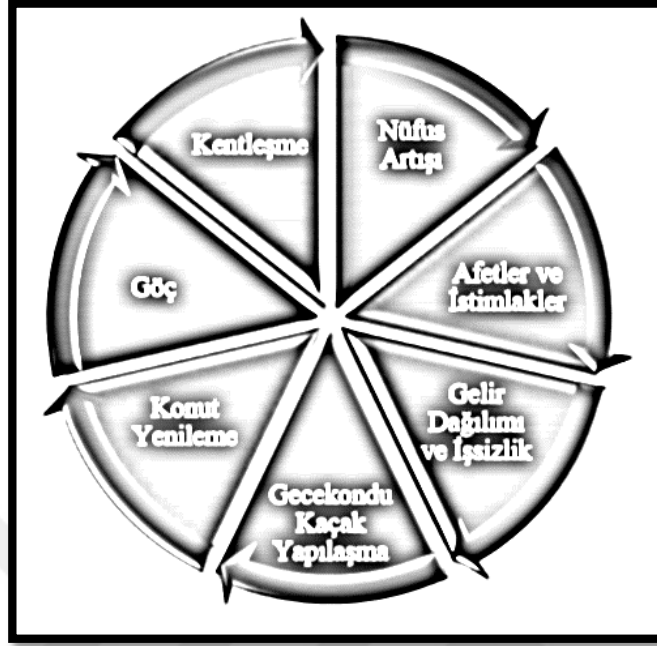
Günümüzde konut sorunu sadece sistemin bir sorunu olmakla kalmayıp merkezi veya yerel yönetimlerle beraber özel sektörü ve konut sakinlerini de ilgilendirmektedir. Her toplum özgün bir sosyo-kültürel dokuya sahiptir. Birey bu doku içerisinde kendi değerlerini harmanlayarak yaşamını şekillendirir ve bunu içinde yaşamayı seçtiği meskene yansıtır. Kentin silüetini ortaya çıkaran esas mekânlara arka plan oluşturan meskenler yani kent sakinlerinin oturduğu konutlar assolistin vokal grubu özelliği taşımaktadır. Eğer arka planda armoni bozulursa bu öndeki esas mekânın görüntüsünü de bozar. Zengin tarihi birikime sahip olan ülkemizde kentin temel yapılarını oluşturan bu esas mekânlar surlar, selâtin camileri, kule ve köprüler, çarşı kubbeleri gibi tarihi anıtlardır. Günümüzde ise bu peyzaja gökleri delen teknolojiden astronomik çıkışlar hızla eklenmekte olup vokalde disarmoniye sebep olmaktadır. Konut politikaları ve projeleri artık bu gerçeği göz ardı edemez. Tarihi ve sosyal dokuyu muhafaza edebilmek adına yapılacak olan kentsel dönüşümlerde mevcut olanı bozmadan iç mimari ustalıklarıyla eldeki kısıtlı alana daha fazla sayıda mekân kullanıcıyı yerleştirebilmenin bir yolu olarak mikro konut projeleri incelenmeye değer görünmektedir. Her toplumun örf ve adetlerine göre şekillenen konut ve çevresi aynı zamanda o toplumun yaşam tarzını, zihinsel yapısını, kültürel birikimini yansıtan bir ayna vazifesi görmektedir. Türkiye'de bu açıdan kendine özgü yerini korumakla beraber zaman içerisinde geçirilen sosyo-kültürel değişimler sayesinde ve teknoloji alanındaki gelişmelerin ülkemizdeki izdüşümlerinin bizim anlayışımıza göre

yorumlanmasıyla ayrıca uygulanan resmi politikaların izin verdiği ölçüde konut anlayışında çeşitlilikler tezahür etmiştir. Türkiye ve dünyada hızla artan nüfus artışı ve buna paralel olarak ortaya çıkan konut ihtiyacı beraberinde konut sorununu getirmiştir. Ve bu sorun sadece ülkemizde değil bütün dünyada mevcuttur.

Kentin yapı taşı olan konut barınak olmak dışında çeşitli anlamlara sahiptir. Konut bir üretim malı olduğu gibi aynı zamanda da tüketim malıdır. Tüketim malında kişinin her defasında daha yüksek bir beklentisi vardır. Gelir arttıkça daha iyi olan konuta da talep artmaktadır. Anlaşılacağı gibi konut, toplumsal saygınlık, statü sağlama amaçlı olarak da üretilmektedir. Kentleşme hızı arttıkça tüketim ve yatırım amaçlı olan konut arzı da arttığından planlı kentleşme yerini çarpık kentleşmeye bırakmaktadır. Bu sorun sadece ülkemizde değil bütün dünyada mevcuttur. Mikro konut projesi konut sorununa bu açıdan da değerlendirmeye alınması gereken önemli bir yaklaşım sunar.

3.4. Konut Sorununa Neden Olan Etkenler

Konut sorunu Türkiye’de genellikle arz talep ilişkisindeki dengesizlikten kaynaklanmaktadır. Özellikle hızla artış gösteren köyden kente göç sebebiyle kentleşme süreci nüfus artışıyla beraber işsizlik oranının yükselmesine de sebep olmaktadır. Bunun yanında gecekonduların tasfiye edilerek bu alanların ıslahı, istisnâlar, afet bölgelerinde yeni yapılanma, eski ve dayanıksız konutların yenilenmesi, arsa ve yapı malzemelerindeki fiyat artışları, buna karşılık yetersiz gelir dağılımı gibi faktörler de eklenecek olursa karşımıza aşağıdaki gibi bir tablo çıkmaktadır.

Şekil 3. 1: Konut Sorununa Neden Olan Etmenler

file:///E:/chrome/Turk_Konut_Mimarisinin_Gelisimi.pdf (10.10.2018)

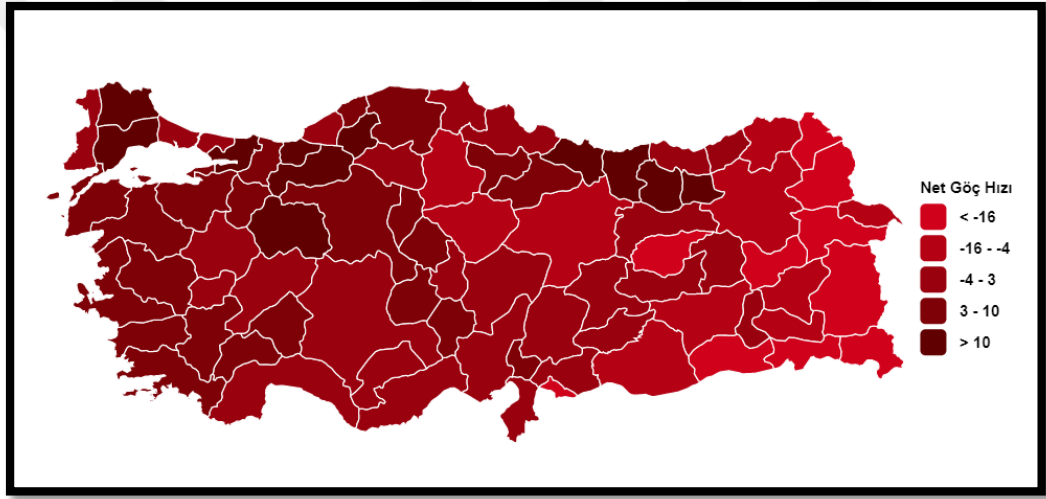
3.4.1. Göç

En yalın ifadesiyle göç, insanların hayatlarını sürdürebilmeleri amacıyla, bir yerden başka bir yere gidip yerleşmeleridir. İnsanın kendi iradesi ile yapmış olduğu bu yer değişimlerinin altında daha iyi ve kaliteli bir yaşam sürdürme isteği vardır. Lakin göç kavramı bazı durumlarda, kişilerin kendi istekleri veya zorla göç etmeleri, beyin göçü, uzun dönemli ya da mevsimsel göç, bir ulusun veya ulusun içerisindeki belli grupların göçü gibi çeşitlilikler gösterebilir.

Kentleşmenin ve sanayileşmenin etkisiyle birlikte hız kazanan kırdan kente göç hareketlerinin yanı sıra kentler arasında yaşanan göçlerin de göz ardı edilmemesi gerekir. Genel olarak iç göçler, farklı kırsal ve kentsel bölgelerden yola çıkmış olsa da buluşma noktası olan kentleri ve kentleşmeyi doğrudan ilgilendiren nüfus artış hareketleridir.

Türkiye’de göç, tıpkı diğer gelişmekte olan ülkeler gibi Batı’daki göç

biçimlerinden farklı şekilde yaşanmaktadır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde yüksek doğum ve düşük ölüm oranlarına kent merkezlerine yönelen göçler de eklenince nüfus dengesi kentler aleyhinde bozulmaktadır. Türkiye'nin modern anlamda göç deneyimiyle tanışması 50'li yıllara dayanmaktadır (Yalçın, 2004: 109). Türkiye'de yaşanan göçün yönüne bakıldığında, genellikle kırdan kente göç şeklinde gerçekleştiği kabul edilmektedir. Özellikle büyük kentlere doğru yaşanan bu göçlerle birlikte kentlerin yoğunluğu ve kapsamı genişlemektedir (Sencer, 1978: 77-78). Türkiye'de göç yönünün kırdan kente yönelimler göstermesinde kentleşme ve modernleşmeye denk tutulması büyük oranda etkili olmaktadır (Karpaz, 2003: 213).

Şekil 3. 2: Ülke sınırları içerisindeki göç hızı <https://www.dogrulukpayi.com/bulten/2017-ic-goc-dalgasi> (11.10.2018)

Türkiye'de kır ve kent arasındaki farklılıklardan dolayı meydana gelen ikili yapı, özellikle büyük kentlere doğru yönelen göçün ana nedenlerinden birisi olmuştur (Akgür, 1997: 55).

Tablo 3. 3: Yerleşim yerlerine göre göç eden nüfus 1975-2000

Yerleşim yerlerine göre göç eden nüfus, 1975-2000				
Migrated population by places of residence, 1975-2000				
Yerleşim yeri Places of residence	1975-1980	1980-1985	1985-1990	1995-2000
Toplam-Total	3 584 421	3 819 910	5 402 690	6 692 263
(%)	100,00	100,00	100,00	100,00
Şehirden şehire				
From city to city	1 752 817	2 146 110	3 359 357	3 867 979
(%)	48,90	56,18	62,18	57,80
Köyden şehire				
From village to city	610 067	860 438	969 871	1 168 285
(%)	17,02	22,53	17,95	17,46
Şehirden köye				
From city to village	692 828	490 653	680 527	1 342 518
(%)	19,33	12,84	12,60	20,06
Köyden köye				
From village to village	528 709	322 709	392 935	313 481
(%)	14,75	8,45	7,27	4,68

Kaynak: Genel Nüfus Sayımları, 1980-2000 Source: Population Census, 1980-2000

Göç genel itibariyle üç etkene bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bu etkenler itici, iletici ve çekici etkenler olarak değerlendirilir. Türkiye özelinde bahsedilecek olduğunda itici etkenler, toprağın miras yoluyla parçalanarak bölünmesi traktörün ve diğer tarımsal teknolojilerin gelişmesi, verimin azalması ve kırdaki nüfus artışı gibi nedenler sıralanarak ifade edilebilir. İletici etkenler, ulaşım ve haberleşme alanında yaşanan imkânları ve gelişmeleri ifade etmektedir. Çekici etkenler ise, genel olarak göç edilen yerin cazip yönleridir. Oraya göç etme isteği oluşturan faktörlerin tamamı çekici olarak ifade edilmektedir. 2010 ve 2018 yılı bölgelere göre göç istatistikleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3. 4: TÜİK İstatistiksel Olarak Bölgelerin Aldığı ve Verdiği Göç 2018

YIL	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	ADNKS Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%0)
2010	TR1	Istanbul	13255685	439515	336932	102583	7,77
2010	TR2	Bati Marmara	3164048	104351	89752	14599	4,62
2010	TR3	Ege	9693594	185595	184640	955	0,1
2010	TR4	Doğu Marmara	6841607	200254	162675	37579	5,51
2010	TR5	Bati Anadolu	7018194	221690	182562	39128	5,59
2010	TR6	Akdeniz	9423231	205482	200003	5479	0,58
2010	TR7	Orta Anadolu	3849267	104053	138677	-34624	-8,95
2010	TR8	Bati Karadeniz	4518786	132326	183046	-50720	-11,16
2010	TR9	Doğu Karadeniz	2516167	90395	113098	-22703	-8,98
2010	TRA	Kuzeydoğu Anadolu	2202106	68624	98728	-30104	-13,58
2010	TRB	Ortadoğu Anadolu	3647531	90770	124025	-33255	-9,08
2010	TRC	Güneydoğu Anadolu	7592772	142862	171779	-28917	-3,8

YIL	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	ADNKS Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%0)
2018	TR1	Istanbul	15067724	385482	595803	-210321	-13,86
2018	TR2	Bati Marmara	3569552	151786	111465	40321	11,36
2018	TR3	Ege	10514200	260130	212197	47933	4,57
2018	TR4	Doğu Marmara	7968135	250332	230166	20166	2,53
2018	TR5	Bati Anadolu	7961507	233228	270535	-37307	-4,67
2018	TR6	Akdeniz	10461409	251196	255789	-4593	-0,44
2018	TR7	Orta Anadolu	4064957	163406	130770	32636	8,06
2018	TR8	Bati Karadeniz	4688532	251795	182642	69153	14,86
2018	TR9	Doğu Karadeniz	2719113	194120	112325	81795	30,54
2018	TRA	Kuzeydoğu Anadolu	2211054	100478	111015	-10537	-4,75
2018	TRB	Ortadoğu Anadolu	3929719	143841	140005	3836	0,98
2018	TRC	Güneydoğu Anadolu	8847980	182820	215902	-33082	-3,73

3.4.2. Kentleşme

Kırsal alandan farklı olarak kent, geçimini tarım ve hayvancılık dışındaki uğraşlarda arar. Nüfus yoğunluğu kırdan fazla ve daha çeşitlidir ayrıca eğitim profili de kırdan farklı olduğundan toplumsal ilişkiler buna göre düzenlenir. Buna paralel olarak kültürel perspektif çok çeşitli ve çok renkli bir görünüm arz eder. (Görmez,97-98). Kentleşmeyi sadece kent sayısındaki ve kent nüfusundaki artış olarak görüp dar anlamda ifade etmektedir. Oysaki kentleşmeyi salt bir demografik hareket olarak görmemiz yetersiz olur. Kentleşme bir nüfus hareketi olmanın yanı sıra toplumun doğal, ekonomik ve bireysel yapısındaki değişimlerden de kaynaklanabilir. Dolayısıyla üretimin üzerindeki değişim, kentleşme olgusunda önemli bir rol oynamaktadır. Günümüzdeki kentleşmede ekonomik faktörler önemli bir yere sahiptir.

Daha geniş bir çerçevede tanımlanacak olursa kentleşme, sanayileşmeyle birlikte ekonomide görülen iyileşmenin bir sonucu olarak kentlerin büyümesi ve sayısal olarak artması ile birlikte uzmanlaşma, iş bölümü ve örgütlenmelerle değişen toplum yapısında insan ilişkilerine ve davranışlarına ait kente özgü bir tavrın ortaya çıkmasına yol açan demografik değişim süreci olarak tarif edilebilir (Keleş,1998).

Kırsal kesimin beklentilerinden dolayı kente itme ve kentsel alanların daha rahat yaşam merkezi olarak çekme gücü kentleşmeyi oluşturan iki ayrı etken olarak ayrılabilir. Kentleşme ve konut birbirleri ile yakın ilişki içerisindedirler. Konut, daha geniş olarak yapılı çevre üretimini, kentsel genişlemeyi ve kentsel büyümeyi sağlar. Gelişmekte olan ülkelerde, iç göç yoğunluğu ile oluşan dengesiz kentleşmenin bir sonucu olarak konut sorunları, sosyal, ekonomik, sağlık ve kültürel boyutlarıyla gün geçtikçe daha da artmaktadır. Kentlerdeki nüfus yoğunluğunun hızla artışı ve sokakları dolduran kalabalıklar konut sorununun artık ihmal edilemez boyutlara ulaştığının açık bir göstergesidir.

Şekil 3.3: Hızlı Kentleşmeye Neden Olan İtici ve Çekici Faktörler (Hasan Ertürk, Kent Ekonomisi, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları, Bursa, 1994, ss 19,20, 21.)

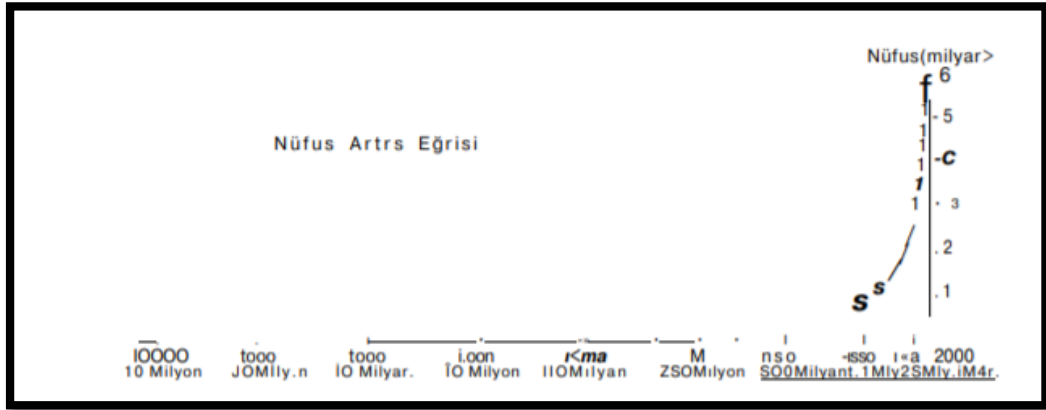
Tablo 3. 5: İstatistiksel Olarak Bölgelerin Aldığı ve Verdiği Göç (Tuik)

Satırlar		Bölgelerin Net Göç Hızı Bilgileri
		Ölüm bazında
2010	Akdeniz-TR6	0,58
	Batı Anadolu-TR5	5,59
	Batı Karadeniz-TR8	-11,16
	Batı Marmara-TR2	4,62
	Doğu Karadeniz-TR9	-8,98
	Doğu Marmara-TR4	5,51
	Ege-TR3	0,1
	Güneydoğu Anadolu-TRC	-3,8
	İstanbul-TR1	7,77
	Kuzeydoğu Anadolu-TRA	-13,58
	Orta Anadolu-TR7	-8,95
	Ortadoğu Anadolu-TRB	-9,08
2018	Akdeniz-TR6	-0,44
	Batı Anadolu-TR5	-4,67
	Batı Karadeniz-TR8	14,86
	Batı Marmara-TR2	11,36
	Doğu Karadeniz-TR9	30,54
	Doğu Marmara-TR4	2,53
	Ege-TR3	4,57
	Güneydoğu Anadolu-TRC	-3,73
	İstanbul-TR1	-13,86
	Kuzeydoğu Anadolu-TRA	-4,75
	Orta Anadolu-TR7	8,06
	Ortadoğu Anadolu-TRB	0,98

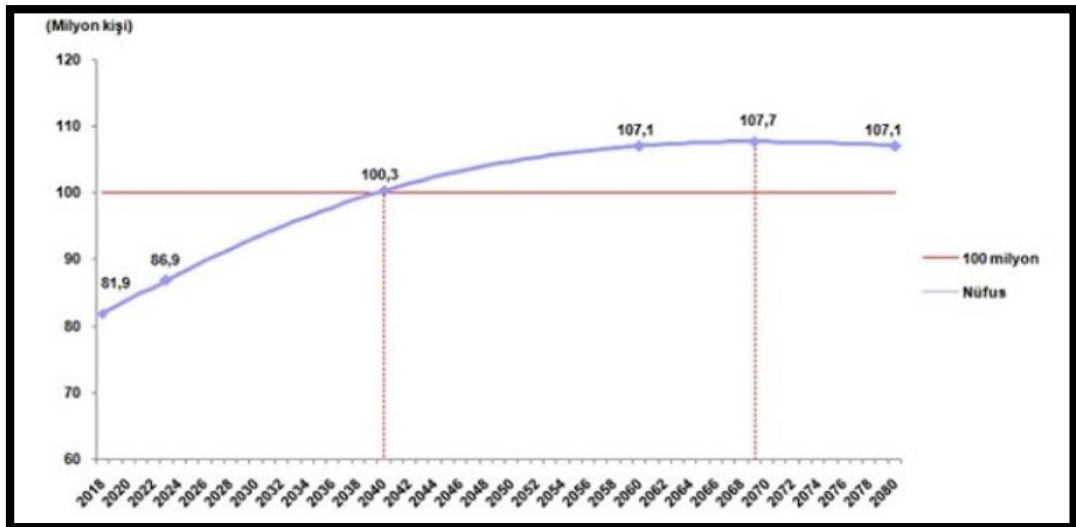
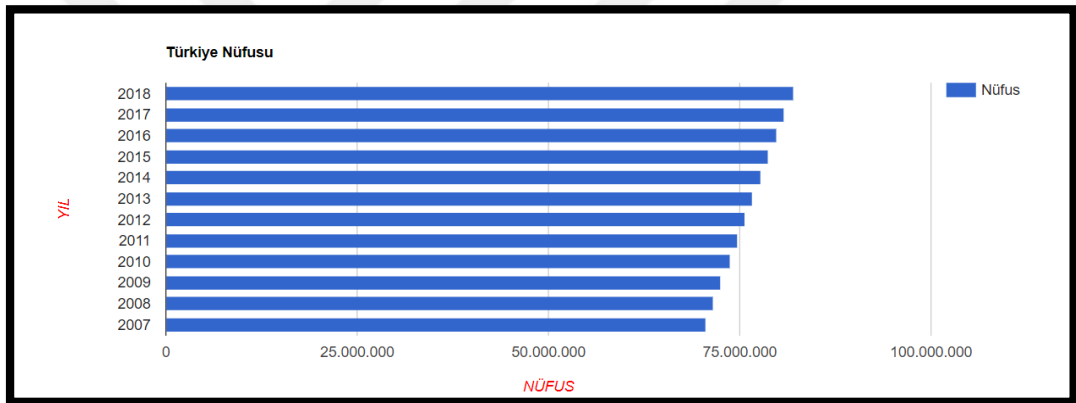
3.4.3. Doğal Nüfus Artışı

Üreme canlıların ortak özelliğidir. Ancak insan dışındaki canlıların sayılarındaki artış ekosistem tarafından bir denge içinde kontrol altındadır. İnsan zekâsı ve teknolojiyi üst düzey kullanabilmesi ile kendisini bu kontrolün dışında bırakmıştır. Canlılar arasında insan en az üreyen canlı türü olmasına rağmen dünyadaki hızlı nüfus artışı güncelliğini korumaktadır.

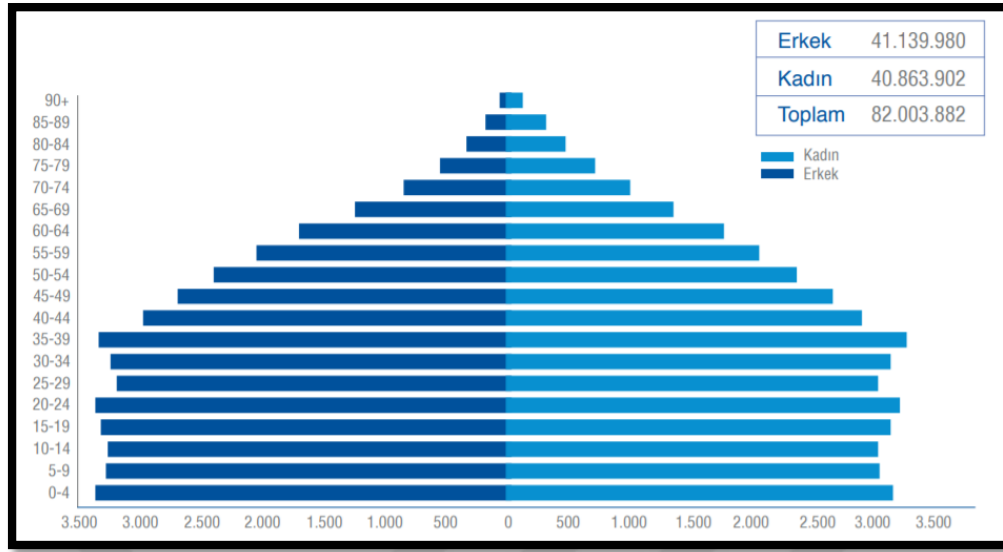
İnsanın yerleşik hayata geçtiği neolitik dönemden itibaren dünyanın nüfusu artış kaydetmeye başlamıştır.

Şekil 3. 4: Dünya nüfusunun neolitikten günümüze artışı
<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c8s13/makale/c8s13m9.pdf> (18.10.2018)

Şekil 3. 5: Türkiye'de yıllara göre nüfus dağılımı
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30567> (18.10.2018)

Şekil 3. 6: Türkiye’de yıllara göre nüfus dağılımı

https://www.gyoder.org.tr/uploads/g%C3%B6sterge%20raporu/GOSTERGE-CEYREK4-2018-web-ilovepdf-compressed__1_.pdf (18.10.2018)

Daha sonraki evrelerde tıp ve teknolojiadaki ilerlemeler sayesinde insanın ortalama ömrü uzamış ve nüfus artışı daha da hız kazanmıştır. Ekonomik büyümeye sahip olan ülkelerin nüfus artışı da bununla doğru orantılı olarak artacaktır. Nüfusun hızla artışı sadece sosyo-ekonomik olarak değil çevresel bir sorun olarak da karşımıza çıkmaktadır. 50’lerde belirli etkenlerle başlayan kırdan kente göçler, beraberinde başlıca sorunlarla birlikte konut ihtiyacına neden olmuştur. Kentlerdeki bu nüfus artışı konut açığını da beraberinde getirdiğinden barınma gereksiniminin karşılanması için bu açığının bir şekilde kapatılması gerekmektedir. Bu da şahıslara bırakıldığı takdirde planlama dışında sonuç olarak çarpık kentleşmeyi ortaya çıkarmaktadır. Anlaşılacağı gibi konut sorununun en temel nedeni doğal nüfus artışı ve kırdan kente yapılan göç artışıdır.

3.4.4. Konut Yenileme – Kentsel Dönüşüm

Kentsel yenileme açısından düşünüldüğünde konut kavramı salt bir mekân olmaktan öte sosyal gelişmeye katkı veren ve ekonomik kalkınmaya yardımcı olan, güvenli, dayanıklı, çok yönlü işlevselliği haiz, tarihi, turistik gibi farklı çevresel özellikleri değerlendiren bir mekân ifade etmektedir.

Eskiye yapıların günümüz şartlarına uyarlanarak yenilenmesiyle ortaya çıkan kentsel yenileme sürecinin bir sonraki aşaması kentsel dönüşüm projeleridir. Metropol kentsel dönüşüm projesine Türkiye perspektifinden bakıldığında son elli yılda fiziksel dinamiklerin etkisiyle önemli yapısal ve yönetimsel değişimler kaydedildiği gözlemlenmektedir.

Türkiye’de bu süre zarfında kentler hızla dönüşmüşlerdir. Fakat çoğu zaman bu hızlı dönüşüme denetleme kurumlarının ve yasal düzenlemelerin yeterince ayak uyduramadığı görülmektedir. Konut yenileme stratejilerinin geliştirilmesine öncelik edenler kamu kuruluşları ve piyasalar olmakla beraber ayrıca özel kuruluşlar da vardır. Türkiye’de kentsel dönüşümle ilgili yasal düzenlemelere bakıldığında bunun yenileme olarak algılandığı ve zaman içerisinde farklılaşarak yeni boyutlar kazandığı anlaşılmaktadır. İngilizce tabiriyle ‘‘urban renewal’’ olarak bilinen kentsel yenileme eskinin yıkılıp yeniden inşa edilmesini içeren radikal bir uygulamadır (Tekeli 2003,4). Bu dönemde talebin çok üzerinde konut üretimi gerçekleşmiştir. Resmi rakamlara bakıldığında arz fazlasına kayıt dışı konut da ilave edildiğinde üretimin %30 - %50 üstünde olduğu görülmektedir (Balamir 2004).

DÖNÜŞÜM DEĞİŞKENLERİ VE UYGULAMALARI	1950 – 1980	1980 – 2000	2000 SONRASI
YAPISAL / BAĞLAMSAL	<i>Ekonomik Politikalar:</i> Ekonomik Büyüme <i>Demografik Değişim:</i> Kentlere göç ve hızlı kent nüfus artışı	<i>Ekonomik Politikalar:</i> Ekonominin dışa açılması; Küreselleşme ve yerelleşme <i>Demografik Değişim:</i> Kentsel nüfus artışı; metropollerde doğurganlık oranının düşmesi	<i>Ekonomik Politikalar:</i> Özelleştirme; AB ilişkileri <i>Demografik Değişim:</i> Doğudan batıya göç
SOSYO-EKONOMİK	<i>Konut Sunum Biçimleri:</i> Yapsatçı konut, kısıtlı sayıda kooperatif, Toplu Konut <i>İşgücü-Konut ilişkisi:</i> Düşük gelirli işgücünün sanayi ve sanayi dışı istihdamı; Konut ihtiyacına çözüm olarak gecekondular	<i>Konut Sunum Biçimleri:</i> Ruhsatlı ve ruhsatsız yapılaşma <i>İşgücü-Konut ilişkisi:</i> Kent merkezlerindeki küçük üretim birimlerinde çalışanların çevre gecekondular ve merkez mahallelerde yaşayan nitelsiz ve düşük gelirli nüfustan oluşması; Orta gelir grubunun yaşam alanlarının desantralizasyonu	<i>Konut Sunum Biçimleri:</i> Belediye Toplu Konut Kooperatifleri, özel sektör lüks konut siteleri, düşük nitelikli apartmanlar, kent merkezlerinde tarihi konut, deprem riski olan alanlarda devlet kredisi ile afet konutları <i>İşgücü-Konut ilişkisi:</i> Yüksek gelir grubu kent dışında konut çevreleri oluşturuyor; gecekondularında istihdam yapısındaki değişime göre konut biçim ve standartları değişiyor
YÖNETİM / UYGULAMA	<i>Yetkilerin Dağılımı:</i> Devlet Planlama Teşkilatı; İmar ve İskan Bakanlığı; Yeni Belediyecilik Hareketi <i>Planlama Uygulamaları:</i> Merkezi Planlı Kalkınma Modeli; Bütüncül Planlama Yaklaşımı <i>Politikalar ve Yasal Düzenlemeler:</i> Belediye, Gecekondular, Arsa Ofisi, İmar ve Kat Mülkiyeti Kanunları	<i>Yetkilerin Dağılımı:</i> Yerel ilçe belediyelerine planlama yetkisinin verilmesi; Yerel Gündem 21 <i>Planlama Uygulamaları:</i> Kentsel gelişmeye desantralizasyon; Nazım İmar ve Uygulama Planları; Yerelde yukarıdan-aşağıya yönetim anlayışı <i>Politikalar ve Yasal Düzenlemeler:</i> Büyükşehir Belediye, İmar, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma, Çevre, Boğaziçi, Milli Parklar kanunları ve Af yasaları	<i>Yetkilerin Dağılımı:</i> Büyükşehir belediyelerinin yetkisinin genişletilmesi <i>Planlama Uygulamaları:</i> Stratejik Planlama; katılımlı planlama uygulamalarının başlaması <i>Politikalar ve Yasal Düzenlemeler:</i> Büyükşehir, Belediye, Mali İdareler, Kentsel Dönüşüm ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma kanunları
KENTSEL MAKROFORM	"Azman Kent" (merkezde yoğunlaşma; gecekonduların gelişimi)	Çok Merkezli Metropoliten Kentleşme (kentsel yayılma; ruhsat dışı yapılaşmanın yasallaşması)	Bölgesel Yayılma (merkezlerin farklılaşması ve yeni ilişki ağlarının kurulması)
KENTSEL DÖNÜŞÜM UYGULAMALARI	1. Gecekonduların sağlıklarlaştırılması; 2. Kent merkezinin çöküntü alanına dönüşümü; 3. Gecekonduların yeniden yapılandırılması; 4. Bu alanlarda kentsel yenileme.	1. Yaşam kalitesi düşmüş ve riskli alanlarda kentsel yenileme; 2. İyileştirmeye yönelik sağliklarlaştırma ve islah-imar uygulamaları; 3. Tarihi değeri olan alanların korunması ve soylulaştırılması.	1. Kentsel alanlarda yenileme; 2. Apartman alanlarının iyileştirilmesi; 3. Yeni siteler ve kapalı yerleşim alanlarının yeniden geliştirilmesi; 4. Tarihi konut alanların soylulaştırılması;

Şekil 3. 7: METU JFA 2007/2

3.4.5. Gecekondulaşma – Çarpık Kentleşme

Kentsel sorunların başında arsa meselesi gelir. Kentteki mevcut arsa kullanımının kısıtlı olması fiyat artışına sebep olur. Kentleşme arsa sorunlarını ele alarak konut sorunlarını da karşımıza çıkarmaktadır. Konut sorununu çözmeye kullanılan en ucuz yol ise gecekondu.

Gecekondu çoğunlukla kırdan kente göç eden düşük gelirli kesimin buldukları boş arazilerde alt yapıdan ve estetikten yoksun olarak sadece temel barınma ihtiyaçlarını karşılamak üzere plansız ve denetimsiz bir şekilde, imar yasasına belediye kurallarına aykırı olarak çok kısa sürede ve kendi kısıtlı imkânlarıyla yaptıkları derme çatma binalardır. Ve maalesef çarpık kentleşmeye sebep olmaktadır. Kent merkezinin civarındaki arazilere gayri resmi olarak yerleşen bu yapılar zamanla çoğalarak gecekondu mahalleleri oluşmuştur.

Gecekondu mahallelerinin de kamu hizmetlerinden faydalandırılması ve bu alanların iyileştirilmesi amacıyla 1963 yılında yürürlüğe konan Kalkınma planıyla bu bölgeler enformel olmaktan çıkıp formel hale gelmiştir (Türkün 2011). 1966'da çıkarılan 775 sayılı Gecekondu kanunuyla gecekondu resmi kayıtlara bir tür konut tipi olarak geçmiş ve halihazırda mevcut olan gecekondu bu şekilde meşrulaştırılmıştır (Sey 1998, 288 ; Tekeli 2009, 247). Böylece gecekondu Türkiye'de arz edilen bir konut tipi olarak yerini almıştır.

Resmi söylemin ilk örneği olarak yerel seviyedeki konut sorununu ele alan 1948 tarihli 5218 sayılı kanun gecekondu sorunu ile doğrudan ilgilidir. Bu yasa Ankara Belediyesi arsa ve arazisinden konut yapmak isteyenlere 2490 sayılı kanun hükümlerinden bağımsız olarak muayyen şartlarla temlik ve tahsis yetkisi vermektedir (177 TBMM Kanunlar Dergisi, 1948; ss. 624-625.). Bu yasayla Ankara Belediyesi sınırları içindeki gecekonduların iyileştirilip yenilerini yapacak olanlara arazi verilerek gecekondulaşmanın önüne geçilmek istenmiştir (Ruşen Keleş, Kentleşme Politikası, İmge Kitapevi, 5.Baskı, s. 394, Ankara–2000). Akabinde çıkarılan 5288 sayılı Bina yapımı teşvik kanunu benzer özellikler içermesine rağmen yerel olmayıp ülke düzeyinde olmakla beraber arsa üretiminin imar planı içerisinde gerçekleştirilmesini hükme bağlamaktadır (Kanunlar Dergisi, 1948; ss. 638-641.).Yasalara bakıldığında 1940'lar gecekonduyla tanışma ve yüzleşme yıllarıdır. Arsa ve konut üretimiyle gecekondulaşmanın önüne geçilebileceğine dair o dönemde iyimser bir yaklaşım

mevcuttur. O dönemdeki yasalar karmaşık yapısıyla gecekondulaşmayı önlemekten ziyade daha da yaygınlaşmasına sebebiyet vermiştir.

Gecekondur sorununda aslında sadece kentlere özgü değil ülke genelinde bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır ve bu tür yapılaşma sadece Türkiye'ye ait de değildir. Bize ait olanı yalnızca gecekondur sözcüğünün kendisidir.

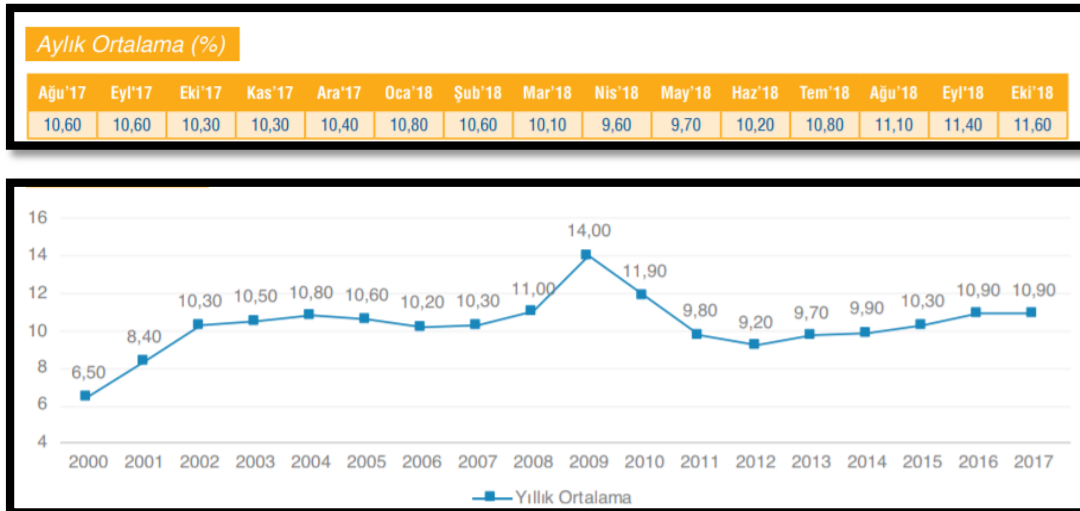
3.4.6. Kentsel Yoksulluk - İşsizlik

Gelir dağılımını ‘‘Bir ülkede toplam gelirin bireyler, sosyal gruplar ve üretim faktörleri arasındaki bölüşümü olarak ifade edilmektedir (Ören, a.g.e., s. 112). Buna göre gelir dağılımını üretim, tüketim, değişim (exchange yani takas) ve nihayet adil paylaşım ile alakalıdır. Sosyal devlet olabilmenin şartı sosyal politika unsurlarının tam olarak uygulanmasına bu ise gelir dağılımının eşit ve adil bir şekilde olmasına bağlıdır. Bir ülkede vatandaşlar arasında fert başına düşen gelir bakımından uçurumlar varsa orada sosyal devletin varlığından bahsedilemeyeceği açıktır (Ören, a.g.e., s. 116).

Eğitim durumu Level of education	Yıllar - Years											
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toplam -Total	8 754	10 005	10 922	11 967	12 558	14 159	15 157	17 255	19 051	21 514	24 976	28 299
Okur-yazar olmayanlar Illiterate	3 269	3 978	4 005	3 667	4 541	6 015	6 111	7 017	7 782	8 410	10 815	11 581
Bir okul bitirmeyenler Literate with no degree	4 947	5 231	5 203	5 125	5 857	7 513	7 471	8 320	10 433	11 463	13 204	15 306
Lise altı eğitilmişler Less than high school mezunları	7 267	8 004	8 846	9 408	9 619	10 857	11 528	12 795	14 137	16 164	18 471	21 388
High school or equivalent	10 449	11 358	12 712	13 336	13 475	14 952	15 649	17 442	19 385	21 870	24 829	28 260
Yükseköğretim mezunları Higher education	15 152	18 245	19 077	21 180	22 807	25 263	26 756	30 857	32 480	34 801	39 536	43 821
Erkek - Male	9 297	10 616	11 542	12 614	13 202	14 899	15 962	18 125	20 074	22 673	26 438	29 742
Okur-yazar olmayanlar Illiterate	3 831	5 246	5 011	4 613	5 703	7 464	7 637	8 424	9 619	9 988	12 338	13 423
Bir okul bitirmeyenler Literate with no degree	5 373	5 762	5 650	5 484	6 401	8 053	8 065	9 285	11 533	12 564	15 183	16 792
Lise altı eğitilmişler Less than high school mezunları	7 838	8 579	9 467	10 088	10 353	11 684	12 498	13 915	15 369	17 518	20 032	23 049
High school or equivalent	11 180	12 333	13 639	14 336	14 394	16 098	16 680	18 379	20 760	23 521	27 073	29 814
Yükseköğretim mezunları Higher education	16 160	19 753	20 613	23 140	25 017	27 626	28 993	33 629	35 398	38 097	43 598	48 811
Kadın - Female	6 453	7 470	8 400	9 446	10 034	11 355	12 363	14 350	15 681	17 956	20 645	24 003
Okur-yazar olmayanlar Illiterate	2 659	2 831	3 019	2 657	3 270	4 535	4 739	5 582	5 897	6 844	9 289	9 936
Bir okul bitirmeyenler Literate with no degree	3 403	3 158	3 583	3 634	3 537	5 572	5 553	5 707	7 105	8 528	8 509	11 173
Lise altı eğitilmişler Less than high school mezunları	3 729	4 311	4 923	5 348	5 207	6 025	6 534	7 553	8 339	9 857	11 345	13 756
High school or equivalent	7 082	7 620	9 219	9 472	9 955	10 492	11 760	13 677	14 033	16 124	17 107	22 794
Yükseköğretim mezunları Higher education	13 029	14 938	15 841	17 336	18 447	20 725	22 483	25 771	27 206	29 238	32 847	35 836

TUİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması

Şekil 3. 8: Tuik gelir ve yaşam koşulları araştırması (2006-2017)

Şekil 3. 9: 15+ işsizlik oranları

https://www.gyoder.org.tr/uploads/g%C3%B6sterge%20raporu/GOSTERGE-CEYREK4-2018-web-ilovepdf-compressed__1_.pdf (21.10.2018)

Yoksulluğu zenginliğin karşıtı olarak değerlendirmek yetersiz kalır zira sosyo-politik açıdan yoksulluk kavramı maddi imkân bakımından insan onuruna yaraşır bir düzeyin altında kalma durumu olarak nitelendirilir. Sosyo-ekonomik açıdan yoksulluk ise temel maddi manevi değerleri karşılayabilecek asgari yaşam standardının altında kalmadır. Buna göre bir ülkede ortalama gelir düzeyinin altında kalanlar yoksul sayılırlar (Seyyar, 2003: 40).

Yoksulluk sınırı, “bir toplumda yoksul olanlarla olmayanları birbirinden ayırmakta kullanılan izafi bir hattır” (Dumanlı, 1996: 9). Yoksulluk sınırı ifadesi ise, 1886 yılında İngiltere’de Booth tarafından ortaya atılmış ve daha sonra Rowntree tarafından geliştirilerek ilk kez 1899 yılında York kenti için yaptığı çalışmalarda sistematik olarak kullanılmıştır (Şenses, 2001: 108).

Türkiye’de yoksulluk sınırı, günlük 2450 kalorilik gereksinim temel alınarak hesaplanmaktadır. Bu kalori miktarına ulaşacak mal gruplarının gram ve ortalama fiyatlarından yola çıkılarak yıllık harcama miktarı, bir başka deyişle Türkiye için yoksulluk sınırı saptanmaktadır (Dumanlı 196: 65).

Sanayi, ticaret, tarım, sağlık, eğitim, ulaştırma, haberleşme alanlarındaki bölgeler arası farklılıklar sosyo-ekonomik ve demografik açıdan dengesizliklere sebep olmakta, bu durum ise gelir dağılımında eşit ve adaletli paylaşımı tehlikeye sokmaktadır. O halde yoksulluğun ve gelir dağılımındaki dengesizliğin temel sebeplerinden biri bölgeler arasındaki gelişmişlik farkları olmaktadır. Ayrıca kaynakların bölgeler arasında eşit ve adil dağıtılamaması da sosyo-politik ve kültürel sorunlara yol açmaktadır. Uluslararası ve ülke bazında yapılan çalışmalarda göç hareketleriyle yoksulluk arasında bir nedensellik bağı bulunmadığı kaydedilmektedir (DPT, 2001: 161). Türkiye açısından bakılacak olursa tarımda makineleşmenin artmasıyla birlikte insan gücüne ihtiyacın azalması ve paylaşımlar sonucu tarım alanlarının daralması ve ayrıca kentin sağladığı istihdam, eğitim gibi sosyo kültürel imkânlar köyden kente göçü çekici hale getirmiştir. Bu vesileyle kentlerin civarlarındaki yerleşim alanları genellikle tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de göçler vasıtasıyla oluşmuştur. Özellikle içinde bulunduğu bölgenin merkezi konumundaki ekonomik kapasitesi yüksek olan İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Kocaeli, Adana gibi kentler en çok göç alan yerlerdir. Bu tür civar yerleşim alanlarında genellikle köy cemaati ya da istasyon sakinleri olarak adlandırabileceğimiz iki yapı çıkarmaktadır (Akkaya, 2002: 210-211). İlki 50’lerden beri kenar mahalle adını verdiğimiz aynı veya komşu ‘memleket’lilerin yeni kentte yabancılaşma hissine karşı

savunma duygusuyla bir araya tutundukları ‘cluster’ yani öbek türü yapılanmadır. Diğeri ise daha çok modern zamanlarda ortaya çıkan ve kimsenin birbirini tanımadığı ve bu tanınmamışlığın bazı yönden da bir avantaj olarak arzulandığı çok farklı kesimlerden insanların toplandığı istasyonlardır. Kenar mahalle kente yabancı gözüyle bakar. İhtiyacı olduğu kadar içine nüfuz eder. İşine gider gelir, hastaneye gider döner, resmi makamlara uğrar, işi bitince yine kendi alanına döner. Geçici olarak gelmiştir yeterli maddi seviyeye ulaştınca, çocukları yetişince ‘memlekete’ dönecektir. Kentin baş döndürücü hareketli yaşamı ve baştan çıkarıcı cazibesi onu korkutur ve içine kapanır ayrıca çocuklarına aşırı korumacı davranır. Köydeki gelenek ve adetlerine daha sıkı sıkıya bağlanarak dernekler kurarak gecelerde toplaşarak folklorik faaliyetlerle avunmaya çalışır, dışa açılmaktansa gettolaşır.

İstasyon sakinlerinin kente bakışı ise daha farklı yaklaşımlar içerir. Bazen kentteki bildik tanıdık kabul gören meşru yaşam tarzına ayak uyduramayışların bir neticesi olarak oraya gelmiştir, bazen de köyden gizemli sebeplerle bir kaçışın hikâyesidir ve yalnızdır. Ya da tamamen ekonomik sebeplerle ailesine daha elverişli bir hayat sunabilmek için ordadır. Organize sanayii bölgeleri ve iş merkezleri fabrikalar orda olduğu için ordadır. Aslında onların yaşam tarzı kentlininkinden çok da farklı değildir. Bir yabancılaşıma duygusu veya bir kendini savunma hissi yoktur. Kentin potasında öğütülmesi gereken bu iki grubun da bazen birbirinden çok uzak uçlar olmasına rağmen kent çeperindeki banliyöde bir arada yaşaması paradoks olabilir. Kişinin sırlarıyla beraber yaşayabileceği kutu gibi evlere mikro konut bir çözüm olarak düşünülebilir.

Göç hareketlerinin kentteki yaşam koşullarını ve iş imkânlarını daraltması kentsel yoksulluğun artmasına sebebiyet vermektedir. Kırsal alanla bağlarını koparan zorunlu göçler kent yaşamında yoksulluğa namzet olmaktadır. Ekonomik koşulların ağırlaşmasıyla ortaya çıkan gelir farklılıkları daha göze batır hale gelince insanlar arasında tahammülsüzlükler baş göstermiştir. Kırsal kesimdeki denetim mekanizmaları kente göç edince erozyona uğradığından sahip olunan değer yargıları yerini kentin aldaticı cazibesine bırakarak suç oranlarının artışına çeteleşmelere sebep olmuştur. Bu duruma ek olarak kentlerdeki yoğunlaşma konut sorununu da beraberinde getirmektedir.

Tablo 3. 6: Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri (Tuik)

	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri, Şubat 2017, Şubat 2018						
(Bin)						
15 ve daha yukarı yaşta kişiler						
Nüfus	59 567	60 415	29 476	29 914	30 091	30 500
İşgücü	30 855	31 520	21 124	21 377	9 731	10 142
İstihdam	26 956	28 166	18 662	19 379	8 294	8 787
Tarım	5 036	4 983	2 881	2 864	2 155	2 120
Tarım dışı	21 920	23 182	15 781	16 515	6 139	6 667
İşsiz	3 900	3 354	2 462	1 998	1 438	1 356
İşgücüne dahil olmayanlar	28 712	28 895	8 352	8 537	20 360	20 358
(%)						
İşgücüne katılma oranı	51,8	52,2	71,7	71,5	32,3	33,3
İstihdam oranı	45,3	46,6	63,3	64,8	27,6	28,8
İşsizlik oranı	12,6	10,6	11,7	9,3	14,8	13,4
Tarım dışı işsizlik oranı	14,8	12,5	13,1	10,6	18,9	16,8
15-64 yaş grubu						
İşgücüne katılma oranı	56,8	57,3	77,3	77,1	36,2	37,3
İstihdam oranı	49,5	51,1	68,0	69,8	30,7	32,2
İşsizlik oranı	12,9	10,9	11,9	9,5	15,0	13,6
Tarım dışı işsizlik oranı	14,9	12,5	13,2	10,6	19,0	16,9
Genç nüfus (15-24 yaş)						
İşsizlik oranı	23,3	19,0	21,5	16,5	26,6	23,6
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı ⁽¹⁾	23,9	22,8	14,9	14,0	33,0	31,9

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

(1) Çalışmayan ve eğitimde (örgün ve yaygın) olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

3.4.7. Afetler

Afet kelimesi sözlük anlamı olarak; “ doğanın neden olduğu yıkım “ şeklinde ifade edilmektedir (TDK).

Tabiat olayları ya da insan yapısı teknolojik kitle imha silahlarının kullanımı neticesinde maddi manevi büyük kayıplara sebep olarak hayatı sekteye uğratan olaylar afet olarak nitelendiriliyor. Doğal afetler değişik güç ve derinlikte, kısa ve uzun süreli olarak izlerini devam ettirebilir. Değişik yerlerde meydana geldiği gibi, aynı yerde aynı zamanda da görünebilirler.

Doğal afetlerin şiddetli ve ani oluşu, takip edilememesi, birçok afetin bir arada olabilmesi ve uzun vadede sonuçlar oluşturması, insanların yaralanmasına, ölmesine, konutlarının hasar görmesine ve hatta yıkılmasına sebep olur. Bu durum ise afet sonrasında insanların en temel ihtiyaçları olan barınma gereksinimini problem olarak ortaya çıkarıp konut sorununa yol açar. Doğal afet sonucu hayatın genel akışı sosyal, ekonomik her cepheden aksadığından bunu yeniden yerine oturtmak için afet bölgesindeki insanların yaşamlarına kaldıkları yerden devam edebilmelerine imkân

sağlayan acil insani ihtiyaçlarının karşılanabileceği geçici barınma yerlerine ve daha sonrasında kalıcı olarak yerleşebilecekleri meskenlere afet konutları denilmektedir.

Türkiye’de afet konutlarının projelendirilmesi ve inşasını devlet üstlenmiştir. Bununla birlikte afet konutlarının çoğunlukla her bölgede aynı proje üzerinden tek tip olarak inşaa edilmiş olması ve bazen bunları kullanmaya namzet olan afetzedelerin yaşam tarzı veya tercihlerine uygun düşmemesi gibi sebeplerle bu konutların bir kısmı boş kalarak milli gelir israfına yol açmaktadır.

3.4.8. İmar Affı

II. Dünya savaşı sona erdikten sonra yaşanan büyük kıyımlar neticesinde savaştan veya savaşın etkisi altında kalan ülkelerde geleneksel toplum hayatı büyük değişimler göstermiştir. Geleneksel toplum dokusu çözülmüş, yepyeni bir yaşam tarzı gelişmekte olan bütün ülkeleri etkisi altına alarak, insan nüfusundaki felaket derecesine varan kayıplarla sanayi devriminin artan iş gücü ihtiyacı da buna eklenerek neticede kırsal alandan kente doğru normal kentleşme nitelendirmesinden çok öte bir nüfus göçü baş göstermiştir. Bu hızlı ve yoğun kitlesel göç karşısında ortaya çıkan acil konut ihtiyacına ivedilikle etkin çözümler bulunamamasının kaçınılmaz sonucu olarak kaçak yapılaşma ortaya çıkmıştır.

Mimar mühendislik planlama esaslarına ve imar mevzuatına uygun olmayarak alelacele meydana getirilen, afete dayanıksız ve kamu yararına olmaktan çok uzak olan bu donatısız yapılar insan ve çevre sağlığını gözetilen şehircilik ilkelerine muhalif olarak çıkarılan imar afları ile adeta teşvik edilir hale gelmiş ve gitgide yaygınlaşmıştır. Bunun neticesinde de kamu istifadesine sunulması gereken açık ve yeşil alanlar, tarım alanları, orman ve sahil bölgeleri talan edilmiş toplumun tabii ve tarihi değerleri hızlı bir şekilde yok edilmiştir (TMMOB İmar Affı Raporu).

Ortaya çıkan bu kaçak yapılaşma manzarasını kapatabilmek için kamu yönetimi sürekli af çıkartmak zorunda kalmış bu ise işi daha da kötüye götürerek zararı telafi etmek şöyle dursun zararlıları adeta ödüllendirmek olmuştur. Özellikle 80’lerde bu yönde birçok yasalar çıkarılmış ne yazık ki gecekondulaşmayı ve kaçak yapılaşmayı özendirmiştir (KELEŞ, 1986: s.149). Devletin hukuka aykırı yapılaşmaları, toplum yararına olduğuna karar verilen koşullara dayanarak yasalaştırması, kaçak yapılaşma, plansız ve kötü konut sorununa kısmen teşvik etmektedir.

Bu nedenle imar aflarının kamu yararına olacak şekilde hukuki bir zemine taşınması konut sorununun çözümüne katkıda bulunarak sağlıklı bir kentleşmenin elde edilmesinde fayda sağlayacaktır.

4. MİKRO KONUT KAVRAMI

4.1. Mikro Konut Kavramının Tanımı

Günümüzde konut temel barınma ihtiyacını karşılamanın yanı sıra ticari bir mülk ve yatırım aracı haline gelmiştir. Nüfus artışıyla beraber kentte yaşayan insan sayısı da artmış olup özellikle kent merkezlerinde arsalar yüksek değer görüp, konutlarda da fiyat artışlarını gözlemlemekteyiz. Bu durum özellikle kent merkezlerinde yapılan yeni konutların metrekarelerinin giderek küçüldüğünü görmemize sebep olmaktadır.

Bu nedenle diyebiliriz ki, küçük konutlarda yaşama eğilimi, hızla artan nüfus, yükselen arsa fiyatları, küresel ekonomik kriz etkisiyle daha az masrafla ve gereksiz metrekare fazlalığından kurtulma, toplumun aile yapısı, çalışan nüfus oranı, öğrenci potansiyeli gibi düşüncelerle mimari çözümler, dönüşümlü donatılar geliştirme adına yoğun kentlerde başlayan çözüm hareketi olarak ortaya atılmıştır. Mikro konut nedir sorusuna cevap olarak evrensel bir tanım olmamakla beraber ve şehir yoğunluklarına göre değişen büyüklüklerde literatürdeki örneklerden çıkardığımız verilere göre 14m²-20m² arasında değişen boyutlardaki ve içerisinde tam teşekküllü yaşama, dinlenme ve ıslak hacimleri bulunan yaşam alanlarıdır. Aslında mikro konut bir bakıma stüdyo dairelerin yer olarak küçültülmüş, etkin kullanım alanı olarak büyütülmüş bir sürümüdür.

İncelenen değişik ülkelerdeki bazı mikro konut tasarım örnekleri aşağıda maddeler halinde sıralanmaktadır.

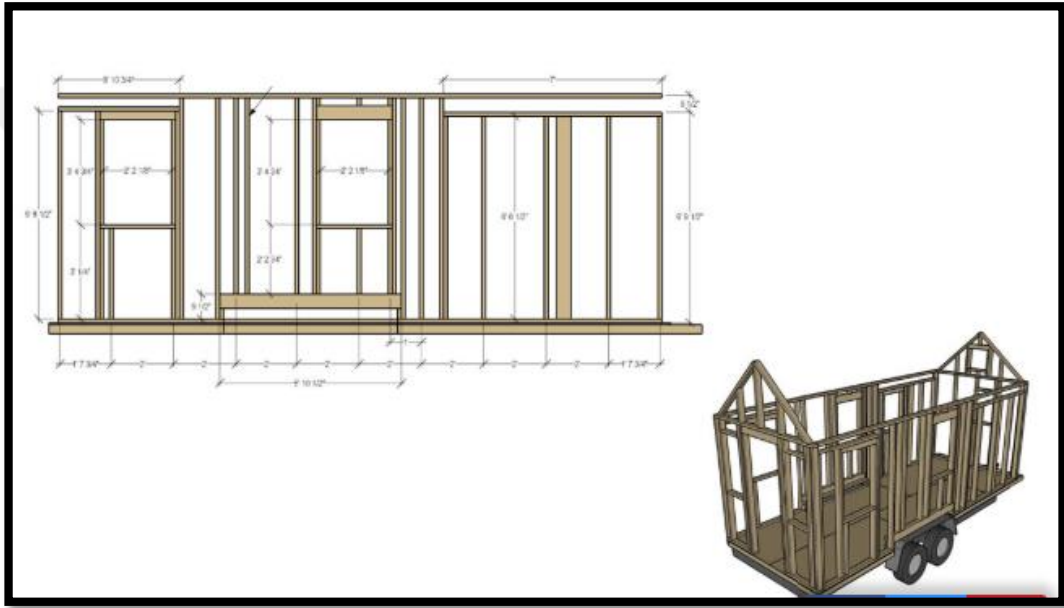
- Kıt arazi imkânına sahip olan Japonyada 4 kişilik, 89 metrekareye sığdırılmış, Tekahuro tezuka tarafından tasarlanan ev.
- Barselona'da Eva Pratts Ricardo Fores tarafından tasarlanan 28 m²lik bavuldaki ev
- Manchester İngiltere'de Abito'nun 32.8 m²lik akıllı konutları
- Mimar Richard Horton Münih teknik üniversitesi işbirliğiyle gerçekleştirilen tek ya da çift kişilik 7.1 m²lik minik yoğun ev (micro compact home) tasarımı, bu tasarım yüksek kalite talebine cevap vermektedir.
- Amerika'da inşaat kurallarındaki katı sınırlandırmalardan kurtulabilmek amacıyla gerçekleştirilen tekerlekli taşınabilir minik ev

• Mikro konut akımını kendine konu eden web sayfalarının artması gibi hususlar küçük konutların yayılması adına sebep olan bazı durumlardır.

Mikro konutları 3 ayrı başlıkta inceleyebiliriz.

1. Minik evler
2. Mikro daireler
3. Eklenti birimler

1. Minik evler tekerlekler üzerinde konumlandırılmış veya bir yere sabit olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu evler yaklaşık olarak 40m² den daha küçük yer kaplar.

Şekil 4. 1: Tekerlekli mikro ev bilgisayar çizimi <https://www.tinyhomebuilders.com/tiny-house-plans> (08.11.2018)

Şekil 4. 2: Tekerlekli mikro ev <https://www.tinyhomebuilders.com/tiny-houses/tiny-living>
(08.11.2018)

2. Mikro daireler büyüklüğü, kentlerdeki konumları ve hatta ülkelere göre 20m² ila 40m² arasında değişiklik arz edebilir.

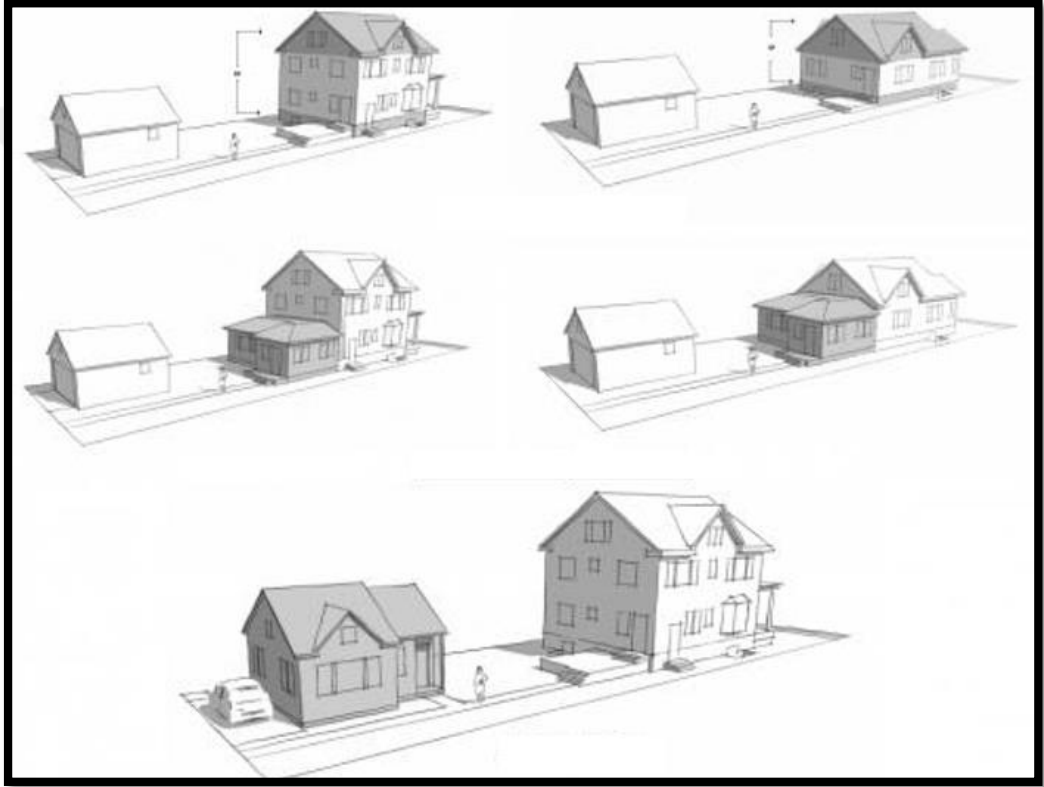
Şekil 4. 3: Kent içinde mikro apartman <http://narchitects.com/work/carmel-place/>
(14.11.2018)

3. Eklenti bölümler 3 gruba ayrılmaktadır.

a- İçten eklentili: Binanın çatı veya bodrum katına

b- Dışarıdan eklenti: Binanın yan cephelerinden birine (garaaj) gibi.

c- Binanın alanında fakat bina cephesine temasta bulunmayan ayrı bir bölüm.

Şekil 4. 4: Eklentili bölme görseli Types of Accessory Dwelling Units (Cecchini, 2014)

Türkiye’imizde bazı turistik amaçlı olarak yapılan kulübeler, iç mekân tasarımı fonksiyonlu ve hatta tekerlek aksamı eklenmek suretiyle hareketli hale getirilerek minik evlere dönüştürülebilirler. Sadece bunların arazi kanunlarına uygun bir şekilde yerleştirilmesi halinde birçok kırsal alanda tek kişilik yaşam alanı elde edilebilir.

Şekil 4. 5: 13m² lik mikro daire <https://interiorzine.com/2017/11/30/50-small-studio-apartment-design-ideas/> (07.12.2018)

13m² olan bu minik daire açık renkler, hareketli mobilyalar ve akıllı iç mekân tasarımıyla rahat bir ortam sunmakta olup yaşamsal faaliyetlerin sürdürülmesini sağlayacak tüm ihtiyaçlara cevap vermektedir.

Şekil 4. 6: Modern ve küçük iç mekân tasarımına örnek bir daire
<https://interiorzine.com/2017/11/30/50-small-studio-apartment-design-ideas/> (09.12.2018)

Kanepenin yanı sıra geniş oturma alanı da bulunan bu minik ev kullanıcısına rahatlıkla misafir ağırlama imkânı da sunmaktadır.

Şekil 4. 7: Modern mikro daire tasarımı <https://interiorzine.com/2017/11/30/50-small-studio-apartment-design-ideas/> (10.12.2018)

Yatağa birkaç basamak merdiven çıkılarak ulaşılan bu mikro dairede gömme dolaplar depolama sorununu ortadan kaldırmaktadır. Yükseklikten faydalanılarak banyo yatağın alt kenarına konumlandırılmıştır. İç mekâna koyu renk hâkimdir ve bu da bize koyu renkler kullanılarak ta modern bir ferah bir sağlanacağını göstermektedir.

Şekil 4. 8: Mikro daire örneği <https://interiorzine.com/2017/11/30/50-small-studio-apartment-design-ideas/> (10.12.2018)

Oda içerisinde oda tasarımıyla koyu renkler ile modern bir görünüme yakalamaya çalışılmıştır. Oda içerisinde oturma alanı, çift kişilik yatak, yatağa erişim için kullanılan merdivenin aynı zamanda dolap işlevi görmesi sağlanmakta olup, gömme dolap, raf ve kitaplık aynı zamanda orta kısmın dışında kalan bölümde pişirme alanı da bulunmaktadır.

4.2 Mikro Konut Fikri Nereden Geliyor

Batı dünyasının insan mutluluğuna dayalı olduğu Freud yaklaşımı ile hızla gelişen teknolojinin tetiklediği tüketim anlayışı, II. Dünya savaşı sonrasında darmadağın olan toplumlardaki aile yapısını iyice zayıflatarak, ben merkezli,

ferdiyetçi yaşam tarzını ortaya çıkartmıştır. Bunun sonucunda özgüveni aşırı yükselen gelenekçi düsturların kırılarak, özgürlükleri sonuna kadar genişleten yenilikçi, reformist politikalarla insanlar tek çocukla veya hiç çocuksuz tek kişilik yaşam alanlarına hızla itilmektedirler. Git gide yoğunlaşan ve hızla büyüyen kentlerdeki konut fiyatlarının astronomik ölçütlerde artması ivedilikle çözüm bulunması gereken önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum tek kişilik gelirle sağlanabilecek tek kişilik yaşam alanının metrekaresini bir hayli daraltmaktadır. Tam da bu noktada mikro konut kavramı konut anlayışına önemli yeni bir yaklaşım sunmaktadır.

Toplumumuzda barınma ihtiyacı farklı bölgelerde değişik meskenlerde karşılandığından ülke genelinde konut yapısı çok çeşitlilik arz etmektedir. Büyük kentlerde yaşayan insanlar üst üste konulmuş kutuların içinde yaşam sürdürmektedirler (Bachelard 1996). Kutu ifadesi dünyada özellikle metropollerde yaşam sürdüren insanların kullanım alanlarının giderek küçülmekte, metrekare bazında azalmakta olduğu gerçeğine işaret etmektedir. Nüfus artışıyla beraber kentlerde yaşayan insan yoğunluğu kentsel ölçekte barınma ihtiyacının karşılanabilmesi için kullanıcıları küçük yaşam alanlarına yöneltmiştir. Bunun yanı sıra toplumun aile yapısı, ekonomik durumu, çalışan nüfus oranı, öğrenci potansiyeli gibi bazı dinamikler de küçük konut üretimini artıran önemli etkenlerdendir. Kent merkezinde veya merkeze yakın alanlarda arazi değerlerinin yüksek olması hasebiyle ihtiyaca binaen daha fazla sayıda konut elde edebilmek amacıyla projelerde konut metrekareleri daha da küçültülmek durumundadır. Konfordan değilse de yer kıtlığından dolayı genişlikten feragat edilen bu yapılara kullanıcıların ilgi göstermesi sınırlı alanlarda yaşama alışılmaya başlandığının da bir göstergesidir.

Küçük konut, alan, hacim ya da oda sayısı gibi fiziksel boyutlar üzerinde işlevselliğini yitirmeden yapılan ve boyutsal değişikliklerin olduğu yapılardır. Küçük konut ile ilgili sayısal değerlendirmelere gelince, bazıları 60 m²'yi bir sınır olarak kabul etmektedir (Dinç 1986). Diğer bazılarına göre ise kişi başına 14m²'yi sınır olarak görülmektedir (Dörter ve diğ, 1988).

Küçük konutlar özellikle 2008-2012 yılları arasında yaşanan küresel ekonomik krizde ortaya çıkan daha küçük alanda daha az masrafla ve çevreye daha az zararlı yaşam fikri mimari çözüm arayışlarını tetiklemiş ve toplumsal bir harekete dönüşmüştür.

4.3. Ülkelere Göre Bazı Mikro Konutlar

Ülkelerin örf adetleri, kullanıcı profilleri ve konut ihtiyaçlarına göre farklılık gösteren bazı mikro konut örnekleri aşağıdaki başlıklar altında belirtilmiştir.

4.3.1. Almanya’da Mikro Konut

Almanya’da yirmi beş bin civarında mikro konut bulunmaktadır. Otuz milyondan fazla kişinin bu evlerden yararlanılacağı düşünülerek devlet bu konutlar için belirli bir bütçe ayırmaktadır. Konutlardan yararlanacak olanlar daha çok öğrenciler ve işine yakın olduğu için tercih eden çalışanlardır.

4.3.2. Brezilya’da Mikro Konut

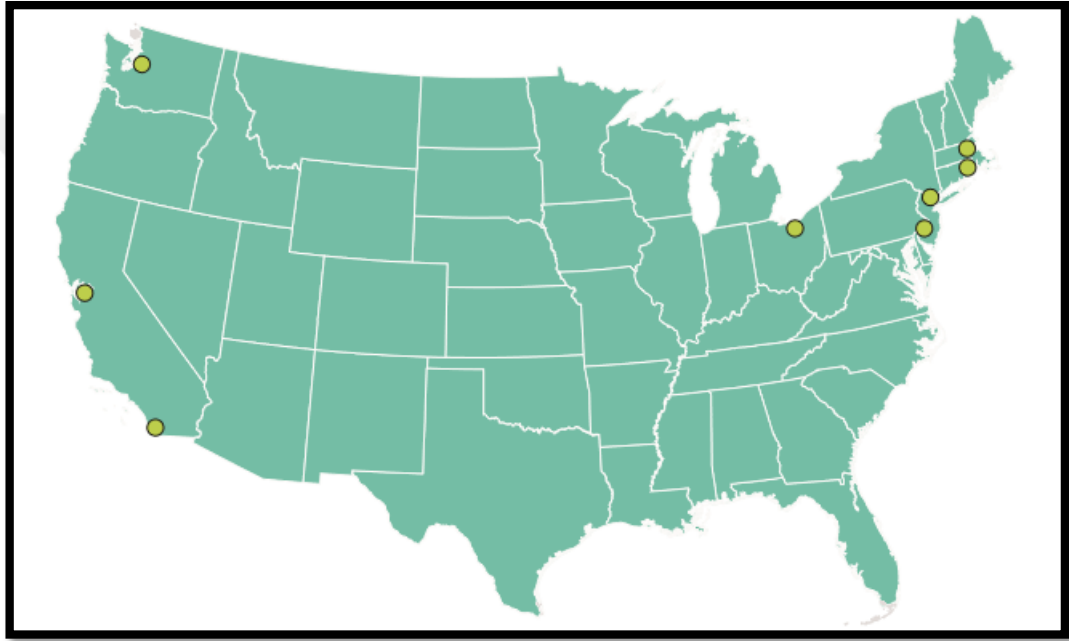
Brezilya’nın en yoğun şehri Sao Paulo’dur. Tek kişilik veya çift kişilik küçük stüdyo daireleri bulunmaktadır. Bunların yerleşim planlarına bakacak olursak bölümlenmeleri ve mobilyaları çok etkin bir biçimde kullandıklarını görmekteyiz.

Şekil 4. 9: Sao Paulo’ da 13.5m²’lik bir daire. Lifeedited.com (28.12.2018)

4.3.3. ABD’de Mikro Konut

Amerika’nın birçok eyaletinde tek kişilik konutlar çözüm olarak görülmektedir. Örneğin San Francisco bir pilot programı olarak 375 adet 20m²’lik evler teklif edilmiştir. 2013 yılında Boston da 31,5 New York ta 40,5 m²’lik konutlara izin verilmektedir.

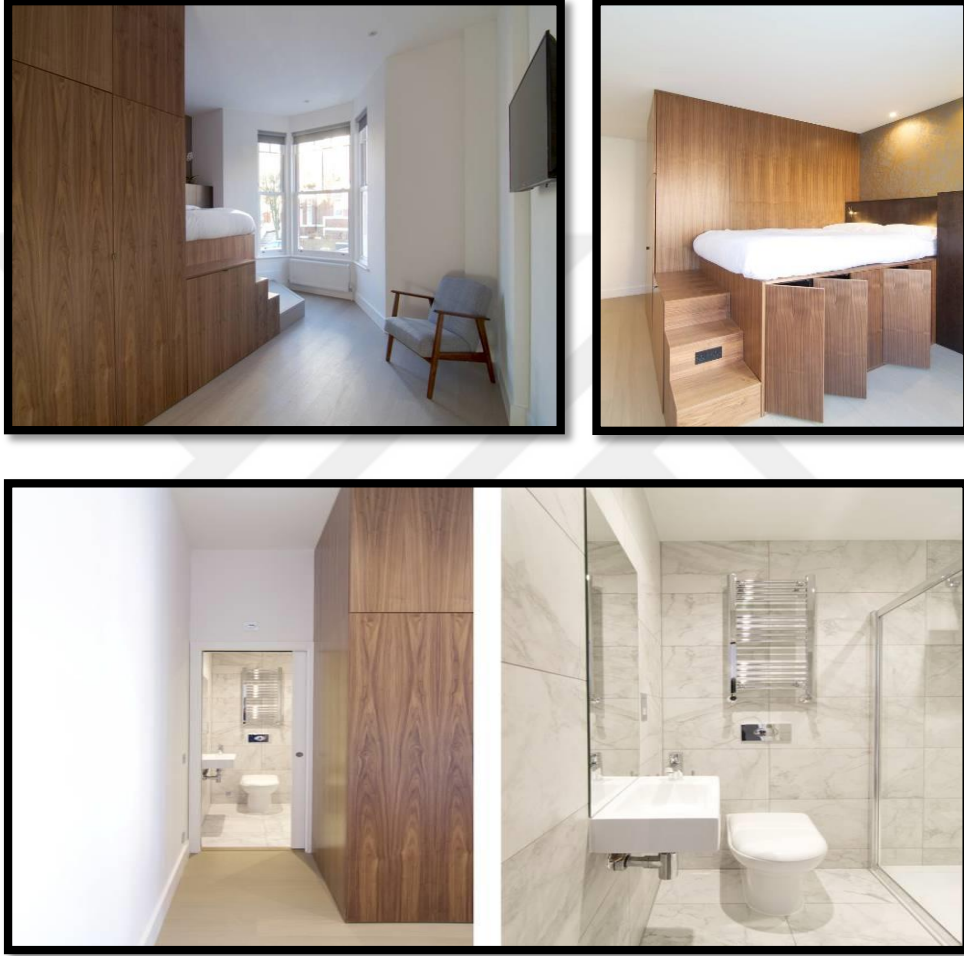
Şekil 4. 10: USA mikro konutlarda yaşam dağılımı (Nido Properties) (29.12.2018)

Şekil 4. 11: United Kingdom Mikro Konut (Nido Properties) (29.12.2018)

4.3.4. Londra’da Mikro Konut

Burada da mikro konut piyasası hızla ilerlemektedir. Bunun da başlıca sebebi civar şehirlerden iş günleri ve geceyi geçirmek için gelen çalışanlardır. Ve her zaman olduğu gibi üniversite öğrencileridir. Ortalama 37m²lik konutlar yapılmaktadır.

Şekil 4. 12: Londra'da Victoria dönemine ait dairenin mikro alana dönüştüğü teras kat görseli
<http://lifeedited.com> (03.01.2019)

4.3.5. Asya’da Mikro Konut

Hindistan, Japonya ve Tayland gibi Asya ülkelerinde 2010 ve 2015 yıllarında konut alanlarında %26 düşüş gözlemlendiği belirtilmektedir (Arepo). Bu durum yüksek seviyedeki şehirleşme ile birlikte ortaya çıkan arazi darlığından meydana gelmektedir.

4.3.6. Japonya’da Mikro Konut

Japonya’da 1m² ‘ye 873 kişi düşmektedir. Amerika’da ise bu 87 kişidir. Japonlar eskiden beri sıralı küçük evlerde yaşıyorlardı ve evleri 10m²’yi geçmiyordu. Tokyo’nun en popüler daire kiralama web sitesi olan (www.tokyoapartmentinc.com) bakılacak olursa içerisinde mutfak, banyo ve yatağı bulunan 10m²’lik dairelerde üst üste kaldıklarını görmekteyiz. Belki bu üst üste yaşam olarak ilginç bir durum da sergilemektedir.

Şekil 4. 13: 9m²’lik tek odalı daire - Tokyo’da cam banyo duvarlı kompakt daire
www.tokyoapartmentinc.com (03.01.2019)

Şekil 4. 14: Nada Evi Hyogo Bölgesi <https://www.archdaily.com/345709/house-in-nada-fujiwaramuro-architects> (03.01.2019)

Şekil 4. 15: Nada Evi Hyogo Bölgesi İç Mekân <https://soraneews24.com/2013/07/25/10-amazing-tiny-houses-in-japan-a-photo-tour/> (05.01.2019)

Yemek masasının üzerinden doğal ışık gelmesi için boşluk bırakılmış ve mekân içerisi ferah bir görünüme bürünmüştür.

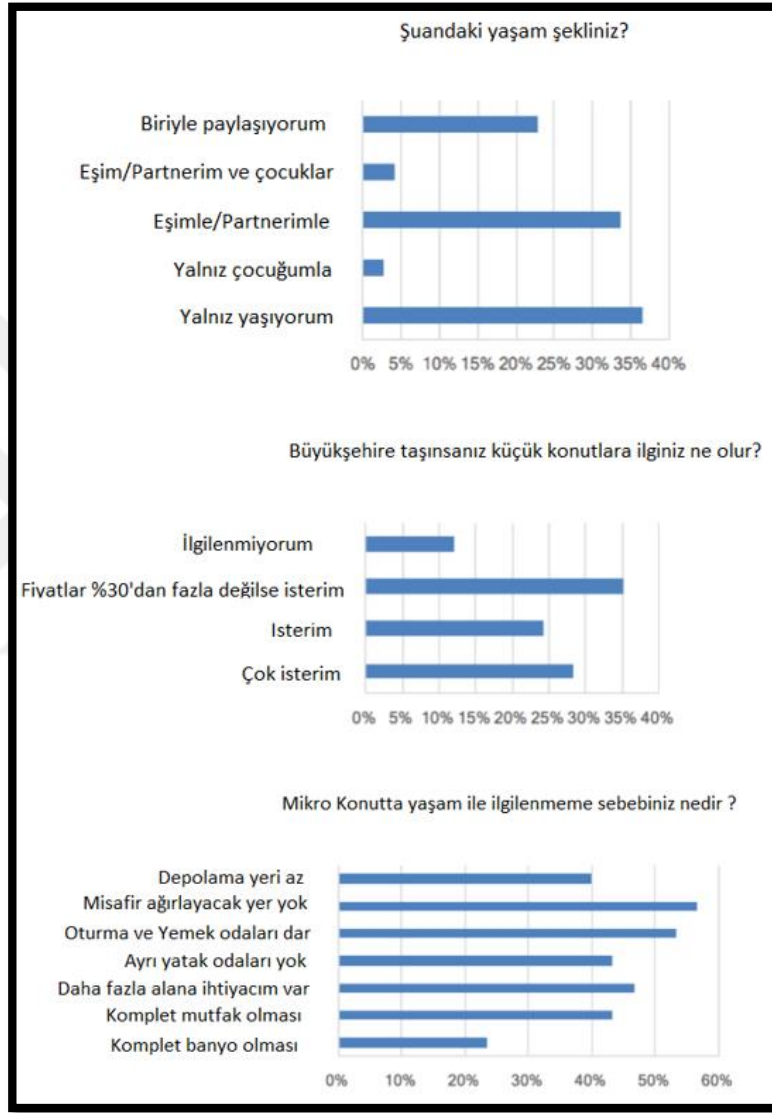
4.3.7. İsveç'te Mikro Konut

İsveç'te özellikle Stockholm bölgesinde son on yılda sağlam ve istikrarlı bir ekonomik büyüme sağlanmıştır. Bu durum ise gerek altyapı ve sosyal hizmet iş alanlarında gerekse yerleşim alanlarında konut fiyatlarının bir hayli yükselmesine yol açmaktadır.

İsveç'te toplam nüfusun büyük bir çoğunluğu %85'm²'den küçük evlerde yaşamaktadırlar. Evlerin %47'si tek başına yaşayanlara aittir ve bu oran Stockholm'de %60'a kadar yükselmektedir. Tek başına yaşayanların oranı olarak bu dünyadaki en yüksek rakamdır. Diğer İskandinav ülkeleri de yakın bir farkla peşinden gelmektedir. Bu sebeple İsveç'te yapılan tek kişilik ev araştırmalarına önem gösterilmektedir. Oranların bu kadar yüksek olmasının bir sebebi, gençlerin reşit olur olmaz evlerini terk ederek kendi başlarına yaşamaya alışmak istemelerindedir. Bu şekilde daha olgun bir yetişkin olacaklarına inanıyor olmalarındandır. Orta yaşlarda ise ayrılık ve boşanmalardan sonra yalnız yaşamının kendilerine oto kontrol ve özgürlük

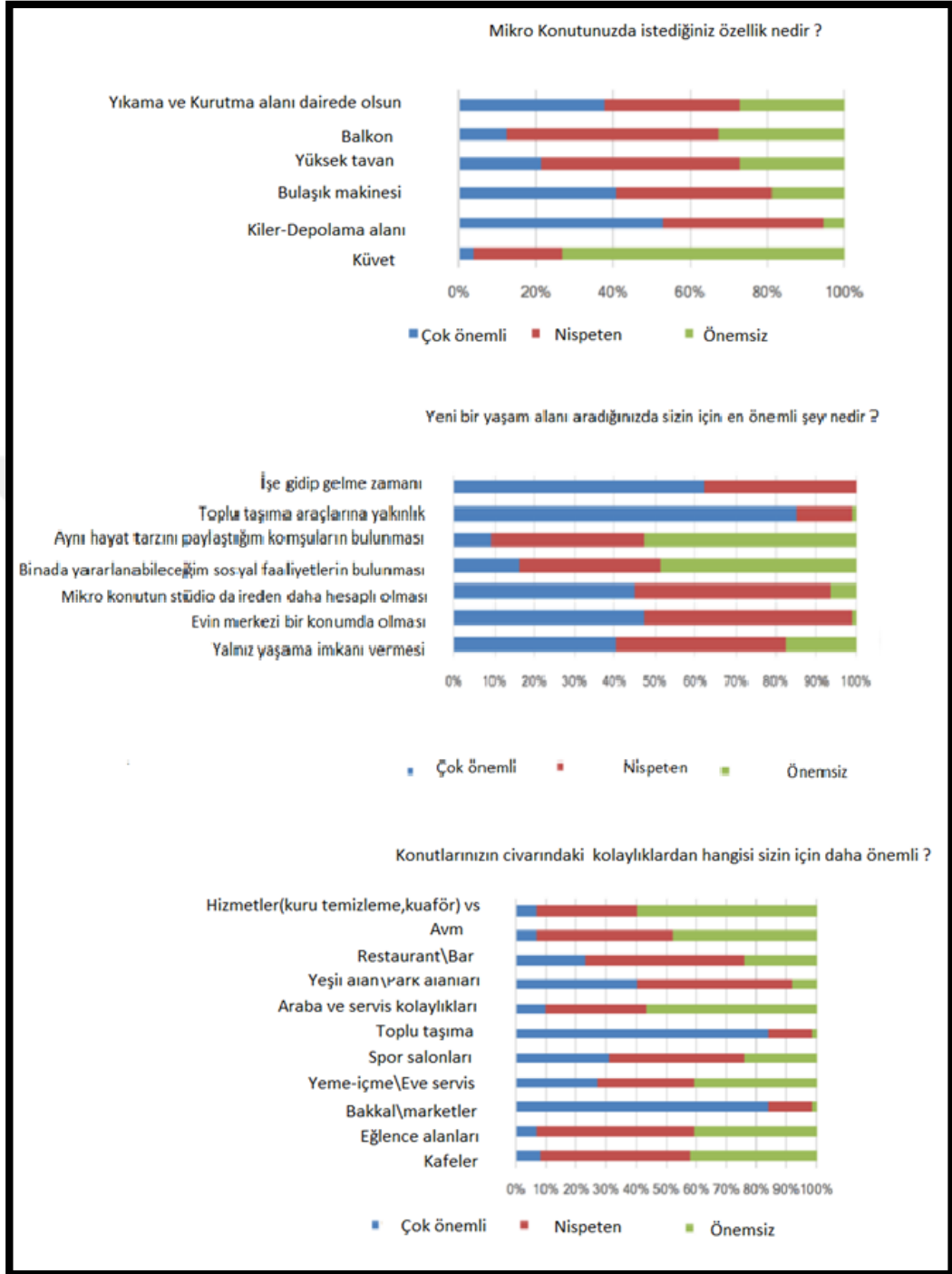
sağlayacağına inanmalarındandır. Yaşlıları ise yalnız yaşamayı kendilerine saygınlık, tutarlılık ve tek başlarına yeterlilik olarak görmektedirler.

Stockholm da mikro konut üzerine yapılan anket çalışmasını aşağıdaki grafiklerde gözlemlemekteyiz.

Şekil 4. 16: İsveç'te mikro konut tercihi üzerine anket çalışması. (Potential Solution for the Severe Shortage of Small Affordable Apartments in Stockholm By Nóra Gazdag and Anna Torlegård) (12.01.2019)

Burada insanların %85'i toplu taşımayı, %62'si işe gidip gelme zamanını %42'si ise yalnız yaşamayı önemsemektedir. Mikro konutu fiyatları uygun ise tercih edeceklerini ancak yeme ve oturma alanlarının dar olup misafir ağırlayacak alanlarının kısıtlı olmasından ise tercih etmek istemediklerini belirtmişlerdir.

Şekil 4. 17: İsveç'te mikro konut tercihi üzerine anket çalışması. Potential Solution for the Severe Shortage of Small Affordable Apartments in Stockholm By Nóra Gazdag and Anna Torlegård (12.01.2019)

Çok önemli, nispeten ve önemsiz olarak derecelendirilen bu ankette ise mikro konutlarının yakınlarında alışveriş yapacakları alanların olmasını, toplu taşımaya ve iş

yerlerine yakın mesafede olması ve mikro konutlarının içerisinde depolama alanının olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Böylesine bir anket ülkemizde yapılmış olsaydı kültürel, ekonomik ve birçok etken sebebiyle değişiklik arz edecektir.

4.3.8. Hong Kong – Tüp Ev

Hong Kong’ ta bulunan tüp evler konut krizine çözüm olarak şehrin ortasına beton künklerden yapılan minik konut örneğidir. 2.5m genişliğindeki beton su boruları 9.29m²’lik minik evlere dönüştürülmüştür.

Şekil 4. 18: Tüp ev giriş. <http://www.jameslawcybertecture.com/?id=1087§ion=projects> (24.01.2019)

Tüpün girişindeki açıklık hem kapı hem de pencere olarak kullanılmaktadır. İç duvarları beyaz boyalı, zemin ahşap yüzeye sahiptir.

Şekil 4. 19: Tüp ev dışarıdan ve içeriden görünüm
<http://www.jameslawcybertecture.com/?id=1087§ion=projects> (24.01.2019)

Kapıları akıllı telefonla açılıp kilitlenebilen bu yapıda mutfak ve banyo imkânı da bulunmaktadır. Duvara monte edilmiş açılır kapanır oturma grubu aynı zamanda yatak olabilme özelliğine sahiptir.

Şekil 4. 20: Tüp ev dinlenme, çalışma ve depolama alanları
<http://www.jameslawcybertecture.com/?id=1087§ion=projects> (24.01.2019)

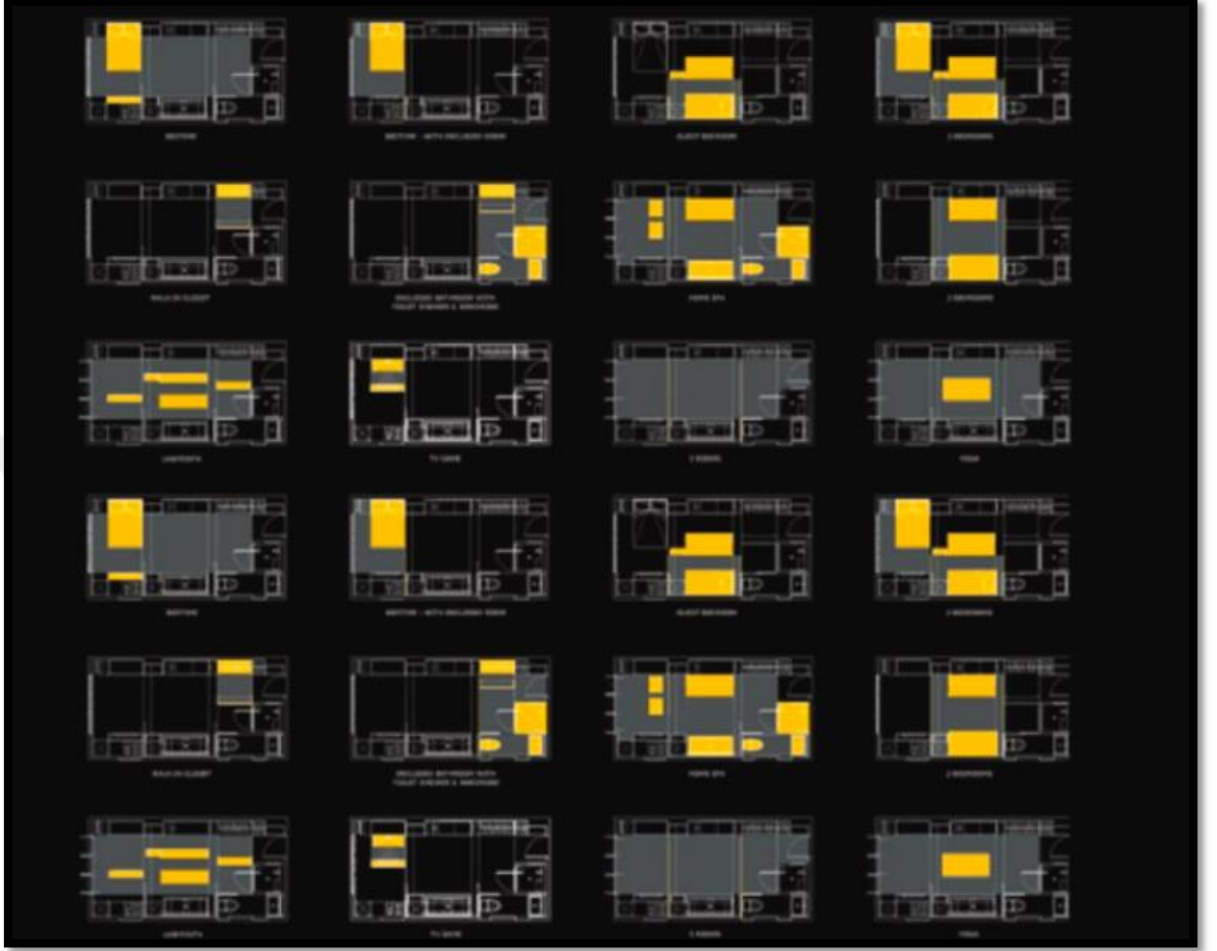
Şekil 4. 21: Tüp ev mutfak ve banyo alanı
<http://www.jameslawcybertecture.com/?id=1087§ion=projects> (24.01.2019)

Küçük bir buzdolabı ve mikrodalga fırını ile kıyafet asmak ve bavul yerleştirmek için bir alan bulunmaktadır. Raflarında ışıklandırma sistemi vardır. Tüpün arka kısmında içerisinde klozet ve duş ve lavabosu olan banyo bulunmaktadır. Her biri yirmi ton olan bu beton su boruları üst üste dört tane konulmak suretiyle sınırlandırılmıştır.

4.3.9. Hong Kong – Mikro Konut

Hong Kong’ ta Gary Chang’in 32m²’lik minik dairesi 24 değişik odaya dönüştürülerek 768m²’lik bir daireymiş gibi alan elde edilebilir. Bu dönüşüm esas elemanları, kayan elemanlar ve açılabilir yatak elemanı (Murphy bed) dir. “Benim

32m²'lik dairem 30 yıllık dönüşüm'' adlı kitabında bu tasarım sürecini, tecrübelerini de katarak anlatmıştır.

Şekil 4. 22: Gary Chang'ın 24 farklı alana bürünen evinin planı

(<http://www.homedsgn.com/2011/05/07/a-tiny-apartment-in-hong-kong-transformsinto-24-rooms/>)
(24.01.2019)

Bu daire Hong Kong' ta bulunan 17 katlı binanın 370 dairesinden birisidir. Daireyi planlamak için donatı elemanları iki ayrı grupta toplamıştır. Bu dairede iki işlevsel alanı (çalışma masası, gardırop vs.) ve (banyo çamaşır bölümü) oluşturmaktadır. Bu iki işlevsel alan dairede dikey eksen üzerine yerleştirilmiştir. Merkezde kalan boş alan ise çalışma, yeme, içme, dinlenme gibi öteki yaşamsal faaliyetler için ayrılmıştır. Her bir ünite tek bir ünite içerisinde odada hareket ettirilmektedir. Üniteler tavanda bulunan ray-sürgü ve zemindeki siyah granit döşemedeki tekerlekler vasıtasıyla hareket edebilmektedir. Yataklar ise hidrolik sistem vasıtasıyla duvardan açılıp katlanabilir. Bu hareket eden donatı elemanları sayesinde farklı amaçlara hizmet eden

birçok yaşam alanı sağlanabilir. Uzaktan kumandalı perde sistemiyle, sarı dokudaki pencereler odaya güneş ışığını yansıtmaktadır. Televizyonun monte edildiği duvarın bir kısmını odanın ortasına doğru çektiğimizde, iki ocaklı bir lavabolu ve içerisinde raflarında bulunduğu bir mutfak tezgâhı bulunmaktadır. Çekilen bölümün arkasında ise açılabilen bir tezgâh daha bulunmaktadır. Böylece mutfak için kullanım alanı genişlemiş duruma gelmektedir. Bu plan esasen donatı elemanlarının bulunduğu ünitelerin yoğun ve hızlı bir şekilde dönüşümüne dayanmaktadır.

Şekil 4. 23: Gary Chang'ın tasarladığı dairenin yaşam alanı

<http://www.homedsgn.com/2011/05/07/a-tiny-apartment-in-hong-kong-transformsinto-24-rooms/>
(24.01.2019)

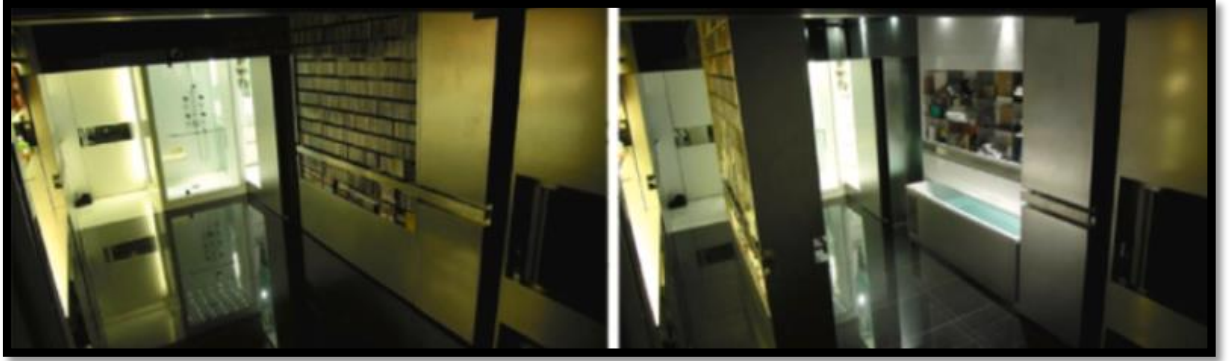
Pencere önündeki perdeye yansıtılan görüntü ile geniş bir sinema alanı elde edilmiştir.

Şekil 4. 24: Gary Chang'ın tasarladığı dairenin yaşam alanı

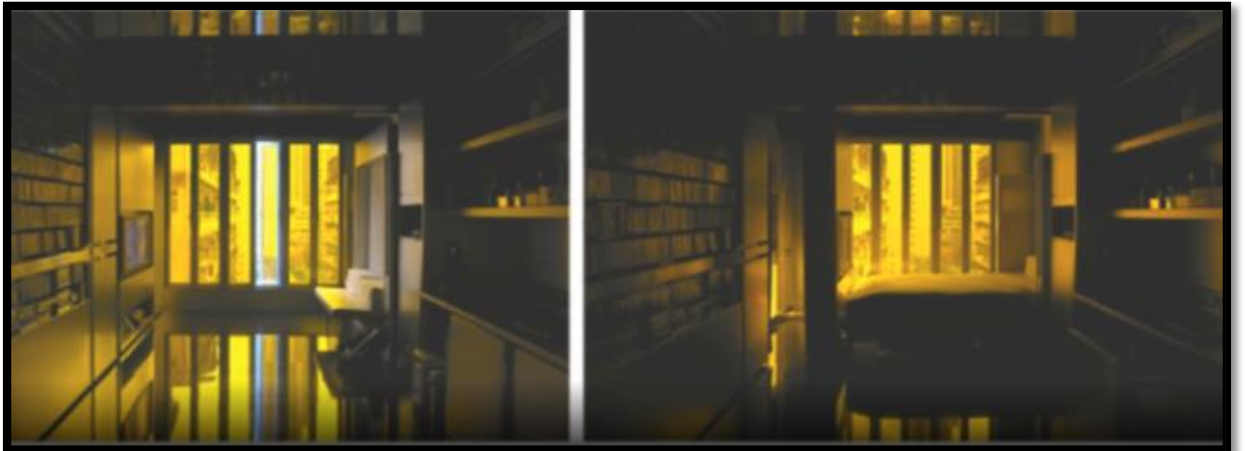
<http://www.homedsgn.com/2011/05/07/a-tiny-apartment-in-hong-kong-transformsinto-24-rooms/>
(24.01.2019)

Televizyon ünitesi odaya doğru açılarak arka tarafında gizlenmiş olan mutfağı açığa çıkarmaktadır.

Şekil 4. 25: Gary Chang'ın tasarladığı dairede banyo ve mutfak

<https://www.archdaily.com/59905/gary-chang-life-in-32-sqm> (24.01.2019)

Şekil 4. 26: Gary Chang'ın tasarladığı dairede oturma grubu ve uyuma alanı

<https://www.archdaily.com/59905/gary-chang-life-in-32-sqm> (24.01.2019)

Televizyon ünitesi karşısındaki oturma grubu arkasındaki açılır kapanır ünite vasıtasıyla istenilip açıldığında yatağa dönüşmektedir. Kapatıldığında ise oda içerisinde geniş alan sağlamaktadır.

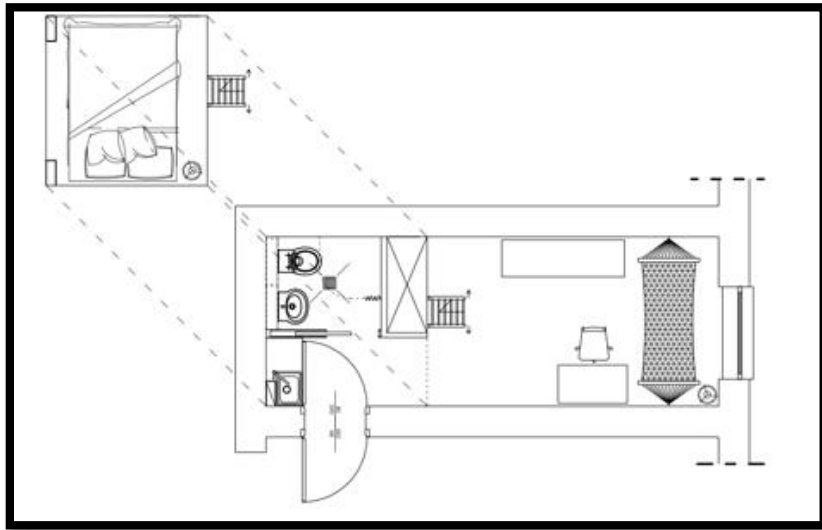

Şekil 4. 27: Gary Chang'ın tasarladığı dairede mutfak bölümü ve çalışma masası <https://www.archdaily.com/59905/gary-chang-life-in-32-sqm> (24.01.2019)

Gerektiğinde çalışma masası çekilip döndürüldüğünde yemek masasına dönüşen hareketli donatıyla mobilyada birden fazla işlev sağlanmıştır.

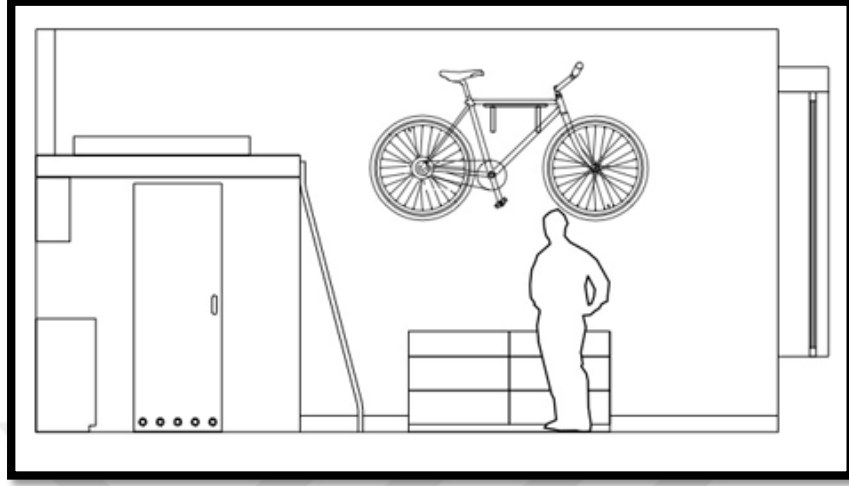
4.3.10. Polonya Mikro Konut - Wroclaw 13m²

Polonya'da Szymon Hancza tarafından 13m²'lik bir mikro daire tasarlanmıştır. 13m²'ye bir mutfak, bir yatak odası ve bir banyo sığdırılmıştır.

Şekil 4. 28: Wroclaw yerleşim planı <https://www.dezeen.com> (04.02.2019)

Küçük daireyi evvela uyunacak yer olarak tasarlamış daha sonra içerisinde ev hissi sağlamak amacıyla eklemeler yapmıştır.

Şekil 4. 29: Wrocław evinden bir kesit <https://www.dezeen.com> (04.02.2019)

Ahşap ünitenin üst kısmında çift kişilik yatak mevcuttur. Yatağa çıkmak için kullanılan merdiven bir ray sistemiyle hareket etmektedir.

Şekil 4. 30: Wrocław evi yaşam alanı <https://www.dezeen.com> (04.02.2019)

Giriş kısmının arka bölümü ahşap bölmenin yanına mutfak bölümü uyarlanmış olup içerisinde, günlük ihtiyaçları giderecek evyesi, rafları ve çekmece içerisine gizlenmiş akıllı tahtası vardır. Konut içerisinde karşılıklı iki duvarın birine çalışma masası ötekine ise eşya depolama adına uzun raflar monte edilmiştir.

Şekil 4. 31: Wrocław evi yaşam alanları. <https://www.dezeen.com> (04.02.2019)

Mekândaki tek pencerenin önüne hamak yerleştirilmiştir. İçeride bitkiler, açık renkli duvarlar, aydınlatmalar ve duvara yerleştirilen bisiklet ile hem ferah bir ortam hem de ev havası sağlanmıştır.

Şekil 4. 32: Wrocław evi banyo. <https://www.dezeen.com> (04.02.2019)

Ahşap bir ünitenin içerisinde kayan kapı ile erişim sağlanan beyaz fayanslar döşenmiş tam teşekküllü bir banyo bulunmaktadır. Banyonun önünde kalan bölüme içinde çamaşır makinesi ve elbiselerin yerleştirildiği bir dolap vardır.

4.3.11. Taiwan – Taipei Mikro Konut

Taiwan-Taipei'deki yüksek ev fiyatlarından sebep geniş olmayan ancak yine de tüm temel yaşam fonksiyonlarını yerine getiren küçük konutlara ilgi oldukça artmıştır. Var olan dar alanları da kullanışlı hale getirmek iyi bir planlama ile mümkün olacaktır. 22m², 3,3m tavan yüksekliği olan eski bir evin yenileme projesi olan bu küçük konut, kullanıcısının ihtiyacı doğrultusunda tasarlanmıştır.

Şekil 4. 33: Taiwan-Taipei'deki mikro daire planı. <https://www.archdaily.com> (13.02.2019)

Merdiven boşluğunda televizyon ünitesi ve ayakkabılar için gizlenmiş ayakkabı dolabı yerleştirilmiştir. Aynalı bir kayar kapı ile mekân içerisinde ortam genişliği görüntüsü verilmiştir.

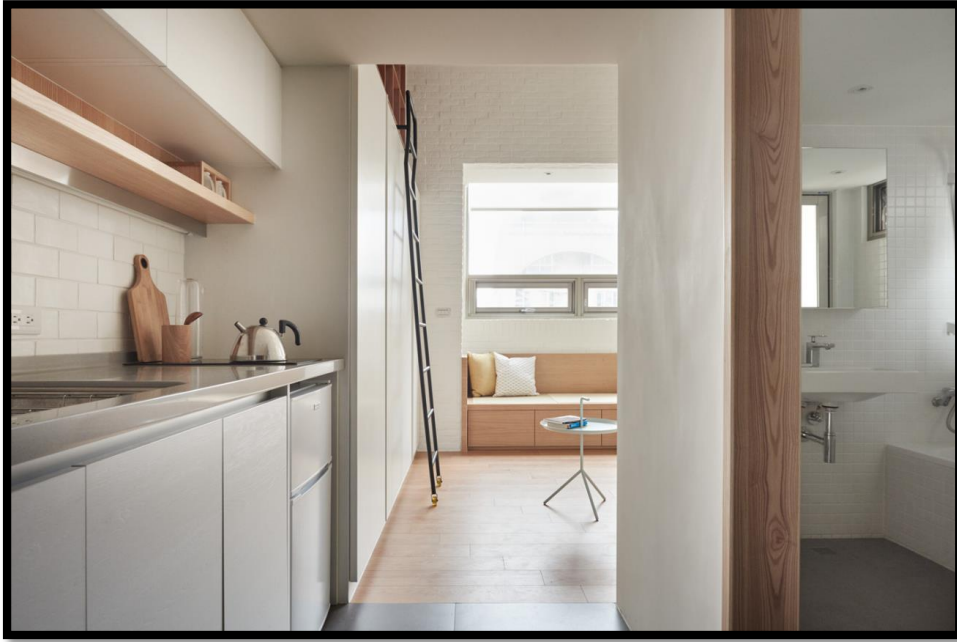
Şekil 4. 34: Taiwan-Taipei mikro daire. <https://www.archdaily.com> (13.02.2019)

Mutfak dolabı, dolap ve raf gibi sabit mobilyalar, yüksekliği tam olarak kullanmak ve koridorları önlemek için duvara sabitlenmişlerdir. Yataklar açılır kapanır olarak değil asma kat çözümlenerek yatay düzlemde kullanılmıştır.

Şekil 4. 35: Taiwan-Taipei mikro daire yatak odası. <https://www.archdaily.com> (13.02.2019)

Raflar dolap üzerinde olduğundan asma kattan da erişim sağlanabilmektedir. Pencere kenarındaki niş oturma grubu ve raflar ile daha rahat kullanılabilir bir alana dönüştürülmüştür.

Şekil 4. 36: Taiwan-Taipei mikro daire bölümleri <https://www.archdaily.com> (13.02.2019)

Salonda duvarın yanındaki iki ahşap masa, aynı zamanda büyük bir yemek masasına dönüşebilecek veya bar olabilecek şekilde yerleştirilmiştir. Yeterli doğal ışık ve havalandırma vardır. Kullanılan ana renkler beyaz ve meşedir, bu da mekânı daha parlak ve ferah hale getirmiştir.

Şekil 4. 37: Taiwan-Taipei mikro dairedeki mutfak ve banyo. <https://www.archdaily.com> (13.02.2019)

Banyoya duş ve küvet yerleştirilip çamaşır makinesi mutfığa taşındı. Böylece, boş alan farklı ihtiyaçlar için esnek hale gelerek ve küçük daire sıkışık olmaktan kurtarılmıştır.

5. MEKÂN MOBİLYA İLİŞKİSİNE MİNİMALİST YAKLAŞIM

5.1. Mekân Kavramının Tanımı

Osmanlıca'dan bize miras kalan mekân kelimesi Arapça aslından dilimize aynen geçmiştir. Yer manasına gelmektedir ve temel bilimlerde fiziki manada kullanılmakla beraber felsefe ve sosyal bilimlerde de yeri vardır. Mekân üzerinden düşünerek üreten farklı disiplinler tarihi süreç içerisinde değişen mekân anlayışıyla yine mekân üzerinden birbirini etkilemişlerdir. Mimarlık ve sanat dahi mekândan istifade etmiş ve kendi alanına mal ederek manâlandırmıştır.

Mimarlık açısından ansiklopedik olarak mekân, insanı çevresinden ayırarak içinde özgün faaliyetlerini sürdürebileceği mahremiyeti müstakil bir fiziki alan olarak da tarif edilebilir. Aslında mekân kavramı başlı başına incelenmesi gereken kapsamlı bir konudur ve tek bir ifadeye sığdırılması mana darlığına sebep olur.

Norberg Schulz 'mimari mekân'ın insanın 'varoluşsal mekânı olarak kabul etmektedir. Daha geniş kapsamda bakıldığında Schulz, 'mimari mekânın, gerek bir insanın yaşamı boyunca, gerekse nesiller boyunca içinde yaşanması ve algılanmasındaki sürekliliği ile oluşan, fiziksel boyutlarının çok ötesindeki boyut ve anlamları olduğunu ortaya koymaktadır (Norberg-Schulz, 1971, s. 47).

Aslında mekân kavramı başlı başına incelenmesi gereken kapsamlı bir konudur ve tek bir ifadeye sığdırılması mana darlığına sebep olur. Tabii mekânda tabiatta olan dağlar ağaçlar deniz gökyüzü güneş yıldızlar vs. vardır. Gayri tabii mekân ise insanın yaptığı duvarlar sütunlar kirişler binalar camiler köprüler hanlar hamamlar vs. den oluşur. Karma mekân tabiri ise bu ikisinin birleşimi için kullanılır mesela içinde köşk olan bir park karma mekândır. En büyük sosyal mekân olan kentlerin büyümesiyle, devamlı şekilde tüketilen mekân, bir harcama ögesi durumundadır. Toplumsal gereksinimdeki artışla beraber mekânın değişim ritmi hızlanmakta ve günümüzde üretici ile tüketici arasındaki iletişimin kopmasıyla mekândaki dilin bundan olumsuz etkilendiği kaçınılmaz bir gerçek haline gelmektedir.

Mekânı somut bir düşünceden ayıran özelliklerden biri ise 'anlam-algı' ifadeleridir. Kendisini oluşturan veya barındırdığı nesnelere içsel özelliklerini algılayan insan arasındaki ilişki ile doğrudan bağlantılıdır. Mekân İnsan ile anlam kazanır ve tanımlanır. Her birey önüne sunulan mekânı hisleriyle farklı algılar hafızasında farklı yorumlar bu ise mekânı somut fiziki bir şey olmaktan çıkarıp soyut

bir anlam yüklemesine doğru götürür. O halde mekân tasvirini daha iyi oturtmak için somut gerçeklikten başka zihnimizde oluşturduğu soyut çağrışımlarını da hesaba katmalıyız.

Norveçli ünlü mimar “Norberg–Schulz (1971), *Existance, Time & Architecture* adlı kitabında; mimari mekânın, insanın fiziksel gereksinmelerini karşılamanın ötesinde yaşamsal, kavramsal bir kimlik içermesi gerektiğini savunarak mekân kavramını farklı bir kategorilerde incelemiştir (Schulz’dan aktaran Göler, 2009)”.

1. Pragmatik Mekân (Pragmatic Space); “Sınırları mimari öğelerle belirlenmiş, ölçülebilen birtakım belirli ortam koşullarına sahip fiziksel boyutta mekânı ifade etmektedir (Göler, 2009)”. Kelime anlamı olarak faydacı, yararçı gibi anlamlara tekabül eden pragmatik kavramı, mekan ile ilişkilendirildiğinde mekanın işlevine, biçimsel özelliklerine ilişkin ifadelerde bulunur. Bir mekanın hangi amaçla tasarlandığı yani işlevi, ve hangi biçimsel üslup ile inşa edildiği pragmatik mekanın karşılığı olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. Varoluşsal Mekân (Existantial space): Yani varoluşçu mekân, insanın yaşadığı deneyimlere ve ait olduğu toplumun kültürel kodlarına göre oluşturduğu kimliğiyle somut bir mekâna ruhunu, varlığını aksettirerek orayı soyutlaştırmasıdır. Mekân, sosyo-politik kavramlara ve ekonomik şartlara bağlı olarak kalıplaşıp psikolojik algı çerçevesinde sembolik bir imaja dönüşür ve böylece insan toplumun bütünlüğüne mekânsal bir iz bırakır. Fiziksel boyutun ötesinde, kullanıcının; kişisel kimliğini ve toplumsal değerleri de içermekte olup mevcut mekânın psiko-fizyolojik, sosyo-ekonomik gibi ifadeleri de içeren bir kavram olduğunu görünmektedir.

3. Bilişsel Mekân (Cognitive Space); “Mekân içinde bulunmanın ve mekânı algılamanın yanı sıra, insanın zihninde tasarladığı, ilişkiler kurduğu ve kavramlaştırdığı mekândır (Göler, 2009)”. “İnsanın duyu organlarıyla algıladığı fiziksel mekânın, ilişkiler, anılar, beklentiler gibi örneklenebilen, bilişe dayalı öznel yorumlarla tanımlanmasıdır (Gür, 1996)”.

4. Algısal Mekân (Perceptual Space); Canlıların kendi vücutları ile çevrelerindeki nesnelere göre konumunu algılamasını olanaklı kılan süreçtir. Bir ortamda yer değiştirme ve yönelim için gerekli olan derinlik ve mesafe kavramlarını sağlar.

Mekân algısı üzerine ayrıntılı çalışmalar ancak son yüzyıl içinde yapılmıştır.

18. yüzyıl İngiliz düşünürlerinden George Berkeley, ağ tabakadaki görüntü iki boyutlu

olduğuna göre, nesnelere arasındaki mekân ilişkisinin öğrenme yoluyla kurulduğunu öne sürmüştü. Oysa günümüzde psikologlar, mekân algılama yetisinde doğuştan gelen belli öğeler bulunduğu görüşündedir. Mekân algısına ilişkin araştırmalar, yalnızca bir bölümü görülen nesnelere tam biçimi konusunda nasıl yargıya varıldığını, bir uçak ya da uzay aracını yöneten kişinin alışılmadık algısal verileri nasıl değerlendirdiği gibi birçok karmaşık sorunu kapsamaktadır.

Mekân algısının temel işlevlerinin yönelim (çevredeki nesnelere göre kendi konumunu belirleme) sağlamak olduğu sanılır. Verimli bir nesneye göre canlının kendi konumunu algılaması o nesneye gereksinim duyup duymamasıyla yakından ilgilidir. Sözgelimi canlılar, yolları üzerindeki tehlikeleri belirten uyarılara özellikle duyarlıdır; yani duyu verileri, mekân temelinde ayıklanarak algılanır. Gereksinimlerle ilgili olmayan veriler dışlanarak gereksiz ya da aşırı bilgi yükü önlenmiş olur. Mekân algısında rol oynayan bir başka etkende harekettir. Uyarılar, nesnenin algılayana ya da algılayanın nesneye göre hareketlerine bağlı olarak değişiklik gösterir. Ancak, örneğin ağ tabakaya düşen görüntünün biçimindeki değişim, biçim değişikliği olarak değil, nesnenin algılayana göre konum değiştirmesi olarak yorumlanır. Dolayısıyla mekân algısı, algısal değişmezliğe dayanmaktadır; algısal değişmezlik olmaksızın dünyanın kavranamayacak kadar karmaşık görüneceği söylenebilir.

Beş duyunun yanı sıra organların birbirine ya da vücudun bütününe göre uyumlu, orantılı biçimde algılanması ve denge gibi iç duyularda mekân algısında rol oynar. Bunlardan bir bölümü aslında görsel değildir; gözün hareketlerini denetleyen kaslar tarafından oluşturulurlar. Canlı, gözleri yakına ya da uzağa uyarlamak için hafifçe kısılan bu kasların hareketlerini yorumlayarak mesafeler hakkında yargıya varmayı öğrenir.

İki gözün ağ tabakasında oluşan iki farklı görüntüsün beyindeki görme merkezinde üst üste binmesi sonucu, mekân ilişkileriyle ilgili tümüyle görsel nitelikte veriler oluşur. İki gözün konumu tümüyle aynı olmadığından bir nesnenin iki ağ tabaka üzerindeki görüntüleri de özdeş değildir. Beyin bu iki görüntüyü birleştirir ve aradaki farkı üç boyutluluğa dönüştürür; böylece derinlik algısı ortaya çıkar. Görsel hareketin iraklık açısı da (paralaks) benzer biçimde görmeye yardımcı olur, ama yalnızca tek göz üzerinde de etki gösterebilir. Gözlemci yerini değiştirdiğinde, farklı konumlardaki nesnelere ağtabaka üzerindeki görüntüleri gözlemciye nesnelere mesafeleri hakkında bilgi verir. Görme yetisi zayıflar ya da tümüyle ortadan kalkarsa, genellikle işitme

duyusu mekân algısında başlıca araç durumuna gelir.

Mekân içinde, yönelim sağlamada rol oynayan bir başka etken de denge duyusudur. Hareket duyusu da (kinestezi), dokunma duyusuyla birlikte, nesnelere mekân içindeki ilişkilerini saptamaya yardımcı olur.

Mekânın duyularımızla algılanmasına ilişkin yapılan bir analizde şu saptamalar elde edilmiştir. %70 görme, %25 dokunma ve %5 işitme, koku alma duyusunun ağırlığı bulunmuştur (Anabritannica Ansiklopedisi). Küçük çocuklarda, mekânı algılama yetisi gelişirken dokunma ve görme duyuları çok yakın bir etkileşim içindedir. Örneğin, “Karanlık bir konser salonunda projektörle aydınlatılan sanatçı karanlığın içinde ışığın belirlediği mekânda performansını gerçekleştirir. Işık söndüğünde mekân kaybolur. Bu örnekte karanlık içinde ışık mekânın sınırlarını oluşturur.” (Soygeniş, 2006). Burada gerçek mekândan bağımsız, herkes için geçerli farklı bir mekân algısından söz edilmektedir.

5. Soyut Mekân (Abstract Space); “Soyut mekân, mekân kavramıyla ilgili çeşitli tanımları, varoluş ilkelerini ve birtakım mantıksal ilişkileri inceleme bağlamında var olan simgeleri, sembol ve kavramları kapsar (Göler, 2009)”. “Mimari mekânın soyutlama yolu ile elde edilen geometrik kurgusu ve kompozisyonudur.” (Gür, 1996).

Schulz’un mekân ayırımına benzer şekilde Roth (2000) Mimarlığın Öyküsü adlı kitabında mekânı; fiziksel mekân, algısal mekân, kavramsal mekân ve davranışsal mekân olmak üzere dörde ayırmıştır. Fiziksel mekân; döşeme, duvarlar ve tavan ile sınırlandırılan hacim olarak imgelebilecek, metre küp cinsinden hesaplanabilir üç boyutlu bir ifadedir. Algısal mekân, algılanabilen ya da görülebilen mekânlardır. Algısal mekân ile ilişkili olarak tanımlanan kavramsal mekân ise, kişinin belleğine kayıtlı plan, zihinsel harita (bilişsel şema) olarak ifade edilmektedir. Roth’a göre davranışsal mekân ise, tasarımcının tasarladığı bir mekânda, tasarımcının öngördüğü şekilde görülmektedir.

Mimaride mekân kavramını toparlayacak olursak, inşa edilmiş sınırlarla çevreden ayrılmış, bütün boyutları ve biçimleriyle insanın içerisinde eylem sergileyebileceği ve ortamı algılayabileceği kişiyi çevresinden belirli bir ölçüde ayrı tutan alanlardır. Mekân ile ilgili birçok tanım bulunmakla beraber, ifade edilen tanımların içerisinde geçen ‘sınırlılık, farklılaşma ve anlam’ kavramları mekânı tanımlayan ortak özelliklerdendir. Alan yüzeylerinin duvar, tavan gibi elemanlarla kapatılmasıyla oluşan ortama iç mekân, bunun dışarısında kalan hacme ise dış mekân algısı yüklenmiştir. Mekânda ayağımızın altında yatay düzlemde toprak veya döşeme

başımızın üstünde ise tavan ve gökyüzü bulunmaktadır.

Mimarinin özü olan mekânsal yaşantı yapılarının, iç mekânlardan başlayıp, insanların sınırlarını belirlediği dış çevresinde de devam etmektedir. Dış ve iç mekân insanlıkla etkileşim içerisinde olduğundan birbirini ilgilendiriyor olmakla beraber her ayrıntısını düşünülmesi gereken bir konudur.

5.2. İç Mekân Kavramının Tanımı

İç mekân içimizi ferahlatan mekânlar olmalıdır. Zira insanoğlunu ferahlatan üç şey vardır. Efendimiz aleyhisselatü vesellemin buyurduğu gibi sâliha bir eş, rahat bir binék ve geniş, ferah bir hane; bu üçü insanın mutluluğunu sağlayan yegâne vasıtalaradır. Hane denilince dilimize yerleşmiş şekliyle hastane, postane, pastane gibi kavramlar anlaşılma ile beraber hane halkı deyince bir evde yaşayanlar kastedildiği gibi hane kelimesi aslında belirli bir mekânın içinde belirli bir sebeple belirli bir süre bulunan birbiriyle ilişkili veya değil bir veya daha çok insanları ve o mekânın içini kastetmektedir.

Esasen mekânın içini belirleyen hangi kullanıma hizmet ettiğidir. Bu açıdan bakıldığında kumarhane, meyhane, kerhane, tabakhane de mekândır fakat kullanım açısından pek de hoş karşılanan mekânlar değildir. Kahvehane, darphane gibi kullanım açısından menfi olmayanların yanında fakirhane gibi mütevazı bir mana yüklü olan haneler de vardır. O halde nasıl ki bir insanı insan yapan şey sahip olduğu bilgi ve tecrübe birikimi ile donanmış, ilim ve kültür sahasından nasibini almış duygu ve düşünce seviyesi belirli bir kıvama ve olgunluğa ulaşmış kişiliği ise binayı bina yapan da hane özelliğinin sahip olduğu donanım ve bunun içeriye yansıttığı manadır.

Bu mana sadece içeriyle de sınırlı kalmaz ve insanın yürüdüğü caddeye, gezdiği bahçeye ve parka, dolaştığı meydana kısacası bulunduğu her alanına taşar.

Günümüz diliyle iç mekân diye tarif ettiğimiz mana budur. İnsanın dünya sathı üzerinde varoluşundan beri geçen uzun bir zaman diliminde çeşitli iklim ve coğrafyalarda çeşitli kültür özellikleriyle ve teknolojinin de katkısıyla değişe değişe bir tarihi süreçten geçerek bugüne kavuşmuş, evrensel boyutta, çok renkli, çok fazlı bir iç mekân anlayışı hâlihazırda mevcuttur.

Şekil 5. 1: Elsie de Wolfe'nin 1917 yılında tasarladığı iç mekân örneği

<https://downtowndilettante.wordpress.com/category/elsie-de-wolfe/> (20.02.2019)

Amerika Birleşik Devletleri'nde iç mekân tasarımı olarak profesyonel anlamda çalışan ilk kişi Elsie de Wolfe olmuştur. Bundan önce iç mekânla uğraşanlar mimar ve heykeltıraş gibi diğer sanat dallarıyla ilgilenenler ya da kaba tabiriyle inşaat alanında çalışan ustalardı. Wolfe'dan önce iç mekân uzmanlık alanında profesyonel olarak bağımsız çalışan kimse kaydedilmemiştir. Meşhur Çinli şair La Otze(M.Ö.5.yy)'nin dediği gibi; “Binanın varlığı duvarları ile çatısında değil içinde yaşanılan mekândadır” (Şensoy, 1977).

Fiziksel elemanlarla, malzeme ve yapı teknolojisinin sağladığı imkânlarla tasarlandığı kullanım amacına uygun olarak gerçekleştirilen mekân, insan yaşamının farklı farklı biçimlerinden yansıyan hacimsel strüktürel bir kesit sunar. Esas olan insanın mutluluğudur. Bununla beraber iç mekân tasarımı en temel barınma ihtiyacından tutun da en ince ve karmaşık ihtiyaçlarına kadar yaşamın bütün alanlarında insana bu mutluluğu optimum düzeyde sunabilecek olan fiziksel ve duyumsal ortamın oluşturulmasını sağlamalıdır.

Mekân mimarisinin en temel özelliklerinden biri ergonomik olması yani insanın bedeniyle ve ruhuyla, hayalleriyle ve düşünceleriyle o mekâna girebilmesi, içinde rahatça dolaşabilmesi, özgürce hareket edebilmesi ve bütün arzuladığı faaliyetlerini insanca gerçekleştirebilmesidir. Bruno Zevi, iç mekânın önemi hakkında şöyle bir vurgulama yapmaktadır; “Mimarlığın ayırıcı niteliği, insanı içine alan üç

boyutlu bir mekânda var olmasıdır. Heykel üç boyutludur, fakat insan bunun dışında kalır. Tersine, mimarlık, içi boş büyük bir heykel gibidir. İnsan onun içine girer, yürür ve yaşar.” (Zevi, 1959)

İç mekânı, en basit ifadesiyle “Oda” olarak betimleyen Faruk Sırmalı; “Oda” yı insan yaşamının önemli bir bölümüne tanık olan mekân türü olarak görür (Sırmalı,1969). İnsan hayatına ilişkin drama, doğumundan ölümüne kadar çeşitli evreleriyle, belki de dekoru uzun yıllar hiç değişmeyen aynı sahnede, ‘Oda’da geçer. Oda tiyatrosu gibi sahnelenen insan hayatının mahrem alanı orada sergilenir. ‘Oda’ donanımlarıyla beraber insanı çevreler, manevi atmosferiyle insana adeta mekânın ruhunu üfler. Dört duvar hacmi yoktur artık burada, içinde çeşitli olayların cereyân ettiği âdeta yaşayan, nefes alan organik bir hacimdir söz konusu olan içinde barındırdığı insan ruhuna olumlu ya da olumsuz bir şekilde tesir eder. İnsanın fitratıyla ile uyumlu olarak düzenlenmişse onu hoşlandırır, tatmin eder. Aksi takdirde, devamlı negatif enerji pompalar ve mutsuz eder. Bazı düzenlemelerle ‘Oda’ uygun hale getirilerek insan mutluluğuna katkıda bulunacak şekilde dekore edilebilir.

Mikro boyutlara küçültülen mekânlarda ‘Oda’nın ferah ve geniş bir görünüm arz etmesi sadece donatı elemanlarının akıllıca tasarımıyla değil ayrıca dekorasyon teknikleriyle ve iç mimarı ustalığıyla bu işin üstesinden gelinmesi ayrı bir uzmanlık alanı olarak gözükmektedir. Genel anlamda iç mekânlar hizmet veren binanın amacına uygun olarak ve en verimli şekilde fonksiyonlarını yürütebilmesine imkân verecek şekilde tasarlanır(Sırmalı, 1969). Buna ek olarak mekân sadece insani ihtiyaçlara cevap veren bir yer değil aynı zamanda insanın mutluluğunu hissedebileceği bir ortam olmalıdır (Şensoy,1977).

Artık tavan, duvar ve döşeme ile sınırlı bir iç mekân anlayışını geride kalmıştır. Frank L. Wright’ın “Kutunun dağılması” teorisiyle ortaya koyduğu bu tür iç mekân anlayışı bitmiş ve kutu dağılmıştır. Bu teoriyle yeni bir mekân anlayışı baş göstermiştir. Serbest mekân denilen ve mekâna süreklilik ve genişlik kazandıran bu yaklaşımda artık duvarlardan denizler taşmakta gökyüzü dolaşmaktadır. Bunu söylerken yerlere kadar inen deniz manzaralı veya gökyüzü manzaralı mekânlardan bahsetmiyoruz. Video teknikleriyle duvarlara yerleştirilen büyük ekranlardan seyredilebilecek olan dünyanın öbür ucundaki Discovery Channel veya National Geography niteliğindeki manzaralardan söz ediyoruz. Tabanında balıkların yüzdüğü

okyanusa konuşlandırılmış cam döşemelerden, ayna ve ışıklandırma teknikleriyle masif bir duvarı şeffaflaştırıp üç boyutlu hologramik bir görüntüye mesela içeriye mis gibi kahve kokusunun yayıldığı hareketli bir ‘Cafeteria’ya dönüştüren ya da ‘Oda’nın sınırlarını panoramik uçsuz bucaksız bir bozkıra, yemyeşil bir vadiye açarak klima cihazlarının saldığı gül ve yasemin kokularıyla ‘Oda’yı doğayla bütünleştiren büyüleyici tasarımlardan, kısacası geleceğın iç mekânından söz ediyoruz. Akıllı ev aletlerinin iş yerinden idare edilebildiği, fırının ayarlanıp, çamaşır makinesinin çalıştırılabildiği, klima cihazının açılıp kapatılabildiği uzaktan kumanda teknikleriyle iş ve ev hayatının kesintiye uğramaksızın bir süreklilik kazandırıldığı şu günümüzde yukarda bahsettiğimiz şeyler artık hayal olmaktan çıkmıştır. Fakat şimdiye dönecek olursak ve başka bir açıdan bakacak olursak bu dağılan kutuyu şu şekilde de toparlayabiliriz. ‘Kutu gibi ev’ tasviriyle sadece küçük değil ama her şeyin yerli yerinde olduğu küçük bir ev ifadesiyle dilimize de yerleşmiş olan ev kavramı günümüzde her şeyiyle tam konforu sağlanan mikro ölçülerde bir mekân anlayışına evirilmektedir. Bütün mesele mikro boyutlardaki bu eve makro ferahlık sağlayacak görünümü ‘ince ayar’ tasarımlarla ve ‘ustalıkla’ kazandırabilmektedir.

Her ne kadar eskilerin ‘hâne’ diye tabir ettiği iç mekân terimi toplumsal boyutta ele alınacak olursa bir nevi ‘mikro çevre’ olarak ifade edilse de, insan hayatında ‘makro’ öneme sahiptir. Aslında iç mekân ifadesinin evrensel bir tanifi yoktur. Yeryüzünde yaşayan tüm canlıların ki bunlara hayvanlar da dâhildir bir mekân ve iç mekân tasavvuru vardır. Mesela örümceğın evi kırlangıç kuşununkinden farklı bir örgüye sahiptir. Aslan yattığı yerden belli olur der atasözü, kimisi toprak altında kimisi ağaç üstünde kimisi suda mercan kayalıkları arasında kimisi mağarada yaşar, barınır. Karıncanın iç mekân anlayışında bir senelik yiyeceğının elli katı kadar besin stoklamak vardır ve durmadan bunun için çalışır durur. Bunun aksine ağustos böceği bütün yılı yaz tatili gibi çalıp oynayarak geçirir. Onun iç mekânı dış dünyasının her yeridir ve her ne kadar hikâyede kışın donarak karıncadan dilendiği geçse de bu ibretlik ders olması için insanın eklediği bir yorumdur. Zira o iç ve dış mekânına uyumlu yaratılmıştır. Dolayısıyla her insan için de bunun gibi farklı bir iç mekân tasavvuru mevcuttur. Fakat şurası da bir gerçektir ki iç mekâna anlam kazandıran canlı sadece insanoğludur. Mesela ayılar inlerde yaşar ve insan da tarihin bir döneminde bazı bölgelerde barınak olarak mağaraya sığınmıştır ama hiç bir ayının mağara duvarlarına av resimleri çizdiğine dair bir kanıt rastlanmamıştır, bunu sadece insanoğlu yapmıştır. Kuşlar da çalı çırpıdan ev dokur ama insan çalıdan bile ev yapsa

içine halı dokur, kilim dokur. Toprağı kazarak içine girip barınan köstebek en fazla içeriye yiyeceğini koyar ama insan dağı taşı yontup ev yapsa içeriye odalar koyar, ocak koyar, eşya koyar dahası penceresine cam koyar, perde koyar, çiçek koyar. Sanat etkinliği insanı diğer canlılardan ayıran başlıca özelliğidir ve bunu dünyanın hangi bölgesinde olursa olsun yaşadığı iç mekâna yansıtır. Bu anlamda iç mekân ve tasarımı en üst seviyede bir insani ihtiyaçtır ki karşılanması ‘ince ayar’ bir özen ve ‘ustalık’ ister.

Özetleyecek olursak, ‘mekâna anlam kazandıran insan denen varlığın yaratılış gayesine uygun olarak ve dünyada yaşadığı bölge şartlarına uyumlu vaziyette, insani ve hayati fonksiyonlarını rahatlıkla idame ettirebileceği, manevi ve kültürel donanımları haiz ve ayrıca geleceğe yönelik beklentilerine de cevap verecek şekilde bir mekân ve iç mekân tasarımı oldukça önem kazanmaktadır. Özel olarak bu mekânların rasyonel fayda ve azami konforla mikro boyutlarda gerçekleştirilebilmesi işi ise günümüz mimarisinin en önemli mesleklerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır.

5.3. Mobilya Kavramı Tanımı

Mobilya; Mobilya aslen İtalyancadan (mobilia) veya Fransızcadan(mobilier) dilimize geçmiş bir kelimedir. Mekân süslemesine ve çeşitli işlevler için donatılmasına yarayan eşyalardır. Farklı kaynaklarda birçok tanımla ifade edilmiş bu tanımlara aşağıda değinilmiştir. Mobilya, oturulan, yemek yenilen, çalışılan, yatılan yerlerin döşenmesine yarayan taşınabilir eşyaya verilen genel ad, möble olarak tanımlamaktadır (TDK,2005) .

Mobilya, gündelik hayatın istisnasız her alanında kullanılan, oturma, yatma, yemek yeme, seyahat etme, dinlenme, çalışma ve her türlü eşyanın yerleştirilmesi ve korunması gibi birçok alanda kullanılan sabit ve taşınabilir eşyalara verilen ortak addır (Milliyet Hachette Axis 2000 Büyük Ansiklopesi).

“Mobilya; bir yapının içini düzenlemek ve çeşitli gereksinimleri karşılamak amacıyla dışarıdan getirilip içeri yerleştirilen taşınabilir eşyalardır. İç mekâna sabitlenmiş mobilya parçaları da vardır. Yemek, yatmak veya eşya depolama gibi çeşitli fonksiyonel amaçlara hizmet eden mobilyalar günlük hayatımızı kolaylaştırırlar. Bunun yanında tarihsel gelişimi içinde mobilyanın insan yaşamında kentleşmeyle birlikte gelişmiş yapılarda da yer aldığı görülür. Mobilya sosyal konum belirleme,

insanların beğenilerini ortaya koymada aracı olmak gibi başka işlevleri de yerine getirir"(Eczacıbaşı. Sanat Ansiklopedisi,1998).

“Oturma, yeme, çalışma vb. yaşamsal faaliyetlerin sürdürülmesinde kolaylık ve rahatlık sağlayan; parçaların büyük çoğunluğu masif, lifli yongalı ve tabakalı ağaç malzemelerden yapılan sabit veya taşınabilir eşyalar mobilya olarak tanımlanır”(Ceylan, 2009). Ching (2007)’e göre mobilya, mobilya mekânın mimarı ile kullanıcısı arasında aracıdır.

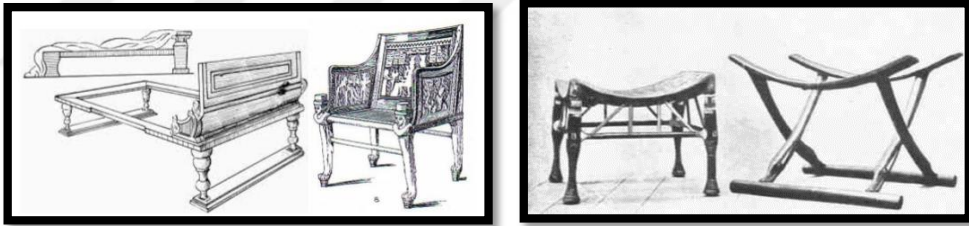
Mobilya, mekânın iç düzenini sağlamak amacıyla yerleştirilen ve çeşitli gereksinimleri karşılayan öğedir, insanların oturma, yatma, çalışma, depolama gibi temel fiziksel gereksinimlerini sosyal ve kültürel boyutları ile ele alarak, güvenli ve konforlu bir şekilde gidermelerini amaçlayan elemanlar ve/veya sistemler olarak tanımlanıp ifade edilebilir. Dolayısıyla konut iç mekân tasarımı ile yakından ilişkilidir.

İç mimarlıkta insan, "kullanıcı" olarak nitelendirilmektedir. Mobilyanın kullanıcıya yönelik biçimlenme süreci, insanların ana ihtiyaçları ve ana ihtiyaçlarının karşılanması sırasında önemli rol oynamaktadır. Konut ihtiyacına paralel olarak İç mekân donatılarına olan ihtiyaç da artmaktadır. Mobilya iç donatı elemanı olarak fizyolojik ihtiyaçları karşılamakla beraber kültürel algıya ve estetik arayışlara da cevap vermelidir. İnsanların mekân içindeki mobilyaların yaşam boyu kullanıcısı olduğu düşünülürse, mobilyanın biçimlenme sürecindeki tüm değişiklikler yaşam kalitesini arttırmak için olduğu ifade edilebilir. İç mekân tasarımında mobilyanın fonksiyonel olması ne kadar önemli ise mobilya tasarımında da iç mekâna uyumlu olması o kadar gereklidir. Uyumsuzluk halinde sadece insan psikolojisi etkilenmekle kalmaz ayrıca ekonomik açıdan zarar hanesine yazılır. O halde dikkatli tasarımcı mekân-donatı ilişkisini düzgün kurmalıdır.

Şekil 5. 2: İlk yerli mobilya üretimine ait reklam (Resimli Uyanış Servet-i Fünun- 2 Kanunsani- 1930- No:1748-57-Cilt67-3, Prof Dr. Önder Küçükerman) (28.02.2019)

Mobilya toplumun inançlarına, ihtiyaçlarına, kültürüne ve kimliğine göre biçimlenir. Geçmişten günümüze kadar ulaşılmış ilk mobilya örneklerini Mısır’da görülmektedir. Genellikle ahşap malzemeyle yapılmışlardır.

Şekil 5. 3: Mısır dönemine ait ahşap mobilya örnekleri <https://www.orsiad.com.tr/mobilyanin-tarihi.html> (28.02.2019)

5.4. Minimalizm

Minimalizm akımının, 1900’lü yıllarda modernist ressamlardan kazimirin özgün çalışmaları ile mimar der Rohe’nin yalın tasarımları minimalizmin ilk sinyallerini vermiştir. Ancak minimalizm akımı en yaygın bir şekilde 1960’larda ortaya çıkmıştır. Bu akımın gelişmesinde Marcel Duchamp’ın düşüncelerinin de büyük ölçüde etkisi olmuştur.

Minimalizm sözcük anlamı, Fransızca kökenli olan ‘‘minimum’’ sözcüğünden

türemiştir. Minimum sözlük anlamı ‘‘ Bir şey için gerekli en az ve en küçük miktar (derece, nicelik)’’ olarak tanımlanırken, matematikteki ifadesi ise ‘‘değişken niceliğin inebildiği en alt basamak, asgari, minimal’’ olarak tanımlanmıştır. (TDK, 2005).

Sanat açısından minimalizm indirgemeci sanat ABC sanatı ya da Minimal Sanat olarak ifade edilir. Minimal sanat bir nevi sanatsızlık ya da tarafsız, keyfi bir zevk anlayışının sanata yansımaları olup sembollerle ilgilenmez. Mimarlık açısından minimalizm mümkün olan en az malzemeyle en ekonomik ve en işlevsel neticeyi elde etmek olarak tarif edilebilir.

Mimarlıkta minimalizm kavramsal saflık (pürizm) adı altında kurallı kısıtlamalar ve sınırlamalarla oluşturulan katı geometrik şekillerde ifadesini bulmuştur. Mesela masif bir yapıda açılan küçük bir pencere boşluğu veya tamamen camdan oluşan bir yapının üzerini örten rijid bir çatı minimalizmin mimari örneklerini teşkil eder. Mekân kurgusu ve plan çözümü açısından bir yapının minimal olup olmadığını, minimal ise ne kadar minimal olduğunu anlamak için bölücü elemanların sayısına, tasarlanan mekân çeşitliliğine bakılıp karşılaştırma yapılmaktadır.

Mimaride minimalist yaklaşım evin iç dekorasyonundaki süslemeye ve estetiğe yönelik unsurları fazla kullanmadan daha çok fonksiyonel, sayılı ve sade eşyalarla oluşturulan bir iç mekân tasarımına dayanmaktadır. Minimaliz’i veya minimal olanı ifade etmek aslında oldukça zor bir durumdur. Oldukça dikkat isteyen, karşılaştırmalar yapıp titizlikle kararlaştırılması gereken bir konudur.

Şekil 5. 4. Tai & Architectural Design tarafından tasarlanan minimalist daire
<https://homeworlddesign.com/minimalist-white-apartment-tsai-residence-tai-architectural-design/>
(01.03.2019)

Tai & Architectural Design tarafından tasarlanan bu daire kiralık bir daire olmakla birlikte teslim alındığı şekilde iade edilmesi gerekiyormuş ve bu sebeple mümkün olan en az değişiklikle minimalist şekilde yenilenmiştir. Londra’da bulunan apartman dairesi materyalleri vurgulamak amacıyla en az şekilde malzeme kullanılarak tasarlandı.

Minimalist mekânlar sade ve temiz bir görünüm hedeflediğinden renk tercihlerinde oldukça sade ve göz yormayan yaklaşımlarda bulunmak gerekmektedir. Doğal ışığın odaya yayılması için geniş pencerelerin mekâna hâkim olması gereken bu mekânlara sıcaklık ve derinlik katması açısından uyumlu duvar ve ya zemin dokusu seçilip parlak ışıklardan mümkün olduğunca kaçınılmalıdır. Yerinde ve az mobilyaya ilave olarak mekânı boğmayacak obje seçimleriyle de ortaya sakinlik ve rahatlatıcı bir mekân çıkarabilmek mümkün olacaktır.

Minimalist projeler, iyi bir ev tasarımının, formlarda, malzemelerde ve detaylarda sadelikle sağlanabileceğini göstermektedir. Minimalizm, duygu mahrumiyeti ya da tüm eşyaların acımasızca çöpe atılması değildir. Düzeni, ferahlığı ve huzuru seçmektir. Az sayıda öğeye odaklanmak, tüketim çılgınlığını ya da anlamsız biriktirmeleri önlemenin ötesinde, içinde yaşadığımız mekânların ve objelerin biçim, doku ve renklerine olduğu kadar, değerlerine de dikkat eden bir yaşama biçimine odaklanmaktır. Minimalizm, Sade ama basit olmayan, yalın ama yavan olmayan bir güzellik anlayışıdır (Hegel).

5.5. Mekân – Mobilya İlişkisinde Minimalist Örnekler

İç mekân kavramına göre mobilya, çeşitli gereksinimleri karşılamak adına mekâna düzen sağlanarak konumlandırılan öğedir ve bu nedenle mobilya iç mekân tasarımı ile yakın ilişki içerisinde. Mimarlar tarafından tasarlanan mekânın ergonomik olması için donatı-mekân ilişkisinin yapısal konforla uyum içerisinde olması gerekmektedir. Mekân ne kadar iyi tasarlanırsa içinin konumlandırılması da o derece kullanışlı hale getirilebilir. Donatı ve aksesuarlar mekânın tasarlanmasında duvarlar, döşemeler, pencereler ve kapılar gibi yapısal bileşenler kadar etkin role sahiptir.

Donatıların ve aksesuarların seçimi, mekânsal organizasyonu, mekân içerisindeki yoğunluğu ve işlevi iç mekân kullanışlılığını etkileyen bir diğer önemli

hususlar arasında bulunmaktadır. Mekân tasarlanıp konumlandırılırken içeride kalacak olan alanın ferah bir görünüm alıp rahat bir ortam sağlaması planlanmalıdır. Oda içerisindeki mobilyalar mekâna uygun ve düzenli bir şekilde konumlandırılırsa mekânın geniş ve ferah olduğu algısı ortaya çıkar. Ferahlık ve büyüklük sözcükleri boş bir mekânla değil, mekân içerisine yerleştirilmiş birbirleriyle uyum içerisinde donatılara sahip kullanışlı ve yerinde sade renk seçimleriyle iyi dokular kullanılarak konumlandırılmış, mobilyalarla tamamlanmış bir mekân için kullanılan minimalist bakış açısını ortaya koymaktadır.

Küçük konutlara uygun mobilya tasarımında 3 önemli özellik ortaya çıkmaktadır. Dar hacimli konutlara uygun mobilya tasarımında üç faktör öne çıkmaktadır (Burdurlu ve Ejder, 1999).

- Multifunctionality (çoklu işlevsellik).
- Modularity (modüler olması) yani parça parça eklenip farklı biçimlerde bir araya getirilerek farklı kompozisyonlar üretilebilir olması.
- Ürün farklılığı ve çeşitlendirme.

Mikro konutlarda kullanılmak üzere tasarlanan mobilyalarda ise bölümlendirme yapılarak maksimum fayda elde etmek amaçlanır. Ayrıca mimari öğelerde olduğu kadar mobilyalarda da renk yelpazesinden ferah mekân algısı verecek renklerin seçimi de mikro konut mobilyası için elzemdir.

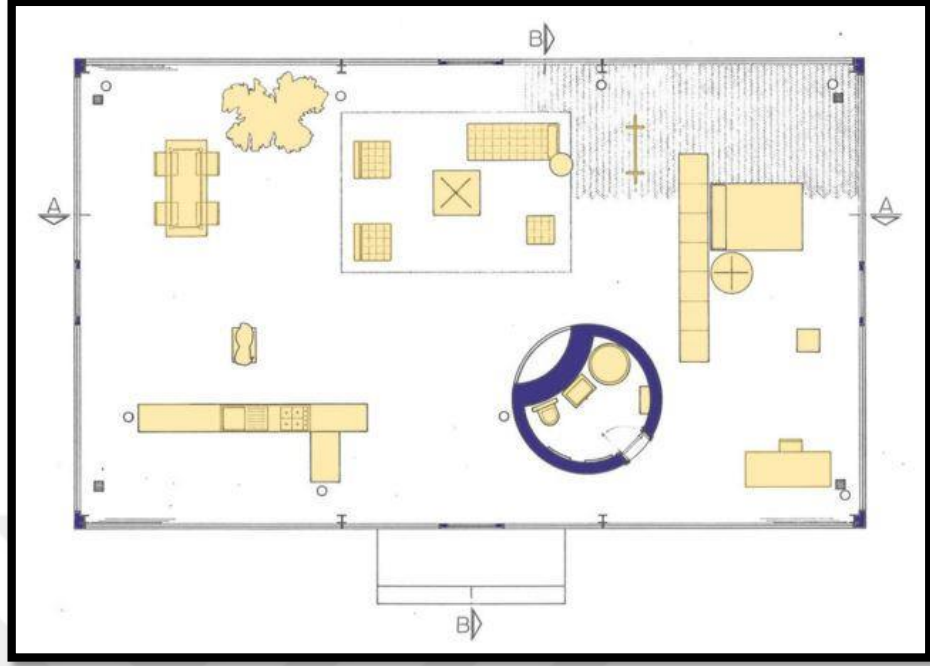
Mimar: Philip Johnson

Mimar: Philip Johnson New Canaan, Amerika Birleşik Devletleri: 1949

Şekil 5. 5: 1949 Glass House, New Canaan, Connecticut, USA (Philip Johnson)
<https://www.arkitektuel.com/cam-ev/> (12.03.2019)

1945 yılında tamamlanmış olan yapı 2005 yılına kadar mimar Philip Johnson'ın konutu olarak kullanılmıştır. Mimar projesinde cam ile birlikte çelik kullanmayı tercih etmiştir. Yalnızca banyo için ayrılan sınırlarda tuğla kullanılmıştır. Yapı geometrik biçim, minimal oran, taşıyıcılar, şeffaflık ve yansıma kavramlarının hâkim olduğu bir proje sıfatındadır. Cam ev içerisinde giriş alanı, yemek odası, oturma odası, yatak odası, şöminenin bulunduğu bir alan, mutfak ve banyo olan ıslak hacimleri bulunmaktadır.

Şekil 5. 6: Plan / © Alessandro Bianchi and Giancarlo Camagni Politecnico di Milano (12.03.2019)

Planı incelediğimizde evde kullanılan mobilyaların mekânın fonksiyonunu arttıracak düzende yerleştirildiğini gözlemlemekteyiz. Mahremiyet alanı olarak tanımlanan yatak odası, oturma odasından bir dolap ile ayrılıyor. Yapının içerisinde tuvaleti ayıran tuğla duvar dışında sabit duvar bulunmuyor. Sabit ayırıcı kullanmamaya çalışılan bu proje evi büyük bir odaya dönüştürmektedir.

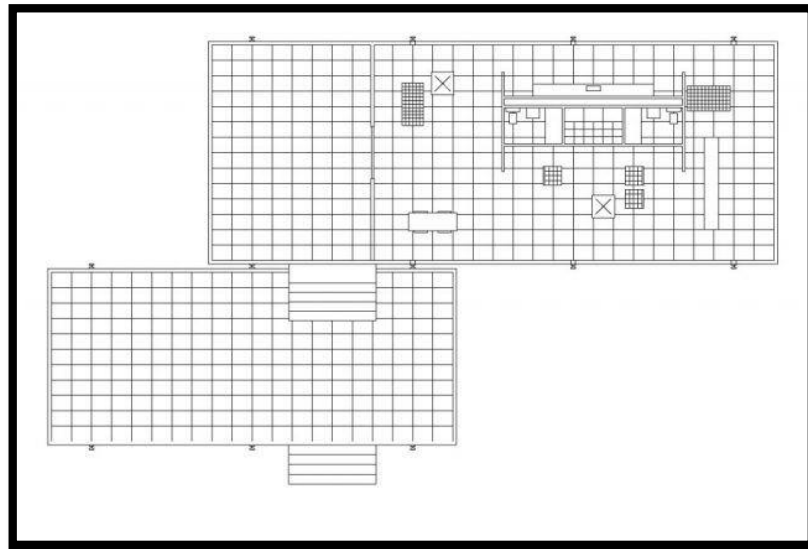
Şekil 5. 7: 1991'te evin mimari Philip Johnson ile yapılan bir Cam Ev (Glass House) (12.03.2019)

Mimar: Ludiwg Mies Van der Rohe
Yer: Plano, Illinois, Amerika Birleşik Devletleri: 1945

Şekil 5. 8: Farnsworth Evi (Farnsworth House) (13.03.2019)

1951 yılında Dr. Edith Farnsworth adına haftasonu evi olarak Amerika'nın Plano kentinde tasarlanmıştır. Farnsworth evi, sadelik içerisinde geometrik ve simetrik olması esas alınarak projelendirilmiştir.

Şekil 5. 9: Farnsworth House plan <https://www.arkitektuel.com/> (13.03.2019)

Mimar, yapıda iç mekânı taşıyıcılar ile bölmemek, serbest bir iç mekâna sahip algı yakalamak üzerinde çalışmıştır.

Şekil 5. 10: Chicago Architecture Foundation – CAF (13.03.2019)

Yalnızca tek bir kat ile yükseltile evde, sekiz adet I profil, çelik kolon ile desteklenmiş durumdadır. Serbest iç mekânı sağlayabilmek adına profil harici düşey eleman kullanılmamıştır.

Özetleyecek olursak mekân insanla ilişki içerisindedir. Mekân içerisinde ki mobilya da insanların kendilerine en rahat ve kullanışlı bir biçimde tasarlanmasıyla mekâna anlam ve bütünlük katar. Yukarıda belirtilen örneklerde mekân – mobilya üzerindeki minimalist yaklaşımlara ait bazı yapılar incelenmiştir.

6. MİKRO KONUT TASARIMINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN İNCELİKLER VE MİKRO KONUT İÇ MEKÂNLARINDA KULLANILABİLEN MOBİLYALAR

Mikro konut tasarımında konut alanının doğal olarak aydınlatılması, iç ve dış görünümlerin, donatılarının doğru uyarlanması ve kullanılan ünitelerin alana uygun şekilde ayarlanması ile üst düzey kullanım alanı elde etmek mümkündür.

- İç görünüm, kısmi iç duvarlar ve iç pencerelerin merdiven boşluğunun uygun şekilde düzenlenmesiyle daha geniş ve ferah bir görünüm sağlanabilir.
- Merdiven aralıkları depolama alanı olarak kullanılacağı gibi doğal aydınlatma olarak ta yararlanılabilir.
- Konut alanlarının tavan yüksekliği büyük tutulabilir.
- Birkaç basamakla üst bölmeye çıkılmak suretiyle konut alanı fonksiyonel olarak iki bölüme ayrılabilir.
- Fonksiyonel elemanlar dikey düzlem üzerinde yerleştirilebilir.
- Açılır kapanır, dönüştürülebilir mobilyalar veya kayan, hareketli üniteler kullanılmak suretiyle yer kazanımını arttırmak mümkündür.
- Konut inşa yapımı sürecinde duvar aralarındaki mesafe ve kör noktaların değerlendirilmesiyle elde edilen raflar, gömme dolaplar ve depolama birimleriyle de alan genişliği sağlamak mümkün olur.
- Dış görünümde ise avluya, bahçeye veya terasa açılan bölümlerin ayarlanmasıyla daha geniş bir bölüm elde edilebilir.

6.1. Yer Kaplamayan Oturma Grupları

Yerden tasarruflu koltukların çoğunluğu arka kısmı ahşap ünitelerden oluşup, ek parçaların montesine uyumludur. Bu koltuklar istenildiğinde açılarak yatağa dönüştürülebilirler. Aynı zamanda iç içe geçmeli parçalardan oluşan sandalyelerde yer kazanıma imkân sağlamaktadır.

Şekil 6. 1: İç içe geçirilebilen mobilyalar <https://pin.it/aflccurgoss345> (18.03.2019)

İç içe geçirilip bir bütün olarak gözüken bu mobilyalar, ihtiyaç halinde birbirleri arasından ve ya içerisinden çıkarılıp birden fazla kullanıcı için uygun bir hale gelmektedir.

Şekil 6. 2: İhtiyaç Halinde Ortaya Çıkan Mobilyalar <https://dergipark.org.tr/download/article-file/378802> (18.03.2019)

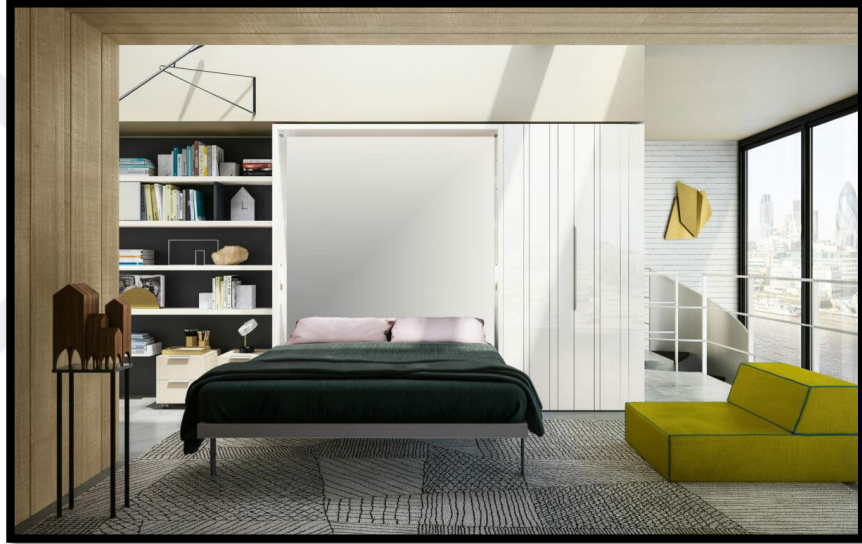
Katlandığında mekân içerisinde yer kaplamayan hatta duvara asılarak, aksesuar görevi gören katlanabilir tasarım sandalyeler mikro konutlarımız için tercih edebileceğimiz mobilyalardandır.

Şekil 6. 3: İç içe geçirilip istenildiğinde farklı fonksiyona bürünen oturma grubu
<https://www.leylara.com/yer-kaplamayan-masa/> (18.03.2019)

6.2. Yer Kaplamayan Yataklar

Yer kaplamayan yataklar iki kısma ayrılır. Birincisi bilinen tek veya çift kişilik yataklar ikincisi ise ranza olarak adlandırdığımız üst üste konumlandırılmış yataklardır. Normal yataklar yer kaplamaması adına bir üniteye bağlıdır ve açılıp kapanabilir ve boyutları müşterinin isteğine göre ayarlanabilir.

Şekil 6. 4: Açılıp kapanabilen yatak <https://resourcefurniture.com/product/penelope-2-board/>
(23.03.2019)

Kapatıldığında çalışma masası ve ya raf gibi birden fazla işleve bürünebilir. Şekilde ön kısmında çalışma masası bulunan dönüştürülebilir yatak gözükmemektedir. Masanın yatağa dönüşüm sırasında üzerindeki eşyalar aynen sabit kalmaktadır. Bu da dönüştürülebilir yatakların önemli bir özelliğidir.

Şekil 6. 5: Açılıp kapanabilen üst üste yatak (ranza)
(<https://resourcefurniture.com/product/penelope-2-board/>) (23.03.2019)

Ranzalara gelince daha çok yurtlar ve ya çok çocuklu aileler tercih ettiği için kullanılmaktadır. Genellikle tek kişilik yatak bir merdiven ve merdiven vasıtasıyla ikinci yatağa erişim sağlanarak kapandığında odada geniş bir alan çıkaran yataklardan oluşur.

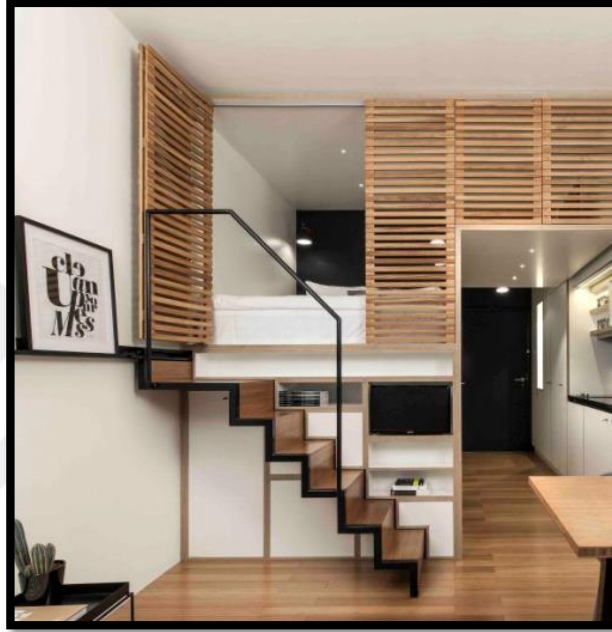

Şekil 6. 6: Aşağı yukarı çekilerek ve ya döndürerek yatağa dönüştürülen üniteler <https://resourcefurniture.com/product/kali-duo/> (31.03.2019)

Şekil 6. 7: Çekilerek açılan gizlenmiş yatak <https://tr.pinterest.com/> (31.03.2019)

Çekilerek ve ya döndürülerek yatak elde edilen mobilyalar mikro konut iç mekânlarında kullanıldığında yerden büyük oranda kazanım sağlamaktadırlar.

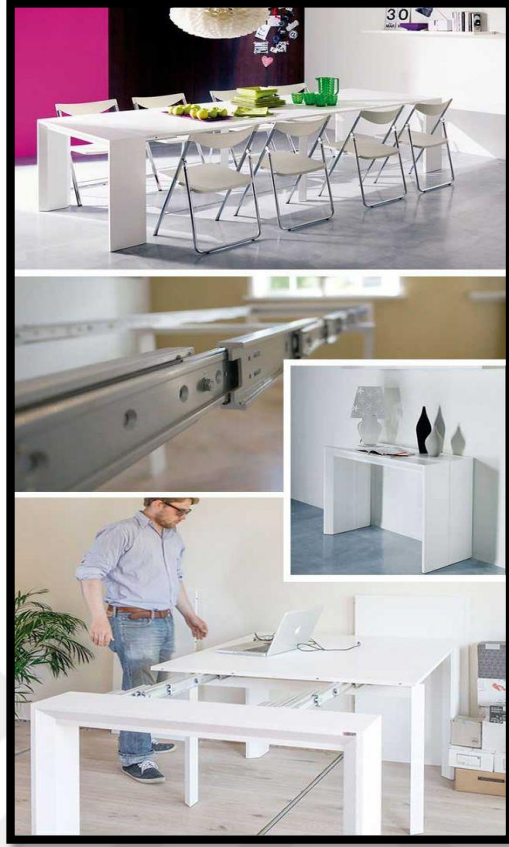

Şekil 6. 8: Birkaç basamak çıkılarak erişilen yataklar
<https://tr.pinterest.com/> (31.03.2019)

Mikro konutlarımızda genellikle uyumaya ayrılan kısım, birkaç basamak ile yukarı çıkılarak erişilen yüksek tavan ile zemin arasında konumlandırılmış yataklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

6.3. Yer Kaplamayan Masalar

İnsanlar genellikle yemek odasını kaplayacak büyüklükte masalar seçmektedirler. Ancak küçük konutlarda böyle alanlara sahip değiliz. Bundan sebep yer kaplamayan ama istenildiğinde büyütülebilen masalar tercih edilebilir.

Şekil 6. 9: Mekanizmaları sayesinde açılarak büyüyebilen masa <https://tr.pinterest.com/pin/553028029222146623/> (02.04.2019)

Şekil 6. 10: Mekanizmaları sayesinde açılarak büyüyen masa <https://tr.pinterest.com/> (02.04.2019)

Lamba ve objelerin kullanıldığı bu ufak masa beş bölümden oluşan uzatma parçalarıyla açılarak misafir daveti için uygun bir yemek masasına dönüşmektedir.

Şekil 6. 11: Fonksiyonel masa

<https://tr.pinterest.com/pin/403494447845570580/> (02.04.2019)

Şekil 6. 12: Yerden kazanım sağlayan gizlenmiş masa
<https://tr.pinterest.com/pin/142426406952417045/> (03.04.2019)

Açıldığında masaya dönüşen, fonksiyonuna göre içerisine sandalye gizlenebilen masalar, kullanıcının isteğine göre yemek masası ve ya çalışma masası olarak işlev sağlamaktadır.

Şekil 6. 13: Yerden kazanım sağlayan masa
<https://tr.pinterest.com/pin/621004236098232388/> (03.04.2019)

Yukarıdaki şekilde ise televizyon ünitesi altına gizlenmiş tek bir hareketle yemek masasına dönüşen hareketli sistemi görmekteyiz.

Şekil 6. 14: Masaya dönüşen tablo <https://tr.pinterest.com/> (04.04.2019)

Yerden kazanım sağlayan bu masa ise tabloya dönüşerek mekân içerisine görsel boyut katmaktadır.

Şekil 6. 15: İstenildiğinde yatağa dönüşen çalışma masası <https://tr.pinterest.com/> (04.04.2019)

Şekil 6. 16: İstenildiğinde yatağa dönüşen yemek masası <https://resourcefurniture.com/product/penelope-2-dining/> (04.04.2019)

6.4. Yerden Tasarruflu Hareketli Duvarlar

Tavan ve zeminden ray sistemiyle kaydırılır pozisyonda hareket eden bölücü duvarlar küçük konut iç mekânlarında yer kazanımına büyük fayda sağlamaktadır.

Şekil 6. 17: Hareketli duvar sistemi arkasına gizlenmiş yerden kazanım sağlayan üniteler <https://tr.pinterest.com/> (06.04.2019)

Şekil 6. 18: Hareketli duvar sistemi arkasına gizlenmiş yerden kazanım sağlayan üniteler <http://www.idahointeriordesigner.com/> (06.04.2019)

Tavan ile zemin arasında ray sistemi ile kaydırılması sağlanarak, istenildiğinde açılıp başka bir mekâna bürünen hareketli duvarlar sayesinde mikro konutlarda alan genişliği sağlanmaktadır.

Şekil 6. 19: Hareketli duvar sistemi arkasına gizlenmiş yerden kazanım sağlayan mobilyalar <https://tr.pinterest.com/> (06.04.2019)

Duvarların arkasına istenilen alan (yatak odası, giyinme odası vs.) gizlenir ve ihtiyaç duyulduğunda güçlük duyulmadan çekilerek açılan hareketli duvar, ardındaki yeni bölümü mekâna kazandırır.

6.5. Alan Genişlemesi

Genişleme, kısıtlı mekân içerisindeki taşıyıcı olmayan donatı elemanlarının esneklik gösterip hareket ettirilerek yer değiştirmesi, kullanıcıya ihtiyacı doğrultusunda iç mekân içerisinde büyüme veya var olan mekâna ek bir mekân ilave edilmişçesine genişlik sağlayarak karşımıza çıkmaktadır. Taşıyıcı olmayan duvarlar, balkonlar, pencereler, kapılar, tavana ve döşemeye bağlı olmaksızın kullanıcısının ihtiyacına uygun bir şekilde mekânda alan genişlemesine istenilen ölçüde katkı sağlayabilmektedir.

Şekil 6. 20: Moresky By Aldana Ferrer Garcı (24.04.2019)

Yukarıdaki şekilde mekân içerisindeki pencerenin dışarıya doğru itilerek açıldığı ve böylelikle dışa doğru genişleyen mekâna yeni bir alan kazanımı sağladığı görülmektedir.

Şekil 6. 21: Bloomframe Balcony <https://www.bloomframe.com/> (24.04.2019)

Yukarıdaki şekilde ise akordeon şeklinde konut alanı dışına açılan ve kapatıldığında pencere görünümü sağlayan, iç-dış ortam birliği oluşturan balkon örneği görülmektedir. 2008 yılında tasarım ödülü alan Bloomframe isimli hareketli balkon, alan kısıtlaması olan eski ya da yeni binalara uygulanıp alanda genişlik sağlamaktadır.

6.6. Bölümlenme (Birimlerin Alanı Yeniden Düzenlemesi)

Kullanıcıların yaşamlarını sürdürebilmeleri adına bazı gereksinimleri bulunmaktadır. Bu gereksinimleri eyleme dönüştürdükleri vakit farklı alanlara ihtiyaç duyabilirler. Bir konutun kullanıcılarına sağladığı konut içi donatıların kullanım işlevleri bellidir. Konutta alan kısıtlamasından dolayı istenilen etki var olan sabit mobilyalarla karşılanamamaktadır. Bu sebeple konut kullanıcıları konutun taşıyıcı elemanlarına dokunmaksızın ray sistemi ile hareket eden bölücü panel ve yine hareket eden bölücü duvarlar ile mekân içi organizasyonlarıyla ihtiyaçlarını fonksiyonel bir şekilde karşılayabilmektedir.

Şekil 6. 22: Mekânı Bölen Hareketli İşlevsel Mobilyalar <https://resourcefurniture.com/> (24.04.2019)

Hareketli bölücü panellerin ve duvar vazifesi gören mobilyaların etkin ve doğru bir biçimde kullanılması için tasarım sürecinin iyice planlanması gerekmektedir. Mikro konutlarda kullanılan hareketli bölücü paneller ve mobilyalar ile yeni mekânlar elde ederek konutta alan genişliği sağlayabilmektedir.

Şekil 6. 23: Mikro konutlar için tasarlanmış depolama duvarı (nvtsmall 05.05.2019)

Mekân bölücü duvar ile ayrılmış olup aynı zamanda depolama alanı olarak tasarlanmıştır ve içerisine birçok eşya sığdırılabilmektedir.

Şekil 6.24 de görülen hareketli mobilya ray sistemi ile duvar içerisine gizlenmiştir. İstenildiğinde kaydırılarak açılıp masaya dönüşmektedir. Dar alanlarda yerden ciddi anlamda kazanım sağlayan bu mobilya mikro konutlarda rahatlıkla tercih edilebilmektedir.

Şekil 6. 24: Hareketli fonksiyonel bölücü panel (nvtsmall 05.05.2019)

Şekil 6.25 de aynı açık plana sahip birbirinden farklı üç aile yapısının konutlarını kendi gereksinimleri doğrultusunda hangi şekilde kullandıkları görülmektedir.

Şekil 6. 25: Farklı Aile Yapısına Göre Konut Bölümlemesi

<https://docplayer.net/51005493-Adaptable-housing-for-low-income-groups-in-northern-cyprus.html> (15.05.2019)

6.7. Fonksiyonel Değişim (Bir İşlevden Ötekine Geçiş)

Mikro konut iç mekânları kullanıcısının ihtiyaçları doğrultusunda ve farklı yaşam şekillerine dayanarak değişiklik gösterebilmektedir. Bu bağlamda kullanıcısının ihtiyaçları doğrultusunda mikro konutların iç mekân tasarımlarına büyük ölçüde önem verilmeli ve donatı elemanlarının tercihine dikkat edilmelidir. Mikro konutlarda alan genişlemesi, mobilyaların bölümlere ayrılması veya donatı elemanlarında görünen esnemeler ile kullanıcıya dar alanda geniş mekân elde etmek mümkün gözükmemektedir.

Şekil 6. 26: Yerden kazanım sağlayan, istenildiğinde masa kitaplık ve yatağa dönüşen fonksiyonel mobilya <https://resourcefurniture.com/product/lgm/> (17.05.2019)

Yukarıdaki görselde hareketli mobilyanın sırasıyla üç farklı işleve büründüğünü görmekteyiz. Kapalı tutulduğunda bir kitaplık, üzerine monte edilmiş elemanlardan biri kaldırıldığında orta boyutta masa, döndürülüp aşağı doğru açıldığında ise yatağa dönüşmektedir.

Şekil 6. 27: Yerden kazanım sağlayan ranza ve oturma grubu olabilen fonksiyonel mobilya <https://resourcefurniture.com/product/kali-duo-sofa/> (17.05.2019)

Şekil 6.27. de ilk bakışta koltuk olarak gördüğümüz bu mobilya açıldığında ranza olarak tabir ettiğimiz üst üste iki yatağa dönüşmektedir.

Şekil 6. 28: Birçok işlevi olan fonksiyonel mobilya <https://tr.pinterest.com/> (22.05.2019)

Yer kaplamayan ancak istenildiğinde parçalarından ayrılarak birçok işleve bürünen bu fonksiyonel mobilya, dar alanlarda fayda sağlayabilecek farklı bir tasarımdır.

6.8. İşlevsellik

Fonksiyon, Türkçedeki “işlev” kelimesinin karşılığı olarak algılanmaktadır. İşlev ise bir şeyden beklenen temel yarardır. Mobilyada fonksiyon kavramı ve bu kavramı etkileyen faktörler, özellikle estetik, teknik ve ekonomik perspektiflerine göre değişkenlik göstermiştir (Kürelî, 1983). Mobilyanın işlevsel özellikleri mekân ile uyumsuzluğun çözümünde önemli yer tutar. Bir nesne üretilme amacı olan kendisinden bekleneni karşılayamıyor, yetersiz kalıyorsa o nesne işlevsel değildir. Mobilyalar mekândaki kullanım kolaylığına göre sabit veya hareketli olarak tasarlanabilirler. İşlevsellik; bir mobilyaya, bir yapıya ya da diğer ürünlere nitelik veren biçime sahip olmasıdır. Uzun’a göre işlevsellik; değişken birçok niceliğin üründe, mobilyada bir niteliğe dönüşmesidir (Kürelî, İ., Uzun, O. 2007).

Geleneksel Türk evi mekâna bağımlı mobilya açısından önemli bir örnek teşkil eder. Geleneksel Türk evinde odalar çok amaçlı kullanım için çeşitli fonksiyonları haiz hacimler olarak tasarlanmıştır ki bu esnekliği sağlayan, seçilen mobilyaların işlevselliği kadar belirli noktalara sabitlenmiş iç mekâna uygun mobilyalardır. Bu durumda sabit mobilya odanın bir parçası hükmündedir. Hane halkının değişmesiyle değişmeyen bu mobilyalar yapının en kalıcı unsurlarındandır. Mesela Geleneksel Türk evinde en çok rastlanan gömme dolaplar, masa ve duvara sabitlenmiş mutfak ve banyo dolapları bu tür sabit mobilyalar cinsindedir. Ayrıca geleneksel Türk evinde bulunan hamam kurnası, kiler rafları, gaz lambası veya mum nişleri sabit mobilyalara örnek olarak verilebilir. Öte yandan hareketli mobilyalar ise hareket serbestiliğinin tüm avantajlarını kullanıcıya sunmaktadır. Allen Wexler tasarımı olan Vinyl Milford evinde hareketli mobilyanın sıra dışı örneklerine rastlamaktayız. Mobilyaların normal bir şekilde yerleşmesine izin vermeyecek kadar küçük olan bu kulübe tipi evde ilginç bir yöntem uygulanmıştır. Duvarlarda mobilyaların form ve ölçülerine göre, içe ya da dışa doğru açılan boşluklar ihtiyaç dâhilinde gündüz yaşam alanı gece ise yatma platformu için alan oluşmaktadır. Mobilyaların katlanabilir, toplanabilir özellikte olması bu açıdan önemlidir.

Şekil 6. 29: Vinyl Milford Evi,1994 (URL-59)
<http://www.allanwexlerstudio.com/projects/vinyl-milford> (04.06.2019)

İşlevsellik, kullanıcıların ihtiyaçlarını en kısa sürede karşılarken aynı zamanda göze ve duylara da hitap etmektir. Belirli bir taleple üretilen mobilya kullanıcısının yaşamını rahatlatıp kolaylaştırmaktadır. Yani amacın sağlanması üretilen işlevin yerine gelmesiyle mümkün olmaktadır. Uyuduğunda kullanıcıyı mutlu eden yatak odası mobilyaları, oturulduğunda dinlenmek isteyeniyi rahatlatan koltuklar, yüksekliği doğru ayarlanmış ayak uzatma, pufları kullanıcının estetik anlayışını kavrayan dokumalarla döşenmiş mobilyalar, mekânın iç dinamiğine uygun renklerde ve ölçülerde tasarlanmış istenildiğinde bir başka amaca bürünen çok amaçlı mobilyalar, hareketli ve işlevseldir.

Bir mobilyadan beklenen önemli niteliklerden biri işlevsel olmasıdır. Mobilyada birden fazla işlev birleştirilerek “işlevsel çeşitlilik” durumu ortaya çıktıkça mobilyanın o ihtiyacı karşılamak üzere tasarlanması ilkesi esas alınmalıdır. Mobilyada çok işlevsellik özelliği üç farklı durumu ifade etmek için kullanılmaktadır.

1. Farklı işlevsel alanların üst üste getirilmesi

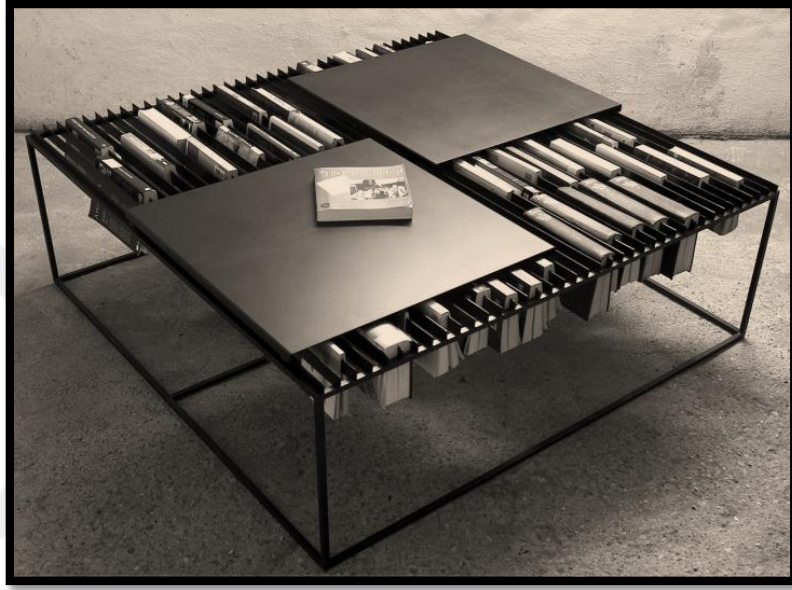
İşlev alanları üst üste getirildiğinde bir araç aynı anda birden fazla fonksiyonu yerine getirebilmektedir. Mesela ankastre fırınlar hem ocak hem fırın hem de aspiratörü üst üste bindirilmiş olarak aynı anda üç işlemi yapabilmektedir. Kompakt mobilya ifadesiyle tarif edilmek istenen tanım kendi içinde belirli bir düzende yerleştirmek suretiyle birçok işlevi bir arada yerine getirebilen mobilyadır.

2. Farklı zamanda farklı işlev gerçekleştirebilme özelliği

Halk arasında çekyat olarak bilinen gündüz koltuk gece yatak olan mobilyalar buna örnek olarak verilebilir.

3. Kullanılmayan bölüme işlev yüklenmesi

Mobilyanın kullanılmayan bölümüne ana işlev haricinde başka işlevler eklenir mesela koltuk kenarına sehpa eklenmesi gibi.

Şekil 6. 30: Nar sehpa, Ömer Ünal, IDW En iyi tasarım ödülü, 2005
<https://dergipark.org.tr/download/article-file/378802> (16.06.2019)

Tasarım ödülü almış bu mobilya sehpa olarak kullanılmakla beraber kitaplar içinde raf vazifesi görmektedir.

Ayna olarak görünen bu mobilya açıldığında masaya dönüşebilen işlevsel özelliğe sahiptir.

Şekil 6. 31: Formunu değiştirerek işlev değiştiren mobilya
<https://resourcefurniture.com/product/vengio/> (21.06.2019)

İki ayrı forma bürünen bu mobilya istenildiğinde merdiven, tabure ve obje kullanımı adına üç farklı işleve bürünmektedir. Mobilyalara birçok işlev yüklenerek kısıtlı mekânlarda büyük oranda fayda sağlanmaktadır.

Şekil 6. 32: Formunu değiştirerek işlev değiştiren mobilya

<https://www.amazon.com/AlienTech-Natural-Multi-Functional-Convertible-Four-Step/> (21.06.2019)

7. SONUÇ

Dünyada ki anlaşmazlıkların çoğunun yer kavgasından çıktığını söylemek pek abartılı olmayacaktır. En basitinden iki köylü arasındaki toprak kavgası ülkeler çapında memleketlerin istilasına kadar büyümektedir. Oysaki insanoğluna temel yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayacak kadar bir alan yeterlidir. Bu gerçeği aklımızla görsek bile nefsimiz bizi devamlı yanıltmakta ve hep daha fazlasına meylettirmektedir. Nefsin bu akıldışı isteğini gemlemenin yollarından biri de konut iç mekânlarını akıllı çözümlerle makul ölçülerde yaşam alanlarına çevirmek olabilir. Ülkemizde metropoller son yıllarda çeşitli sebeplerden aşırı oranlarda göç almış ve adeta mülteci akımına uğramıştır. Bu durum mevcut yeterliliği zaten düşük seviyede olan konut ihtiyacını kat kat arttırmıştır. Ani sosyal değişimlerle aşırı artan nüfusun temel yaşamsal ihtiyacını belirli bir standartta karşılayabilmek için daha küçük mekânlara ihtiyaç vardır. Şu andaki yapılar küçültülse bile iç mekân tasarımı konvansiyonel yöntemlerle yapıldığından artan kişi sayısına ve farklı taleplere cevap verecek durumda değildir. Tam da burada iç mekân tasarımında akıllı çözümlerin önemi ortaya çıkmaktadır. Konunun en güzel en çarpıcı ve en modern örneği olarak küçük fakat iç mekânı akıllıca tasarlanmış olan mikro konut alanında uygulama bulunmaktadır.

Mikro konutlar öncelikle daha çok standart dışı durumlar için elverişli uygulama alanı bulabilir. Yani konvansiyonel ev tipi kullanımından ziyade daha spesifik durumlar için uygun olabilir.

Mesela doğal afet bölgelerinde ‘transportable container homes’ yani taşınabilir konteyner evler afetzedelerin sığınabileceği bir mikro konut seçeneği olabilir. Ülkemizin deprem kuşağında olması hasebiyle bu seçenek göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir.

Bir diğer uygulama alanı mevsimlik işçilerin gidip geldiği tarım bölgelerinde olabilir. Mevsimlik işçiler için çalıştıkları arazilere yakın kurulmuş olan mikro konutlarda çalışma mevsimi süresince devletin de sübvansedeceği düşük ücretlerle sağlıklı koşullarda barınabilirler. Ayrıca bu yerlerin konteyner olması da gerekmez. Kalıcı toplu mikro konut olarak tasarlanabilir.

Bir başka uygulama alanı da mikro konutların havaalanları sahasında konuşlandırılması olabilir. Uçuş hostesi ve pilotların gece veya gündüzün belirli

saatlerinde kullanıp tekrar işlerine dönebilecekleri ikmal alanları olarak gayet kullanışlı olacaktır. Hatta transit yolcular da bu yerlerden faydalanabilirler.

Yine başka bir uygulama örneği olarak hastane kampüslerini düşünebiliriz. Hastanelerin şehir dışına taşınarak sağlık kampüsü haline getirilmesi hâlihazırda bir proje olmakla beraber yakın gelecekte gerçekleşme ihtimali yüksektir. Acilde ve nöbetle çalışan doktor hemşire gibi personelin kampüs alanında bulunan mikro konutlarda gecelemeleri onların ve hastaların hayat standardına büyük katkı sağlayacaktır. Hatta uzak mesafelerden gelen hasta yakınlarının da buralardan istifade etmeleri mümkün olabilir

Bunların yanı sıra şehir dışında eğitim alan ancak öğrenci yurtlarında kalmayı tercih etmeyen öğrenciler, tek veya arkadaşıyla yaşayan bireyler için de mikro konutlar akıllı iç mekân tasarımlarıyla makro fayda sağlayabilir. Bu uygulama alanları gelecek vadedemle birlikte toplum olarak vaziyete alışmanın getireceği bir adaptasyon süreci kaçınılmazdır.

Zira ‘ferah mekân’ anlayışı toplumumuzda hayli yerleşmiş bir kavramdır ve yaşam faaliyetini sürdürdüğümüz alanların her köşesini aktif olarak kullanmasak bile mekânın genişliği her zaman bizim için tercih sebebi olmaktadır. Toplu taşıma araçlarında seyahat ederken bile oturduğumuz yere iyice serilip yanımızdaki koltuğa çanta vb. koyarak yer kapma gibi bize özgü alışkanlıkları olan bir toplumda yaşıyoruz. Hatta erkeklerimizin bacaklarını tek bir koltuğa sığdıramayıp yanlardaki koltuklardan da pay kapmaya çalışır vaziyette oturmaları pek yaygındır. Bu nedenle yıllarca rahat ve geniş oturmaya alışmış insanımızın sadece dar gelirli asgari yaşam biçimine uygun gördüğü bakla oda nohut sofa gibi mikro konutlara başını sokması normal standartlarda pek mümkün gözükmemektedir.

Eski köye yeni mikro konut âdetini yerleştirmek ve toplum bilincini bu tarza alıştırmak için eğitim metotları ve medya yayın organları kullanılabilir. Reklam, dizi ve filmlerde oynayan şöhretlerin mikro konutlarda çekilen sahneleri göz aşinalığı sağlamak ve yeteri kadar sınırlı alanda da rahat yaşam sürdürülebileceği fikrini yaymak için yeterli olacaktır.

Bu amaçla bir an önce mikro konutların yaşam örneklerine başlanmalı görsel medyada hızlı ve yoğun bir şekilde fonksiyonel mobilyaların tanıtımları yapılmalı ve ferah görünen iç mekânların tasarımları toplum ile paylaşılmalıdır. İnsanoğlu sık

gördüğüne çabuk alışır mantığından yola çıkarak akıllı çözümlerle ‘genişletilmiş’ dar alanların yüksek yaşam standardı ile sunulan mikro konut fikri yaygınlaşacaktır. Böylelikle küçülen birimler toplumun ortak sosyo-kültürel faaliyetlerini sürdürebilecekleri merkezlerin ve yeşil alanların çoğalmasına büyük katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmamızda büyük şehirlerdeki konut sorunları çerçevesinde dünyadaki çeşitli mikro konut uygulamalarını inceledik. Ve mikro konut iç tasarımında kullanılan çeşitli donatı elemanlarını etraflıca ele aldık. Gelişen çağımızın bir gereği olarak dar alanlarda geniş yaşama fikrini gerçeğe uyarlamak için iç tasarım yeteneğinin yüksek bir performansla sergilenmesi gerekmektedir. Santimetre ve hatta milimetrelerin de önemli olduğu bu mikro konut iç mekânlarında, mimarın, iç mimarın ve uygulamayı gerçekleştiren herkesin müşteri ile birbirlerini iyi anlayıp olduğundan daha fazla bir dikkat ve hassasiyetle çalışması gerekmektedir. İç mimarının vazgeçemeyeceği temel unsurlardan olan dönüştürülebilir, kaydırılabilir hareketli donatı elemanlarının tasarımı da bu konuda bir hayli önem arz etmektedir. Bu alanda oldukça ileri teknoloji seviyesine uygun elemanlar var olmakla beraber bizim ülkemiz açısından düşünüldüğünde yaşam tarzımıza, örf, adet ve gelirimize uygun olanların seçilmesi veya üretilmesinde gayret sarf edilmelidir. İç mimari mikro konut alanında en küçük birimde mümkün olan en büyük işlevi sağlayabilmek için gereken hüneri bu alanda göstermelidir. Bu onun yakın gelecekteki hedefidir.

8. KAYNAKLAR

- Akgür, Z. G. (1997). Kentleşme, Kentleşme Ve Kentsel Değişim, Ekin Kitapevi, Bursa.
- AKKAYA, Yüksel. "Göç, Yoksulluk ve Kentsel Şiddet", Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları, (Ed. Yasemin Özdek), Ankara:TODAİE Yayınları, 2002.
- Ataay, F., "Türkiye Kapitalizminin Mekânsal Dönüşümü", Praksis Dergisi, Ankara, 2001.
- Bachelard, G. (1996). Mekânın Poetikası, Çeviri: Aykut Derman, Kesit Yayıncılık, İstanbul.
- Balamir, M., 1996. Öteki Olarak Küçük Hanehalkları, Ötekilerin Konut Sorunları içinde, s.518-532, Ed. Komut, E. M., TMMOB Mimarlar Odası, Ankara.
- BALAMİR, M. (2004) Aspects of Urban Regeneration in Turkey: The Zeytinburnu Project, The UK-Turkey Urban Regeneration Symposium, Ankara.
- Burdurlu & Ejder. (2000). Dar Hacimli Konutlara Uygun Modüler Mobilya Tasarımı, Mobilya Dekorasyon Dergisi, Sayı 38.
- CEYLAN, A. (2009). Mobilya sektöründe tedarik zinciri yönetimi ve bir uygulama. Yıldız teknik üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü işletme anabilim dalı işletme yönetimi yüksek lisans programı yüksek lisans tezi
- Ching, F.D.K. (2007). Architecture: Form, Space, Order. USA, John Wiley&Sons
- Ching, F. D. K. (2004). İç Mekân Tasarımı – Resimli (Çev. Elçioğlu, B.). İstanbul: Yapı Yayın.
- Ching, F.D.K. (2007). Architecture: Form, Space, Order. USA, John Wiley&Sons.
- Diñç, T., 1978. Türkiye’de Hanehalkı Yapı ve Sayısına Göre Konut İhtiyacı, s.70, YAE
- Diñçel, K., Işık Z., 1979. Mobilya Sanat Tarihi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, sayı:5.
- Dörter, H., Turuthan T., Ünlü A. (1988). Küçük Konutta Yaşam, Bildiri, KAM 1988 Sempozyumu, ODTÜ Konut Araştırmaları Merkezi, Ankara.
- DPT, VIII. BYKP Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2001.
- DUMANLI, Recep. Yoksulluk ve Türkiye’deki Boyutları, Ankara: DPT Yayınları, 1996.

- Göler, S. (2009). Biçim, Renk, Malzeme, Doku ve Işığın Mekan Algısına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, İçmimarlık Ana Sanat Dalı, İstanbul.
- Gür, Ş. Ö. (1996). Mekan Örgütlenmesi, Gür Yayıncılık, Trabzon
- Karpat, K. (2003). Türkiye’de Toplumsal Dönüşüm, Sönmez, Abdülkerim, (Çev.), İmge Kitabevi, Ankara
- KELEŞ, Ruşen, “Kentleşme ve Kamu Yönetimi Sorunları”, içinde: Hızlı Şehirleşmenin Yarattığı Ekonomik ve Sosyal Sorunlar, 10-11 Ocak 1986, Siyasi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (SİSAV) Yayınları, İstanbul, 1986.
- Keleş, Ruşen, Kentbilim Terimleri Sözlüğü, İmge Yayınları, Ankara, 1998
- Kürelî, İ., Üzen. R., 1983. Sandalyelerde Kullanılan Önemli Ahşap Birleştirmelerin Mekanik Özellikleri. Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Norberg-Schulz, C. (1971). Existence, Space & Architecture. London: Studio Vista Limited.
- Norberg-Schulz, C. 1983. Heidegger’s Thinking on Architecture. The Yale Architectural Journal 20: 61-68.
- Roth, L. M. (2000). Mimarlığın Öyküsü, Çeviren: Ergün Akça, Kabalcı Yayınevi, İstanbul
- Sencer, Y. (1979). Türkiye’de Kentleşme, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Sey, Y. 1998. Cumhuriyet Döneminde Konut. In Y. S. ed., 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık (pp. 273-300). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- SEYYAR, Ali. “Sosyal Siyaset Açısından Yoksulluğa Karşı Mücadele”, Yoksulluk-1. Ulusal Yoksulluk Sempozyumu, 31 Mayıs-1 Haziran 2003, Cilt I, İstanbul: Deniz Feneri Derneği Yayınları, 2003.
- Sırmalı, F., (1969), Mimarlıkta Bir Tasar Anlayışı, Doktora Tezi, İstanbul.
- Soygeniş, S. (2006). Mimarlık Düşünmek Düşlemek (2. Basım), YEM Yayın, İstanbul.
- ŞENSES, Fikret. Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk, İstanbul:İletişim Yayınları, 2001.
- Şensoy, H., (1976-77), “Mimaride Mekan Bütünlüğü”, MSÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, 1976-77, İstanbul.Şensoy, H .(1984). İç Mekân düzenleme bilim dalı konferansları
- TEKELİ, İ. (2003) Kentleri Dönüşümü Mekân Olarak Düşünmek, Kentsel Dönüşüm Sempozyumu, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Yalçın, C. (2004). Göç Sosyolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara.

Zevi, B. (1990). Mimariyi Görmeyi Öğrenmek. İstanbul: Birsen Yayınevi.

(<https://www.archdaily.com/345709/house-in-nada-fujiwarramuro-architects>)
(03.01.2019)

<https://www.archdaily.com/794513/gorki-ruetemple> (09.12.2018)

<https://www.archdaily.com/790542/22m2-apartment-in-taiwan-a-little-design>
(13.02.2019)

<https://www.archdaily.com/790542/22m2-apartment-in-taiwan-a-little-design>
(13.02.2019)

(<https://www.archdaily.com/59905/gary-chang-life-in-32-sqm>) (24.01.2019)

(<https://www.archdaily.com/59905/gary-chang-life-in-32-sqm>) (24.01.2019)

<http://www.allanwexlerstudio.com/projects/vinyl-milford> (04.06.2019)

<https://www.amazon.com/AlienTech-Natural-Multi-Functional-Convertible-Four-Step/dp/B074MCKNZG> (21.06.2019)

A Potential Solution for the Severe Shortage of Small Affordable Apartments in Stockholm By Nóra Gazdag and Anna Torlegård (12.01.2019)

A Potential Solution for the Severe Shortage of Small Affordable Apartments in Stockholm By Nóra Gazdag and Anna Torlegård (12.01.2019)

<https://www.arkitektuel.com/cam-ev/> (12.03.2019)

(<https://www.arkitektuel.com/>) (13.03.2019)

(<https://www.archdaily.com/59905/gary-chang-life-in-32-sqm>) (24.01.2019)

<https://www.bloomframe.com/> (24.04.2019)

file:///E:/chrome/Turk_Konut_Mimarisinin_Gelisimi.pdf (02.10.2018)

file:///E:/chrome/Turk_Konut_Mimarisinin_Gelisimi.pdf (10.10.2018)

(<https://dergipark.org.tr/download/article-file/378802>) (16.06.2019)

(<https://dergipark.org.tr/download/article-file/378802>) (18.03.2019)

(<https://www.dezeen.com/2015/07/18/szymon-hanczar-13-square-metre-micro-apartment-wroclaw-poland/>) (04.02.2019)

(<https://www.dezeen.com/2015/07/18/szymon-hanczar-13-square-metre-micro-apartment-wroclaw-poland/>) (04.02.2019)

<https://docplayer.net/51005493-Adaptable-housing-for-low-income-groups-in-northern-cyprus.html> (15.05.2019)

(<https://www.dogrulukpayi.com/bulten/2017-ic-goc-dalgasi>) (11.10.2018)

<https://downeastdilettante.wordpress.com/category/elsie-de-wolfe/> (20.02.2019)

https://www.gyoder.org.tr/uploads/g%C3%B6sterge%20raporu/GOSTERGE-CEYREK4-2018-web-ilovepdf-compressed_1.pdf (18.10.2018)

https://www.gyoder.org.tr/uploads/g%C3%B6sterge%20raporu/GOSTERGE-CEYREK4-2018-web-ilovepdf-compressed_1.pdf (21.10.2018)

(<https://homeworlddesign.com/minimalist-white-apartment-tsai-residence-tai-architectural-design/>) (01.03.2019)

(<http://www.homedsgn.com/2011/05/07/a-tiny-apartment-in-hong-kong->

[transformsinto-24-rooms/](#) (24.01.2019)
(<http://www.homedsgn.com/2011/05/07/a-tiny-apartment-in-hong-kong-transformsinto-24-rooms/>) (24.01.2019)
<http://www.idahointeriordesigner.com/minimalist-apartment-on-a-budget/extraordinary-minimalist-apartment-on-a-budget-small-decorating-and-furnishing/> (06.04.2019)
<https://interiorzine.com/2017/11/30/50-small-studio-apartment-design-ideas/> (07.12.2018)
<https://interiorzine.com/2017/11/30/50-small-studio-apartment-design-ideas/> (10.12.2018)
<https://interiorzine.com/2017/11/30/50-small-studio-apartment-design-ideas/> (10.12.2018)
(<http://www.jameslawcybertecture.com/?id=1087§ion=projects>) (24.01.2019)
(<http://www.jameslawcybertecture.com/?id=1087§ion=projects>) (24.01.2019)
(<https://www.leylara.com/yer-kaplamayan-masa/>) (18.03.2019)
(Lifeedited.com) (28.12.2018)
<http://lifeedited.com/a-mix-of-old-and-new-victorian-home-in-london-is-converted-into-micro-apartments/> (03.01.2019)
(<http://narchitects.com/work/carmel-place/>) (14.11.2018)
(nvtsmall) (05.05.2019)
(nvtsmall) (05.05.2019)
<http://www.outdoorzamani.com/barinak/> (02.10.2018)
<https://tr.pinterest.com/> (02.10.2018)
<https://pin.it/aflccurgoss345> (18.03.2019)
(<https://tr.pinterest.com/pin/553028029222146623/>) (02.04.2019)
(<https://tr.pinterest.com/pin/403494447845570580/>) (02.04.2019)
<https://tr.pinterest.com/pin/142426406952417045/> (03.04.2019)
<https://tr.pinterest.com/pin/621004236098232388/> (03.04.2019)
[https://tr.pinterest.com/search/pins/?q=micro%20apartments%20bed&rs=typed&term meta\[\]=micro%7Ctyped&term meta\[\]=apartments%7Ctyped&term meta\[\]=bed%7Ctyped](https://tr.pinterest.com/search/pins/?q=micro%20apartments%20bed&rs=typed&term meta[]=micro%7Ctyped&term meta[]=apartments%7Ctyped&term meta[]=bed%7Ctyped)) (31.03.2019)
Resimli Uyanış Servet-i fünün- 2 Kanınsani- 1930-No:1748-57-Cilt67-3, Prof Dr. Önder Küçükerman (28.02.2019)
<https://resourcefurniture.com/> (24.04.2019)
(<https://resourcefurniture.com/product/kali-duo/>) (31.03.2019)
<https://resourcefurniture.com/product/kali-duo-sofa/> (17.05.2019)
<https://resourcefurniture.com/product/lgm/> (17.05.2019)
(<https://resourcefurniture.com/product/penelope-2-board/>) (23.03.2019)
(<https://resourcefurniture.com/product/penelope-2-board/>) (23.03.2019)
<https://resourcefurniture.com/product/penelope-2-dining/> (04.04.2019)

<https://resourcefurniture.com/product/vengio/> (21.06.2019)
<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c8s13/makale/c8s13m9.pdf>
(18.10.2018)

<https://soraneews24.com/2013/07/25/10-amazing-tiny-houses-in-japan-a-photo-tour/> (05.01.2019)

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30567> (18.10.2018)

<https://www.tinyhomebuilders.com/tiny-house-plans> (08.11.2018)

(<https://www.tinyhomebuilders.com/tiny-houses/tiny-living>) (08.11.2018)

(www.tokyoapartmentinc.com) (03.01.2019)

9. ÖZGEÇMİŞ

1994 yılında İstanbul'da doğmuştur. Eğitim ve öğretimine İstanbul'da başlayıp tamamlamıştır. 2017 yılında Haliç Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık bölümünden mezun olup aynı sene içerisinde Haliç Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı İç Mimarlık Programında Yüksek Lisans eğitimi almaya başlamıştır.

